

KYLKIRAUTA

KADETTIKUNTA RY:N JÄRJESTÖLEHTI

N:o 4/1984

Juhlatilaisuuden tullen soita Dipoliin Niin on parasta.

A&EAM

**Dipoli on juhlatalo,
jolle ei löydy vertailukohtaa.
Läheskään.**

Dipoli on Suomen suurin kongressien ja juhlatilaisuuksien pitopaikka. Alansa ehdoton ykkönen, jolla on kaikki resurssit tehdä tilaisuudesta kuin tilaisuudesta todellinen juhla. Alusta loppuun. Mikään muu paikka tässä maassa ei pysty tarjoamaan vierailleen vastaavia tiloja, kokemusta ja palvelumuotoja. Ei sinne päinkään.

**Dipolissa on tilaa vaikka 5000
vieraalle. Tai sitten 20 juhlijalle.
Miten vain.**

Dipolissa voi juhlaa kerralla jopa 5000 henkilöä, joiden käytössä on suuria juhlasaleja, kodikkaita kabinetteja, erilaisia ravintoloita sekä neljän tähden rantahotelli saunoineen ja upeine saunakabinetteineen jne. Kaikki yhdistettävissä ja muunneltavissa tilaisuuden luonteen mukaan.

Yksistään Dipolin suureen juhlasaliin mahtuu 2000 juhluvieraasta syömään hyvin, pitämään hauskaa, seuraamaan ohjelmaa ja tanssimaan.

**Se, joka järjestää suuret juhlat hyvin,
järjestää pienemmät loistavasti.**

Dipolissa on kymmeniä persoonallisia kabinetteja 20–200 hengelle. Kaikkia tiloja on uusittu kustannuksia säästämättä, henkilökuntaa on koulutettu ja Suomen suurimman ravintolakeittiön toimintamahdollisuuksia entisestäänkin parannettu. Kaikki tämä siksi, että vastaisimme täysin niitä vaatimuksia, joita Suomen suurimmalle asetetaan. Ja nyt palveluedellytyksemme ovat paremmat kuin koskaan.

Täyden palvelun juhlatalo.

Dipolin kansainvälinen maine ja nousu maan suurimmaksi juhlatilaisuuksien järjestäjäksi perustuu erinomaisten tilojen, Chaîne des Rôtisseurs-keittiön ja tehokkaan palvelun lisäksi siihen, että osaamme ja haluamme käyttää kokemustamme, ammattitaitoamme ja mielikuvitustamme myös kaikkien muiden viihtymistä edesauttavien palvelujen kehittämiseen. Mielestämme mikään ihminen ei saa olla meille mahdotonta.

Juhlatilaisuuksien tullen ota meihin yhteyttä ajoissa, jotta ehtisimme yhdessä nauttia tapoja saada vieraasi viihtymään. Ja viihtymään hyvin.

**Carl-Olaf Homén,
järjestelytoimikunnan
puheenjohtaja**

"Dipoli hotelli Yleisurheilun Ensimmäisten MM-kisojen Päättäjäjuhlan sekä koko kisakylän ruokailut erinomaisen joustavasti ja ammattitaidolla. Tietoomme ei ole tullut ainoatakaan ruokailua koskevaa huomautusta, päinvastoin, saamme palautte on ollut pelkästään positiivista".

**Martti Johansson,
aluejohtaja**

"Järjestimme 200 Espoon KOP-laiselle henkilökunnan tilinpäätösjuhlan Dipolissa. Asioista sovittiin etukäteen. Lyöttiin kättä päälle ja itse tilaisuus sujui juuri sovittulla tavalla. Ruoka oli maanilaista ja tarjoilu pelasti joustavasti ja mielleettomasti. Kaiken kaikkiaan oltimme erittäin tyytyväisiä".

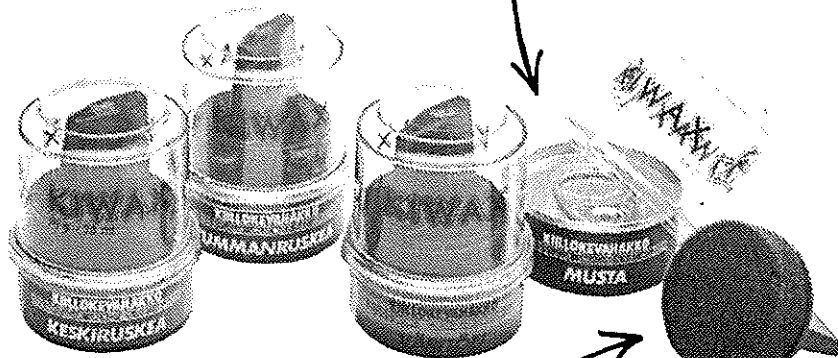
Juhlatalo DIPOLI 90-461811
02150 ESPOO 15

Kivaksi tavaksi UUDISTETTU KIWAX

Tuttu, laadukas Kiwax kengänkiilloke on saanut uuden paremman pakkauksen: ilmatiiviin ja repäisykannella varustetun rasian. Näin vaha on aina taatusti tuoretta. Mukana kätevä levityssieni. Väritys musta, keskiruskea ja väriltön.

Ilmatiivis repäisykansi

VALKOINEN RISTI

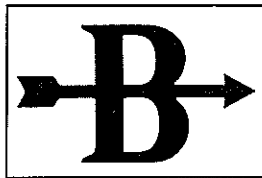

Kätevä levityssieni

**MAALLA, MERELLÄ
JA ILMASSA**

merkkejä,
joihin
luotetaan

Puolustustarvikkeet:

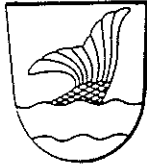

Koulutuslaitteet:

SAAB

SUOMEN BOFORS

PL 8, 00371 Helsinki 37, puh. 553166

VANTAAN KAUPUNKI

Toivotamme Hyvää Joulua
Ja Onnellista Uutta Vuotta

**KUOPION
RADIOPUHELINHUOLTO**

Yrittäjätie 34, 70150 Kuopio
Puh. (971) 226000

KAJAANIN
KAUPUNKI

Karjala mielessäin!

Jos sä haluat jano-lähtee
kaada Karjalaa!
Jos sä haluat juttu-luistaa
kaada Karjalaa!

KAUHAVAN
KUNTA

**VAIHDA
VANHA LEHTESI
UUTEEN SUOMEEN.**

UUSI SUOMI

Tilaajapalvelu puh. 90-530 31

Lomakylä Hilloma
toivottaa Sinut
tervetulleeksi niin
talvella kuin kesälläkin.
Talvella voit tehdä
laturetkiä
koskemattomille
hangille, ja kesällä

nauttia puhtaista
vesistä ja luonnon-
kauniista maisemasta.

Lomakylä
KYMEN HILLOMA OY

52940 Hillosensalmi
951 - 39835

ASUNTOHOTELLI

PEIKONLEHTI

LINJA AUTOASEMA 83100 LIPIRI PUH. 973 651971

Asuntohotellissamme on korkeatasoiset
2 h huoneet: TV, puhelin, suihku ja WC.
Huoneen hintaan sisältyy sauna ja kahvi-
aamiainen.

Alakerrassa on viihtyisä kahvi- ja ruoka-
paikka.

SANDOZ OY

Vattuniemenkatu 8
Helsinki
Puh. (90) 673495

Tervetuloa ostoksille Luoteis-Lappiin

Muonio
Puh. 996-2217
2218

Kilpisjärvi
Puh. 996-77 747
77 748

- TAVARATALOT
99300 Muonio

MYLLYKOSKI OY

46800 Myllykoski

PP PHOTOVISION

Täydellinen AV-toimisto

- ohjelmatuotanto;
dia & video
- kuvaukset
- äänityöt, av-ohjelmointi
- oma dialaboratorio
- tietokonegrafiikkaa
- diaohjelmien siirtoa
videolle
- luovaa suunnittelua

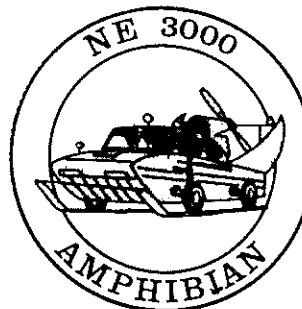
Meritullinkatu 11 C, 00170 HELSINKI
Puh. (90) 628 455 & 177 988

Liikkeenjohdon konsulttitoimisto

PUTTA OY

Varatuomari Timo Putta

Kauppiaskatu 11 Turku 10
Puh. 921 - 13 153

Valmistaa hydrokoptereita
ym. metallialan
erikoistuotteita.

Tillverkar hydrokoptrar och
andra till metallbranschen
hörande specialartiklar.

KONEPAJA

NILS ERIKSSON

TURKU

LIELAKS

Puhelin 921-748086

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Kuru
Puh. 934-3380

KURUN OSUUSPANKKI

Kuru
Puh. 934-3252

SÄÄSTÖPANKKI

Kuru
Puh. 934-3333

Kaiken maailman
liput ja viirit.

Lähtö- ja maalivaatteet.
Mainoskankaat ja
-streamerit.

HELMIPAINO OY
Lipputehdas - Tekstiilipaino
36720 AITOO • PUH. 936-87 111

KYLKIRAUTA

N:o 4/1984

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	5
Ylipäällikön päiväkäsky 31.12.1944	6
Marskista on kirjoitettu hyvin paljon. Hänen luonteestaan ei juuri ole kuvauksia näkynyt. Kenraalimajuri Ragnar Grönvall toimi pitkään Mannerheimin adjuvanttina, ja on siten oikea henkilö arvioimaan hänen luonnettaan.	7
Ragnar Grönvall muistelee ajatelleensa saavansa vankeutta, kun hänet määrättiin Marskin adjutantiksi. Adjutantin urasta tulikin 23 vuotta pitkä. ...	12
Kirkniemen kartano tunnetaan Mannerheimin kartanona, mutta ennen häntä sen on omistanut kolme muuta marsalkkaa	14
Sotilasläänin komentaja on paljosta vastuussa. Sakari Annala on jo toisen sotilasläänin komentaja, joten hän jos kuka tuntee sen tehtävän.	16
Sotakorkeakoulu on jo 60 vuotta kouluttanut yleisesikuntaupseereita.	20
Sotakorkeakoulun jälkeen ei ainakaan työtä pelkää. Mutta halukkuudessa pyrkiä kouluun on viime vuosina havaittavissa laskua.	21
Meklari pohtii tällä kertaa petosta ja epäluottamusta.	25
Siikaa savustettuna ja lohta loisteella. On tosi hienoa olla huoltoupseeri. ...	26
Jalkaväenkenraali Adolf Ehnrooth on käynyt puhumassa kadeteille. Hänelä on 60 vuoden upseerinura takanaan.	29
10 kysymykseen on tällä kertaa vastaamassa pääesikunnan tiedotusosaston uusi päällikkö. Minkälaiselta puolustusvoimien kuva julkisuudessa näyttää?	30
Sotakoulut esiintyvät monen maan postimerkeissä.	32
Helge Seppälän uusin kirja on herättänyt paljon keskustelua. Jukka Pajula yhtyy arvostelijoihin ja toteaa sotahistorioitsijan lähteneen täysin omille teilleen.	34
Taistelukentän psykologian tunteminen on tärkeätä jokaiselle johtajalle. Eräs uusimmista alan kirjoista on julkaistu Ruotsissa.	36
Kirjat	38
Kadettikunta	40
Muistatthän Kylkiraudan 50-vuotisjuhlakilpikirjoituksen. Ohjeet tässä lehdessä.	41
Kurssikuulumisia	42
Vuonna 1985 merkkipäiväänsä viettävät	44
Itse asiasta	46
In memoriam	48

Kansikuva: Mannerheim kesällä 1937

OLAVINLINNA – 1985

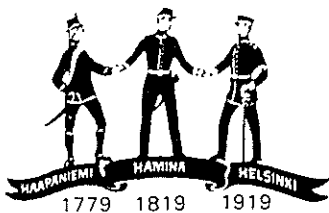
AUKIOLOAJAT: 1.1.–31. 5. klo 10.00–15.00
1.6.–18. 8. klo 10.00–18.00
19.8.–31.12. klo 10.00–15.00

Linnan tiloissa on mahdollisuus järjestää kokouksia, kongresseja ja erilaisia juhlia.

Museovirasto
57150 OLAVINLINNA PUH. 957-21 164

JAAKKO PÖYRY OY

Kaupintie 3 PL. 16
00441 HELSINKI Puh. 90-5011

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 143

N:o 4/1984

Päätoimittaja: Evi Martti Sinerma
Tammahaantie 2 E 43
02720 Espoo 72
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32. 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto

Niilo Palmén pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta

Ilmoitus - Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 736328

Taloudenhoito

Marjukka Lehtinen. Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuorenk.
14 B 32. 00150 Hki 15, puh. Hki 665 739

Tilaushinta 20 mk/v
Irtomerot 5 mk

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1984

Sotilaan joulu

Mikä ihmeen "sotilaan joulu", voi moni lukija kysellä kummissaan. Onko tosiaan olemassa sotilaita varten oma joulu ja muilla ihmisillä sitten omansa? Tämä on yksi niistä kysymyksistä, johon ei voi vastata joko myönteisesti tai kielteisesti yhdellä sanalla. Joulut ovat ainakin ulkoiselta olemukseltaan kovin monenlaisia riippuen henkilöistä tai henkilöstöryhmistä, joita ne koskettavat.

Ilman muuta varusmiehen joulu on viettotavaltaan ja puitteiltaan aivan erilainen kuin esimerkiksi eläkeläisupseerin. Varusmiehellä se on lisäksi ainutkertainen kokemus, mikä ei tietenkään merkitse sitä, että heistä kaikki olisivat siihen tyytyväisiä.

Nuoren joukko-osastoupseerin joulu eroaa varmasti esikuntaupseerin kuusijuhlusta. Ensin mainittu ottaa osaa alaistensa varusmiesten joulutunnelman luomiseen. Usein se saattaa jopa häiritä hänen omaa jouluaan. Mutta sitä ei pidä kokea pakkona, sillä oikea esimies näkee tässäkin mahdollisuuden olla mukana lujittamassa yhteenkuuluvuutta.

Sodan ajan joulut olivat mieliinpainuvia eivätkä yksinomaan sotilaille. Sotilas kuitenkin tietää sodasta enemmän kuin siviilit ja ammattisotilaat luonnollisesti muita enemmän. Sota sotilaan jouluna on paradoksi, joka valitettavan usein on totta.

Joulun, niin sotilaiden kuin muidenkin, ulkoiset puitteet ovat kuitenkin toisarvoisia. Ei ole kysymys kynttilöiden tai lahjojen määrästä sen enempää kuin syötävän yltäkylläisyydestä. Joulu on rauhan juhla, jossa henkinen anti merkitsee muita enemmän.

Suuremmat tai pienemmät sodat ovat jokapäiväistä elämää tämän päivän maailmassa. Voimme olla vakuuttuneita, että myös jouluna tiedotusvälineet tarjoilevat meille uutisia Beirutista, Punaiselta mereltä tai Väli-Amerikasta. Erityisesti sotilas tuntee ahdistusta näiden kuvien edessä ja miettii, onko mahdollista enää kokea täydellisen rauhan joulua.

Silti toivotan kaikille Kylkiraudan lukijoille joulurauhaa.

Martti Sinerma

YLIPÄÄLLIKÖN PÄIVÄKÄSKY

No 137

Suomen sotilaat!

Luopuessani nyt viimeisen kerran Suomen puolustusvoimain aktiivisesta johdosta, jääden Tasavallan presidenttinä ylipäälliköksi, palautuvat ajatukseni lähinnä viimeisiin viiteen vuoteen ja niihin molempiin sotiin, jotka Suomen kansa tänä aikana on joutunut kestäämään.

Vipenä ja kiitollisena näen edessäni ne lukemattomat harmaat rivit, jotka järkkymättömän uskollisina tehtävälleen ovat suoneet minulle luottamuksensa ja tukensa. Lämpimät ajatukseni kohdistuvat niihin, jotka taistelun ja koettelemuksen vuosien jälkeen — täytettyään viimeiseen saakka velvollisuutensa — ovat palanneet rauhanomaisiin tehtäviinsä, samoinkuin niihin nuoriin miehiin, jotka edelleenkin palvelevat puolustusvoimissamme.

Heartain ja kunnioitettavin mielin muistelen niitä meistä, jotka eivät palaa näistä sodista.

Nyt on tämä kaikki takanamme; jäljellä ovat kestittyjen sotavuosien yhteiskuntaamme lyömät jäljet sekä Suomen miesten ja naisten saavutusten kunniakas muisto. Maailman kansat seisovat uuden ajan kynnyksellä. Sodan kauhujen keskeltä nousee toinen maailma inhimillisine koettelemuksineen ja kärsimyksineen, mutta varmasti tuoden tullessaan myöskin edistystä ja uusia saavutuksia. Raskaana lepää aika kansojen yllä siihen päivään, joka on yhdistävä kansakunnat keskinäiseen sopuun ja luoda pohjan rauhanomaiselle työlle ja yhteisymmärrykselle. Etteemme nousevat välirauhan ja sodanjälkeisen ajan lukemattomat pulmat. Vaikeudet saattavat tuntua voittamattomilta, mutta nyt jos koskaan on meidän suomalaisten jatkuvasti osoitettava niitä ominaisuusiamme, jotka menneinä vuosina ovat olleet voimamme: yksimielisyyttä ja itsehillintää. Jännittämällä kaikki voimamme bankkumattomaan ja epäitsekkehäseen työhön voimme selviytyä ajan myrskystä ja turvata itsenäisen valtakuntamme olemassaolon ja tulevaisuuden. Monissa taisteluissa karaistut entiset sotilaat, jotka nyt olette

palanneet koteihinne! Teidän asianne on kaikkialla maassamme yllöpitää sitä keskinäisen luottamuksen ja toderuuden henkeä, minkä sodan yhteiset koettelemukset ovat luoneet, sekä ympäristöönne kasvattaa uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen.

Aseveljeni! Usein olen niinkuin nytkin kehoittanut Teitä jatkubiin ponnistuksiin, vaatinut Teiltä melkein mahdotonta, eikä koskaan ole kehoitukseni ollut turha. Kiitän Teitä loistavista sotilaallisista suorituksistanne, joita mikään maailmassa ei voi himmentää. Kiitän jokaista johtajaa ja miestä maa-, meri- ja ilmavoimissa, korkeimmasta päällystöstä rivimieheen — upseereita, alipäällystöä ja miehistöä, unohtamatta lääkärintähenkilökuntaa, lääkäreitä ja sairaanhoitajattaria. Kiitän erityisesti lähimpiä työtovereitani, yleisesikunnan päälliköitä, päämajajoitustemestaria, tarkastajia ja aselajien komentajia, joitten taitavuus ja ahkeruus ovat keventäneet vastuuni taakkaa. Samoin kiitän armeijan ja ryhmien komentajia, linnoitustöiden johtajaa sekä meri- ja ilmavoimien, kotijoukkojen, ilmasuojelujoukkojen, armeijakuntien ja divisioonien komentajia, jotka antaumuksella ja menestyksellisesti ovat selviytyneet vaativista tehtävistään. Kohdistan lämpimän kiitokseni niille kymmenille tuhansille työläisille, jotka rintamalla ja kotona — usein henkensä hinnalla — ovat suorittaneet puolustuksemme hyväksi työtä, mitä ei kyllin korkeaksi voida arvioida. Kiitän rautatiehenkilöstöämme, joka ei ole kaihtanut enemmän vaaroja kuin vaikeuksiaakaan. Lopuksi kiitän kaikkia niitä, tässä nimeämättömiä, jotka eri laitoksissa ja järjestöissä ovat antaumuksella tehneet työtä yhteisen asiamme hyväksi ja osaltaan olleet tekemässä mahdollottoman mahdolliseksi.

Puolustusvoimaimme nimessä — ja uskon tässä esittäväni jokaisen miehen mielipitteen — kiitän sydämestäni lottiamme, joitten uhrautuba toiminta myöskin vaarallisimmilla paikoilla on kautta aikojen säilyvä ylevänä esikubana Suomen naisille.

Toivotan Teille kaikille menestystä ja sitä onnea, joka verso vapaan isänmaan kamarasta.

Ohjatkoon Korkein kohtalomme Suomen parhaaksi!

Mannerheim

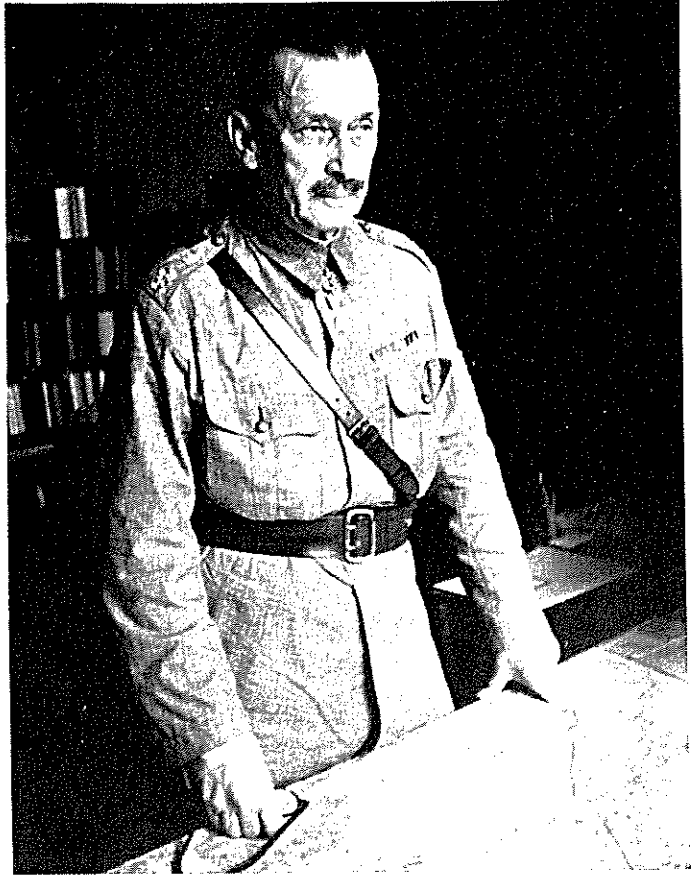
Ylipäällikkö adjutanttinsa silmin tarkasteltuna

Haastattelu: Martti Sinerma
Kuvat: Ragnar Grönvallin kokoelmat
ja SA-Kuva

Tässä esitetty kirjallinen muotokuva Suomen marsalkasta, Suomen Armeijan kolmen sodan ylipäälliköstä, vapaaherra Carl Gustav Emil Mannerheimista on syntynyt hänen pitkäaikaisen adjutanttinsa, kenraalimajuri Ragnar Grönvallin muistelujen myötä.

Suomen marsalkasta on kirjoitettu lukuisia kirjoja, elämäkertoja, jopa kokonainen teossarja. Ne läpikäymällä oppii tuntemaan suurmiehemme elämän läpikotaisin, sen julkisen osan. Yksityiselämästään hän oli erittäin tarkka ja vaihtelias aina arkuuteen saakka. ”Kotini on linnani” oli hänen tinkimätön vaati-

muksensa, niin itseltään kuin niiden henkilöiden kohdalta, jotka joutuivat tutustumaan hänen yksityiselämäänsä – tilapäisesti tai pysyvämmiin. Mannerheimin luonteesta, sellaisena kuin se näissä oloissa ilmeni, ei ole kirjoitettu paljoakaan. Eikä siihen moni olisi pystynytäkään, sillä hän oli sodan aikana etäinen jopa lähimpiin omaisiin nähden, muista sukulaisista puhumattaakaan. Hänen julkisesta toiminnastaan ja aikaansaannoksistaan sotapäällikkönä, poliitikkona, kansanjohtajana ja tiedemiehenä on sensijaan olemassa ainestamillä mitalla hyvänsä.

Mannerheimissa oli ryhdikkyyttä, johon ikäkään ei tuntunut vaikuttavan.

Mannerheim oli ulkomuodoltaan pitkä, sopusuhtainen, ryhdikäs, mihin ikääkään ei näyttänyt sanottavammin vaikuttavan, komea ja hieno käytökseltään. Siten ei ollut ihme, että hänellä oli myös ihailijoita pelkästään näiden seikkojen takia, eikä tietenkään vähiten naisten joukossa.

Vaativa

Pääpiirre Mannerheimin luonteessa oli, että hän aina vaati itseltään enemmän kuin alaisiltaan. Kaikkia hän yritti kohdella tasapuolisesti ilman ennakkoluuloja, syntyperään, kieleen, arvoon tai ikään katsomatta. Niinpä hänellä ei ollut ennakkosuosikkeja tai epäsuosikkeja. Hän ei liioin nostonut ketään esille paitsi ansioista, pitkän tarkkailun jälkeen. Alaiset olivat hänelle välineitä isänmaan palveluksessa kuten hän itsekin, kuka parempi kuka huonompi. Hän pyrki käyttämään jokaista tämän kykyjen mukaan, valiten

tarkkaan miehet tehtävän laadun ja tärkeyden perusteella. Kovakouraisuuttakaan ei puuttunut, milloin asianlaita niin vaati. turhilta näyttävät tappiot olivat Marskille kuin punainen vaate härälle. Luonteeltaan sataprosenttisesti isänmaan ja käytännön miehenä, häntä kiinnosti vain tulos, vähemmän tai ei ollenkaan epäonnistumisen syyt. Hyvä saavutus sensijaan johti usein uusiin vaikeisiin tehtäviin, kuten esimerkiksi tapaus Pajari (kenraalimajuri Aaro Pajari) – kaksinkertainen Mannerheimin ritari osoittaa.

Alaistensa suhteen Mannerheim oli aina mahdollisimman puolueeton. Sotilaallisten taitojen lisäksi hän vaati luonnollista hyvää, käytöstä. Erityisesti tämä tietenkin tuli esille hänen lähimpien alaistensa osalta. Ruokottomuuksia hän ei sietänyt. Muuan korkeimpaan johtoon kuuluva kenraali urheili sillä, että kertoili ruokapöydässä kaskuja sellaiseen tyyliin, josta Mars-

ki ei pitänyt. Hän ei ilmeisesti katsonut niiden yltävän suomalaisen keskustelun tasolle, joskaan ne eivät olleet suorastaan mauttomia tai typeriä. Mannerheimin mielestä siinä asemassa olevan henkilön leikinlaskunkin piti olla älykäs, jotta se samalla virkistäisi pöytäseuran jäsenten sodan paineesta rasittamia mieliä. Ruokailuthan olivat päivisin ainoat lepo hetket sodan melskeiden keskellä, ja näin ollen niiden tuli olla arvokkaita ja samalla mieltä kohottavia tilaisuuksia arkioloissakin. Huomattavia saavutuksia rintamalla juhlittiin ohimennen ruokailujen yhteydessä, jos nyt lasillista konjakkia tai Barack Palinkaa kahvin yhteydessä voidaan juhlimiseksi kutsua.

Mannerheimin vaativuus itseään kohtaan tuli erittäin selvästi esiin muun muassa tilanteessa, kun häntä virallisesti pyydettiin ylipäälliköksi syksyllä 1939, mistä tehtävästä hän ensin kieltäytyi pakottaakseen hallituksen ja

eduskunnan hyväksymään ankarimmatkin vaatimukset sotaan menon sijasta. Ei edes Mannerheim tuolloin tiennyt eikä ilmeisesti aavistanutkaan, että Stalin oli päättänyt valloittaa Suomen, täysin riippumatta siitä, mitä herrat Helsingissä tekivät tai jättivät tekemättä. Ettei se sitten onnistunut, on laskettava maamme historian ehkä suurimmaksi torjuntavoitoksi. Mannerheim jos kuka tunsu Suomen puolustusvoimien tilan erittäin tarkoin. Kuten tiedämme, se oli kaikkea muuta kuin mieltä ylentävä, eikä sitä suinkaan kohentanut silloisen pääministerin A.K. Cajanderin kuuluisat sanat sodan kynnyksellä: ”Hallituksen ja eduskunnan säästävyyssyy rauhan vuosina, tekee meille nyt mahdolliseksi ostaa aseita lähes millä mitalla tahansa”. Grönvallin muistikuva kuulemastaan pääministerin ravintola Espilässä pitämästä suurten sotaharjoitusten päättäjäspuheesta. Cajander puhui näin tasaval-

Pääministeri A.K. Cajander ottaa vastaan elokuun 1939 suuren sotaharjoituksen päätösparaatin ohimarssin. Mannerheim ratsun selässä taustalla.

Alaiset olivat Mannerheimille välineitä isänmaan palveluksessa. Kuvassa ylipäällikkö tarkastamassa II AK:n rintamaosaa Jatkosodan alkaessa Simpeleellä. Edessä oikealta Airo, II AK:n komentaja, kenraalimajuri Taavetti Laatikainen, Marski ja 15. D:n komentaja, eversti N.V. Hersalo.

lan presidentin sijaisena – Kallio oli Tukholmassa hakemassa tukea ja apua Pohjolan kuninkailta – puheen pääsisällön koskiassa Suomen munanvientiä ulkomaille!).

Niinpä lähdimme 30.11.1939 sotaan synkin, mutta päättäväsinkin mielin, asepukenä ”malli Cajander” – huopahattu ja pikkutakki – sekä hyökkäysvaunutorjunta-aseena leppäpatukka. Ampumatarvikkeet, patruunat ja ammuksot, olivat tyystin vähissä, ja monelta puuttui jopa kivääri tai muu henkilökohtainen ase. Että itsenäisen Suomen poliittiset päättäjät tällä tavalla panivat runsaasti suomalaista verta valumaan turhaan historiamme kirjoittajat eivät yleensä ole pitäneet noteeraamisen arvoisena seikkana. Mutta syntyhän paljon Mannerheim-ritareita.

Mutta palatkaamme marskiin. Hän olisi näissä oloissa hyvin voinut vedota korkeaan ikäänsä (72) sekä heikentyneeseen terveyteensä ja kieltäytyä toivottomalta näyttävästä tehtävästä, mutta tätä hän ei lopulta tehnyt. Vastuuntunto maan kotalon hetkenä poisti kaiken muun ja niin Suomi pelastui – toisen kerran.

Inhimillisyyttä

On luonnollista, että kaukaiset alaiset eivät saaneet oikeata tuntumaa ylipäällikkönsä. Mutta kaikkein läheisimmät havaitsivat ajan mittaan hänet harvi-

naisen herkäksi tunneihmiseksi, joka ei voinut näyttää eikä näytännyt sisintään. Olihan hänen jatkuvasti näyteltävä suurta rooliaan, ilman mitään epäröimään ilmauksen hiventäkään. Marskinlaisen suurmiehen on aina oltava olemukseltaan kuin järkkymätön kallio, itsevarma aina turhamaisuudelta näyttävälle rajamalle saakka. Samalla kuin sisintä jatkuvasti kalvaa tietoisuus tehtävän vaikeudesta, omien kykyjen vajavaisuudesta, iäkkään miehen yksinäisyydestä ja todella kokeneiden neuvonantajien puuttumisesta. Niinpä hänen oli turvaututtava sellaisiin nuorempiin kykyihin, jotka työssään, elämäntavoissaan ja saavutuksillaan herättämässä luottamusta ja kunnioitusta. Sellainen oli esimerkiksi Erik Heinrichs, vanhin 4 jääkäriupseeria käsittävästä veljessarjasta, ja vähitellen Marskin luottamusmies, kolvollinen moniin julkisiin johtajatehtäviin.

Mannerheimilla oli sellainen luonne, että häntä kiusasivat suuresti lähimmäisille ja muillekin sattuneet onnettomuudet tai vahingot. Omalle kohdalle osuneet ehkei niinkään paljon. Ainakin siltä näytti läheltä katsottuna. Pettymystään ihmisiin hän nielaisi huomiota herättämättä, ja suri itseksensä menettänyttä henkilöä. Marski vältti koskea tuota ihmisen pahuuden kanssa, ja kohdisti huomionsa mieluummin hyviin puoliin. Mutta toi-

saalta on sanottava, että myös hänen alaisensa pyrkivät tekemään kaiken voitavansa kukin omien kykyjensä mukaan. Esi-merkki oli kannustava.

Kerran Päämajaan Mikkeliin saapui eversti, rintamakomentaja, jonka Mannerheim kutsui päivälliselle. Hän arvosti suuresti kaikkia niitä rintamamiehiä, jotka olivat osoittaneet vastuuntuntoa ja taitoa joukkojaan johtaessaan. Lisäksi hän janoi aina tuoreita suullisia tietoja rintamilta. Kun eversti sitten saapui, adjutantit ällistyivät todella pahanpäiväisesti, sillä hän oli päissään kuin ellunkana. Paineiden väheneminen ja tilapäinen rauhantuntu olivat saaneet hänet yritykseen kätkeä tärkeän vierialun aiheuttama hermostuneisuutensa seurustelemalla liian vilkkaasti tilaisuuteen vähemmän sopivien aineiden kanssa. Hän yliarvioi voimavaroja.

Kokoontuneiden pöytävieraiden mielestä tilanne oli toivoton eikä mitään enää ollut tehtävissä. Niinpä mentiin Marskin saavuttua ja kätehtyä kaikkia päivällispöytään. Ruokailu alkoi arvokkaalla hiljaisuudella, sillä ylipäällikkö oli raskaiden huolien painama. Vähitellen hän kuitenkin lämpeni ja huomasi kutsumansa tutun ja arvostamansa everstin. Tapansa mukaan hän ryhtyi kyselemään tuoreita tietoja tämän rintamalahokolta. Vastaukset tulivat verkkaaisesti ja epäröiden ja Marskin pöydän ääressä siihen asti täysin

tuntemattomia muotoja noudattaen. Sisältökäin oli yhtä samaata. Ylipäällikkö ei menettänyt vähääkään malttiaan, mitä kaikki pelkäsimme. Päinvastoin hän muuttui vielä lempeämmäksi ja rauhallisemmaksi, lopetti tosin kyselynsä ja katsoi kerran pitkään ja sääliästi everstiä ja hänen kaularistiään. Kahvikin juotiin miellyttävän ehkä hieman kankean ilmapiirin vallitessa. Ylipäällikkö hallitsi osansa mestarillisesti loppuun saakka. – Tämä oli kuvaavaa Marskin luonteesta piilevälle tarkkaavaisuudelle, inhimillisyydelle ja joustavuudelle.

Huumori

Huumorintaju on ihmisille synnynnäistä, mutta varsin erilaista kullakin. Mannerheim ihaili älykästä tilannehumoria ja historiallisiin tapahtumiin liittyviä kaskuja. Hän kertoikin itse, ehkä opetusmielessä, mielellään juttuja m.m. Japanin sodasta, jossa venäläisten joukkojen ylipäällikkönä oli ollut yhtä tyhmä kuin itserakas kenraali Aleksei Kuropatkin. Kun hän järjetömissä operaatioissaan oli menettänyt valtavasti väkeä, hän lähetti sähkönsuoraan tsaarille, ei puolustusministerille, kuten olisi pitänyt tehdä. Sähkeessä hän vaati paljon lisäjoukkoja. Loppulause kuuluu: ”Ratsumiehiä, tykkimiehiä ja alkoholisteja en tarvitse.” (venäjäksi siinä on enemmän sointua: ”Kavalleristov, artillivistov i alkogo-

Talvisodan malli Cajanderia pahimmillaan.

Jatkosodanaikaista puolustusministeriään Rudolf Waldenia Marski arvosti erittäin suuresti.

likov nje nado"). Marski oli ilmeisen huvittunut tästä tarinasta, jonka hän kertoi adjutantilleen ollen itse ratsumies ja adjutantti tykkimies. Olihan Marski ratsumiehenä ollut mukana siinä sodassa jonka monia karvainta opetuksia hän muisteli, kun tilaisuus sen salli.

Kun vuoden 1939 elokuun suuren sotaharjoituksen päättäjäksi pääministeri Cajander järjesti päivälliset Viipurissa, Mannerheim ei osallistunut niihin, vaan vietti illan Imatralla yhdessä kenraalien Waldenin ja Linderin kanssa. Adjutantinsa, majuri Grönvallin hän määräsi noudattamaan pääministerin kutsua sanoen:

– Minäkin järjestän juhlat Espilässä, mutta vasta seuraavana iltana. Everstiluutnantti Rosenbröijer valmistele tilaisuuden. Alkajaisiksi pitää olla booli, jossa on vadelmamehua. Se ei saa olla kovin väkevä. Muuten hän tietääkin, mitä minä haluan tarjoiltavaksi.

Eräänä aamupäivänä, kesken sotaharjoitusta Rosenbröijer sitten soitti Espilästä suoraan kenttäpuhelimeen. Majuri Grönvall vastasi. Juhlan järjestäjän huolelta oli, mitä konjakkimerkkiä Marski halusi tarjoiltavan kahvin kanssa. Muuten kaikki tuntui olevan järjestyksessä.

Panssarintorjuntatykki, pari konekivääriä ja lukuisia käsiaseita paukkui sillä pienellä aukeamalla, mistä ylipäällikkö seu-

rasi harjoituksen kulkua. Melu oli korvia särkevä. Ruotsinmaalainen kenraali Ernst Linder oli kiikaroimassa aukeaman toisella laidalla. Lähes uunituore adjutantti marssi esimiehensä puheille ja huusi korvaan, muu kun ei kuulunut:

– Herra marsalkka, everstiluutnantti Rosenbröijer soittaa Espilästä.

– Niin? Mitäs hänellä on asiaa?

– Hän kysyy, minkä merkkistä konjakkia tarjotaan huomenna kahvin kera herra marsalkan päivällisellä.

Marski katseli hetken aikaa adjutanttiparkaa jäätävästi ylhäältä alas ja päinvastoin. Sitten hän virkkoi kuivasti:

– Luuleeko majuri, että minä olen mikään konjakkikauppias?

Sananvaihto päättyi tähän ja Grönvall ajatteli uransa loppuneen siihen paikkaan. Ei tässä kukaan muukaan pärjäisi, hän mietiskeli. Ei kulunut kuitenkaan kuin muutamia minuutteja, kun Mannerheim kutsui sormella osoittaen Linderin luokseen ja kertoi tälle asiasta. Kenraali jäykistyi, tuumasi tapansa mukaan pitkään ja sanoi pitävänsä tätä tärkeätä asiaa miettimisen arvoisena.

– Mitä te sitten Ruotsissa tarjoaisitte vastaanlaisessa tilaisuudessa? Marski tiedusteli ärtymällä Linderin pelleilyn johdosta.

– Me valitsimme Louis de Salingnacin VSOP:n, Linder

vastasi hieman hätäntyneenä.

– Soittakaa se Rosenbröijerille! Mannerheim tiuskasi adjutantilleen.

Näpäyttäjä

Mannerheim oli aina valpas ja harvinaisen sanavalmis. Hän kuuli ja näki kaiken, vaikk'ei päättään kääntänyt. Tämä tuli myös esille hänen huumorissaan, mutta erityisesti kun hän halusi ojentaa jotakuta harhateille eksyntyä. se tapahtui yleensä terävästi ja osuvasti ja niin selkein sanoin, että jokainen pöytäseurasta ymmärsi, kuka kulloinkin oli tulilinjalla. Mannerheim oli vaatimaton elintapoihinsa ja yksityiselämäänsä nähden ja viihtyi arkioloissa parhaiten. Juhlissa hän tiesi paikkansa seurassa, vaikkapa miten vaatavassa ympäristössä tahansa. Hän oli aina yhtä kohteliaan itsevarma ketään tahallisesti loukaten. Mistään piittaamaton, luonnollinen ja varma käytös tehosi joka tilanteessa.

Hän osasi näytellä jäätävän kylmääkin. Kerran ylipäällikkö pienine seurueineen oli ruokailmassa Espilässä kesken YH:ta. Kaikki näytti alusta alkaen menevän hieman vinoon. Jopa snapsilasitakaan eivät olleet huurteessa, kuten Walden vaati. Marski oli ilmeisen syvästi huolissaan, hajamielinen, eikä näyttänyt kiinnittävän huomiota mihinkään. Tunnelma aterian aika-

na oli synkätuntuinen ja keskustelu laimea. Lopuksi Linder, joka oli Mannerheimin sukulainen, lapsuudenystävä ja luokkatoveri, pyysi aterian päätyttyä lupaa saada syyttää savukkeensa – ylipäällikkö oli vitkastellut siinäkin. Tällöin Marski ei enää malttanut hillitä hermojaan vaan tokaisi:

– Olkaa hyvä vaan, siitä voi tulla vaikkapa sensaatio, tähän asti kun ei kukaan ole aloittanut tupakointia ennen minua. Linder vaikenä tyystin saatuaan tulla adjutantilta itse rullaamaansa savukkeeseen.

Marskin tällaiset näpäytykset olivat hänen tapansa pitää yllä kuria joka tilanteessa. Hän oli sitä mieltä, että ellei Päämajassa ollut kuria aina ylintä johtoa myöten, niin miten sitä voitiin vaatia alempana. Leikkiä sai laskea ruokapöydässä, mutta se ei saanut olla tyhjän rummun kalistamista ilman mitään itua. Niinpä ateriat usein muodostuivat mieleen painuviksi tilaisuuksiksi.

Mannerheimin mielestä Vaapaudenristin I. luokan kaularisti oli kannettava arkioloissakin, kesäisin kenttäpuseron yhteydessä. Se oli hänen katsantokantansa mukaan korkean johtajan tunnusmerkki. Niinpä kaikki noudattivat tätä säännöksi tullutta tapaa, lukuunottamatta silloista yleisesikunnan päällikköä, kenraali Erik Heinrichsiä. Päämajamestari Airo sensijaan kantoi ristiään uskollisesti. Eräänä

päivänä, taisi olla lounas, marski kääntyi suoraan Heinrichsiin päin kysyen, miksei hän muiden tapaan kannan Vapaudenristin 1. luokan kaularististä?

- Herra sotamarsalkka, vastaukseni on yhtä helppo kuin selkeä: En voi kantaa sellaista kunniamerkkiä, jota en ole koskaan saanut. Paljon ihmetteleviä kasvoja oli ruokapöydän ääressä. Marski niiden joukossa, kunnes Heinrichs lisäsi:

- Sain suoraan suurristin, enkä kuten sanottua koskaan VR 1:tä.

- Kantakaa sitten suurristiä kaulassa, oli Marskin salaman nopea reaktio ja ratkaisu.

Siihen asia päättyikin ja Heinrichs kantoi sen jälkeen ainoana suomalaisena suurristinsä myös kaularistinä. Tämä tapa oli voimassa ainakin keisarivallan Saksassa (von Bismarck, von Hindenburg, Göring j.n.e). Koska suurristin ristiä (tähteä) oli vaikea irroittaa olkanauhasta, Heinrichs sai käytettäväkseen ylimääräisen tähden Ritarikunnan hallitukselta.

Mannerheim ei suinkaan ollut se järkähtämättömän varmaksi itsensä tunteva ihminen, jonka sotapäällikön naamio peitti. Päätöksensä hän lykkäsi ainakin vanhoilla päivillään usein viime hetkeen saakka, jotta voisi vielä harkita ja katsoa, ilmenisikö jotain uutta tilanteeseen vaikuttavaa. Sotilaskoulutuksessa hänellä oli se vajavaisuus, ettei hän pystynyt niihin tarkkoihin aikalaskelmiin, joita sotakorkeakoulussa vaaditaan yleisesikuntaupseerin - esikuntapäälliköiden - koulutuksessa. Ylipäällikön käskyt annettiin joskus niin myöhään, että niiden toteuttaminen oli tehtävä pikatyönä, toisin sanoen lyhyemmässä ajassa kuin niiden toimeenpano olisi vaatinut. Monet huomasivat ylipäällikön kylläkin tajuavan tämän, mikä häntä myös vaivasi toisten vielä painavimpien huoltien joukossa. Yksinäisinä hetkinä Mannerheimin ajatukset liikkuivat sellaisissa mietteissä kuin, miten vaillinaiset johtajaksi valitun kyvyt todellisuudessa olivatkin sen rinnalla, mitä ulospäin oli näyteltävä, luottamuksen ja puolustustahdon herättämiseksi kansassa, jotta se yhteisvoimin pystyisi selviämään kohtalon sille asettamista suurista koettele- muksista.

Eversti (myöh. kenrm.) Aaro Pajariin Mannerheim luotti.

Natsit ja natsismi

Marski ei sietänyt Hitleriä eikä natsveja. Hän oli kasvatukseltaan ja elintavoiltaan englantilaisesti suuntautunut, mutta ymmärsi tietenkin, että silloisessa tilanteessa mahdollinen apu oli saatavissa vain Saksasta. Kuvaava tapahtuma tästä ja hänen huumorin laadustaan sattui Mikkelissä yhtenä sotakesänä.

Aanuisin Mannerheimilla oli tapana käydä uimassa ennen aamukahvia. Aikoina, jolloin rintamalla oli rauhallista, siitä muodostui suorastaan rituaali. Tietenkin adjutantint piti olla mukana turvallisuus- ja seurusteluyksistään, mutta myös oman ruumiinkunnan ylläpitämiseksi. Kyseisenä aamuna oli tyven ja aurinko paistoi täydeltä terältä. Grönvall oli nukkunut hiukan liian pitkään - makea elämä päämajakaupungin yössä oli edellisenä iltana maistunut liiaksi - joten ylipäällikkö lähti yksin järvelle.

Muutaman minuutin myöhästyneenä adjutantti kiiruhti rantaan. Marski oli jo ehtinyt riisuutua ja pulahtaa veteen. Pitkin rauhallisin vedoin hän ui rintauintiaan kohti ulappaa. Sydän pamppaillen Grönvall kiiruhti perään, jolloin tämä kääntyi päin adjutanttiaan, kohotti oikean kätensä vedestä aito natsi-

tervehdykseen ja huusi hienoisesti irvistäen "Heil Hitler" - Se oli hänen sangen omalaatuinen rangaistuksensa adjutantilleen ja todennäköisesti Mannerheimin mielestä tarpeeksi kova. Joka tapauksessa aamukahvilla tästä asiasta ei puhuttu. Sensijaan keskusteltiin - kuten aina - päivän työohjelmasta.

Suhtautuminen viholliseen

Ennen nykysoitia Suomessa kuului nuorison kasvatuksen kohteisiin kaiken venäläisen ja etenkin Venäjän armeijan halveksiminen. Tähän oli sortovuosilla ja venäläistytymiskausilla omat ansionsa. Olihan sitäpaitsi Japanin sodan häpeälliset häviöt tuoreessa muistissa kasvattajilla. Mannerheimilla oli tapana joskus pöytäkeskustelun ehtyesä kertoa kokemuksistaan Venäjältä. Kuri armeijassa oli hänen mielestään keisarivallan aikana hyvä, mutta korkeimman päällikösten osuus monasti alle kaiken arvostetun. Hovijuonitteluja ja niiden leipomia kenraaleita oli tavattomasti korkeimmilla virkapaikoilla, niiden joukossa tsaarinarmeijan ylipäällikkö. Talvisodassa Marski aina vähän väliä ihmetteli, miten henki Venäjän armeijassa oli voinut muuttua ensimmäisen maail-

mansodan ajoista niin kourintuntuvalla tavalla. Hän totesi- kin:

- Jos kenraalimajuri Häglund (Woldemar) olisi ollut noine omine motteineen tsaarivallan armeijaa vastassa, niin eivät sen ajan sotilaat olisi millään olleet niin sitkeitä, kuin nämä bolshevikit ovat. Silloin sotilailta tosin oli pitkä ja hyvä koulutus, ja kuolemaan he menivät tarvittaessa, mutta eivät tällä tavalla järkkymättä ja turhaan. Nämähän pistävät vielä lähes kuolleina, eivätkä antaudu - ruumiit vielä taistelevat.

Tämä kysymys askarrutti häntä jatkuvasti, eikä siihen tuntunut löytyvän vastausta. Joka tapauksessa kuulijat saivat toisenlaisen käsityksen vastassa olevien joukkojen taistelukyvyistä, kuin mitä sotaan lähtiessä oli arvioitu. Kaikesta huolimatta vankeja tuli, ilmieläviä neuvostoarmeijan sotilaita. Mannerheim suhtautui heihin alusta alkaen luonteensa mukaisesti, t.s. äärimmäisen humanisesti. Genèven sopimusta tinkimättä noudattaen. Vankileirin päälliköitä hän vaati tarvittaessa lujin ottein samaa humanisuutta. Vankileirit tarkastettiin aikaajoin Punaisen Ristin kansainvälisen johdon määräämien sveitsiläisten tarkastajien avulla, jotka joka kerta laativat toiminnastaan raportin, johon Marski aina tutustui heti ja tarkoin. Todettujen epäkohtien korjaamisesta hän antoi välittömästi jyrkät määräykset. Tästä kaikesta olikin seurauksena, että sota- vankeja kohdeltiin yleensä hyvin. Eräänä jouluna tuli upseerileirin vankien Mannerheimille lähettämä lahja, jonka he olivat omin käsin pienine varoineen ja välineineen tehneet. Mukana seuranneessa adressissa he kiittivät osakseen tulleesta hyvästä kohtelusta.

Vaikka puna-armeijan yleismääräyksen mukaan vangiksi ei saanut antautua, kuului Stalin antaneen äsken kuvatuille seikoille suuren arvon, niinkin suuren, että sillä sodan jälkeen tuli olemaan merkitystä. Kohdeltiinhan sotavankeja Suomessa toisin ja huomattavasti paremmin kuin missään muussa maassa toisen maailmansodan aikana.

Ikuinen opiskelija

Alkujaan Mannerheimin suomenkielen taito oli hänen pala-

nessaan ikämiehenä Suomeen heikompi kuin muiden hänen puhumiensa kielten. Mutta hän aloitti sen uudelleenopiskelun jo - lapsena hän oli puhunut suomea - vapaussodan aikana ja jatkoi aina kuolemaansa saakka. Talvi- ja jatkosodassa tuskin kului päivääkään, etteikö hän olisi tavalla tai toisella omistanut ajatuksiaan suomenkielille. Toisinaan hän saattoi sanoa adjutantilleen lukiessaan allekirjoittamista varten päiväkäskyjään:

- Miksi objekti tässä lauseessa on akkusatiivi-muodossa, mutta tuossa nominatiivissa?

On todettava, että opittuaan suomen kielen vasta varttuneella iällä Mannerheim puhui sitä siihen nähden kohtalaisen hyvin. Mutta ollessaan väsyneenä, sairaana tai hajamielisenä, Marski saattoi erehtyä pahanlaisesti, kuten vuoden 1939 itsenäisyyspäiväpuheessaan Päämajan henkilökunnalle Talvisodan juuri alettua. Tällöin hän hallituksen toimeksiannosta onnittelieitä "neuvostovaltion puolesta", kun piti sanoa "valtioneu-

voston puolesta". Siinä tilanteessa kömmähdys oli aikamoinen ja herättikin suurta hilpeyttä kuulijoiden keskuudessa. Ai-ro nauroi ääneti niin että hartiat notkuivat.

Mannerheim oli sodankin aikana tarkka sanomalehtien lukija ja milloin iltamyöhään siihen riitti aikaa. Hän piti itseään maailmantilanteen tasalla lukemalla jatkuvasti kahta arvossapitämäänsä lehteä: sveitsiläistä "Journal de Genèveä" ja tanskalaisista "Berlingske Tidendeä". Niistä hän sanoi saavansa mahdollisimman puolueettoman kuvan maailman tapahtumista.

Kohtuuden mies

Mannerheim oli aina lojaali hallitusta ja eduskuntaa kohtaan. Hänhän ei koskaan ollut minkään hallituksen jäsen, mistä huolimatta jotkut poliitikot kuvittelivat hänen vaikuttaneen liiankin usein hallitusten päätöksiin. Marski oli sitä mieltä ja toistikin sen usein, että hoitokoot poliittiset johtajat omat tehtävänsä ja vastatkoon myös

niistä, niin hän kyllä hoitaa omansa. Hän sanoikin:

- Pyydetessä olen tietenkin aina valmis antamaan neuvoja, mutta vastatkoon jokainen omasta työkentästään.

Mannerheim oli kaikessa järjen ja - kuten sanottu - kohtuuden mies. Hän vältti kaikkea turhaa niin elämässään kuin esityksissäänkin - puhutuissa ja kirjallisissa. "Pelkistetyksi yksinkertaisuudeksi" häntä voisi luonnehtia asiaa yksinkertaistaen. Samalla hän oli ankaran looginen ajattelussaan. Marski ei antanut minkään sivuseikan vaikuttaa ratkaisevasti toimintaansa. Syntyperä, äidinkieli, arvonimi ja aateluus olivat hänen jäsentelyssään toisarvoisia tekijöitä jos sitäkään, koetellun tunnollisuuden ja todellisen pystyvyyden rinnalla - niin pienessä kuin suuressa.

Kohtuuden mies hän oli myös nautintojen suhteen, joskaan ei aivan yksiselitteisesti. Lääkärinsä kehoituksesta, syynä korkea ikä ja kova työ, hän otti yhden ryyppyn lounaalla ja kaksi päivällisellä sekä kahvissaan aterioi-

den jälkeen vain yhden sokeripalan. Mutta ryyppy sai kernaasti olla suhteellisen kookas ja yhtä varmasti hän kaivoi sokerikulhosta kaikkein suurimman palan, vaikkapa kolmen tavallisen palan kokaisen. Lapsellinen leikkimieli ja siitä pursuava elinvoima myötävaikuttivat Marskimme pystyssäpysymiseen ja toimintakykyyn mitä epätoivoisimmissa tilanteissa. - Ne pelastivat Suomen kolmannen keran yhden sukupolven aikana.

Lopuksi kenraalimajuri Grönvall korostaa Mannerheimin, tämän Suomen suurimman pojan omia sanoja Lützenin taistelun 300-vuotisjuhlissa: "Vuosisadat kiitävät ohii ja katoavat. Aika tasoittaa ja sovittaa. Hengen ja työn jättiläiset, jotka keran ovat ohjanneet kansojen kohtaloita ja epäitsekäästi itse uhrautuneet korkeiden päämäärien eteen, loistavat milloinkaan sammumattomien soihtujen tavoin yli pimeyden ihmiskunnan pitkällä vaelluksella kohden henkistä kasvua ja täydellistymistä".

Tasavallan presidentti Carl Gustaf Emil Mannerheim on vannonut virkavalansa eduskunnan edessä 5.8.1944 ja astelee pääministeri Edvin Linkomiehen saattamana tarkastamaan kunniakomppaniaa.

Haastattelu:
Martti Sinerma
Kuvat: Ragnar
Grönvallin kokoelmat

Ragnar Grönvall, ylipäällikön adjutantti.

Ajattelin saavani vankeutta!

Kenraalimajuri Ragnar Robert Grönvall, 83, on 2. kadettikurssin oppilas. Nuorempana upseerina hän palveli KTR I:ssä, väliaikaisesti SVK:ssa ja sitten Yleisesikunnassa yleisesikuntaupseerina, oltuaan sitä ennen 2. ye.-upseerina 1. Divisioonan (Erik Heinrichs) esikunnassa. Vuoden 1939 kesäkuussa hänet määrättiin Suomen Puolustusvoimain Ylipäällikön, Sotamarsalkka Mannerheimin adjutantiksi. Syksyllä syttyi talvisota Grönvallin jäädessä Mannerhei-

min ainoaksi adjutantiksi tässä sodassa. Sotien loppuvaiheessa elokuussa 1944 Marskista tuli tasavallan presidentti. Häntä seurasi tässä tehtävässä puolentoista vuoden kuluttua Juho Kusti Paasikivi ja sitten v. 1956 Urho Kekkonen. Grönvallin tehtävä jatkui näiden valtion päämiesten 1. adjutanttina, kunnes hän v. 1962 jäi eläkkeelle palvelutuaan tuolloin hallituksen määräyksestä vuoden yli määräajan. Tästä kertyi 23 vuotta valtiovaltan huipulla, parhaimmassa

mahdollisessa näkötorjussa.

Grönvallin joutuminen Marskin adjutantiksi kävi mutkattomasti, ehkä toisin kuin upseerin siirtyminen tänä päivänä tehtävästä toiseen. Tuolloin ei asioita liikoja valmisteltu eikä liikoja kysytty. Mannerheimin 2. sihteerin puolustusneuvostossa, silloinen kapteeni Sven Björkman tuli eräänä päivänä Grönvallin luo ja sanoi:

- Marski on käsenyt sinut puheilleen.
- Ohoh, Grönvall äimistyi.

sepä on tavaton kutsu, tiedätkö, mitä minun pitää siellä tehdä?

- Kuule, Björkman hymyi ehkä hieman vahingoniloisesti. luulen pääseväni siitä adjutantti-hommasta, joka tähän asti on liittynyt varsinaiseen tehtävääni puolustusneuvostossa.

- Ettäkö minä Marskin adjutantiksi? Grönvall ihmetteli. - Älä nyt leikittele. Mistä syystä minua näin rangaistaisiin?

Björkman lohdutti sillä, että kaikille käy niinkuin käy, mikä nyt ei todellakaan auttanut.

Ylipäällikkö Mannerheim adjutanttinsa ja päämajamestarinsa, kenraalimajuri A.F. Airon kanssa kesällä 1941.

Kun hän oli hieman vielä antanut neuvoja käyttäytymisessä, Grönvall myönsi olevansa aivan tarpeeksi peloissaan. Johan Björkman tokaisi:

- Mikäli rupee menemään huonosti, niin tee itsesi - jos mahdollista - vielä tyhmemmäksi kuin luonnostasi olet. Se auttaa yleensä.

Mutta kun Grönvall sitten saapui Mannerheimin puheille, tämä oli erittäin ystävällinen, jopa huomaavainen. Käski kohta istumaankin.

- Tunnen teidän isänne, Marski avasi keskustelun. Olemme olleet yhteistyössä, jopa samassa komiteassa laatimassa asevelvollisuuslakia. Teidän isänne kirjoitti sen ja nähdäkseeni erittäin ansiokkaasti. - Muuten olen, kuten ehkä tiedätte, sukua teidän vaimollenne.

Keskustelu jatkui vielä jonkun aikaa erilaisista asioista, jotka tuolloin askarruttivat Mars-

kin mieltä. Lopuksi Mannerheim kysyi:

- Onko teillä mitään sitä vastaa, että teidät määrätään minun adjutantiksi?

Grönvall tuumi, että eihän siihen kielteisistä vastausta voinut antaa. Tuohon aikaan tällainen tiedustelu armeijassa oli sama kuin käsky. Tehtävä sinänsä ei tietenkään tuntunut vastenmieliseltä, mutta Marskin maine erittäin vaativana esimiehenä pani miettimään, kuinka siinä pärjäisi. Eikä potkut tästä paikasta olut mikään pieni putous. Sitäpaitsi Grönvall näki, että kysymyksessä olisi vakava käänne hänen elämässään ja aavisti, että yksityiselämä loppuisi tähän.

- Ajattelin, että kyllä tästä nyt varmasti kertyy jonkinlaista vankeutta, Grönvall muistelee tapahtunutta, ettei nyt sanoisi ihan kuritushuonetta. sitä minä hiukan niinkuin haistoin, mutta en tosiaan, että niinhän siinä ta-

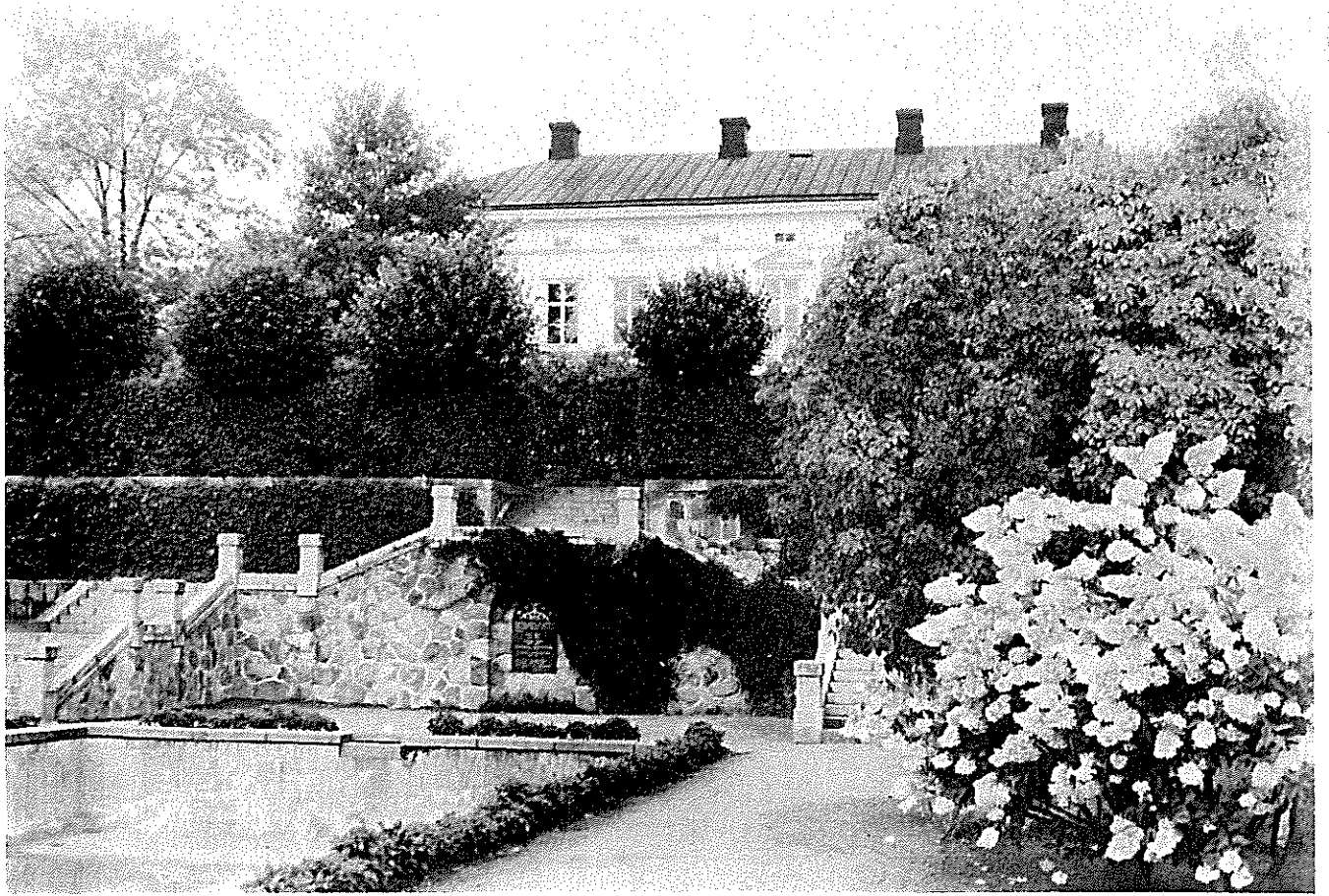
vallaan kävikin.

Alku oli erittäin hankalaa Grönvallin mielestä. Hän huomasi Marskin selvästi pyrkivän koettelemaan uutta adjutanttiaan: kestäkö luonne, kestävätkö hermot ja pysyvätkö miehen sellaisena alaisena, joka ei jatkuvasti sano kyllä-herra-marsalkka vaan jolla voi olla omatkin mielipiteet tietyistä asioista. Mannerheim totesikin joskus paljon myöhemmin, ettei hänelle ole mitään hyötyä sen tyyppisistä apulaisista.

- Kenraalimajuri A.F. Airo, puolustusneuvoston I sihteeri, oli tässä suhteessa hyvä esimerkki. Hän ei koskaan epäröinyt sanoa marskille vastaan, silloin kun hän tiesi tai uskoi olevansa oikeassa. Tietysti oma kanta oli pystyttävä tarkoin perustelevaan. Minä menin varovaisuudessaani vielä pitemmälle. Eihän minulla ollut Airon arvoa, arvovaltaa eikä asemaa. Panin hant-

tiin vain silloin, kun varmuudella tiesin olevani sataprosenttisesti oikeassa. Kun Mannerheim tämän huomasi muutaman kerran, niin sitten olot alkoivat tasaantua rankkojenkin yhteenottojen jälkeen. Tulipa Marski kolmasti jälkeensä anteeksi-pyyntöille ojentaen kätensä ja sanoi: "Olitte oikeassa, minä väärässä. Toivon tämän riittävän." Sitä ei tee muu kuin todellinen suurmies, jolla on varaa siihen. Hänellä sitä oli.

Kenraalimajuri Ragnar Grönvall ehti olla Suomen Marsalkan adjutanttina seitsemän vuotta. Tuona aikana hän seurasi Mannerheimin toimintaa läheisemmin kuin kukaan muu. Näin oli asianlaita hänen läheisimpiinkin omaisiinsa nähden. Sodan aikana ainoastaan sisar Eva Sparre ja Margaretha (Kisse) Gröpenberg soittivat veljelleen suoraan. Kaikki muu meni adjutanttiin, siis Grönvallin kautta.

NELJÄN MARSALKAN KIRKNIEMI

TEKSTI JA KUVAT:
PENTTI PALMU

Kirkniemen kartanon omistajina on ollut neljä marsalkkaa: Åke Tott 1598–1640, Claes Tott 1630–1674, Augustin Ehrensvärd 1710–1772 ja Gustaf Mannerheim 1867–1951. Kaikki he ovat merkittävästi vaikuttaneet isänmaamme historiaan.

Kirkniemi

Mannerheim-säätiön omistama Kirkniemen kartanoa voidaan perustellusti nimittää marsalkkojen tilaksi. Se sijaitsee Lohjan Virkkalassa, Länsi-Uusimaalla Lohjanjärven ja Pikkujärven välisellä kannaksella.

Itsenäisenä tilana Kirkniemi mainitaan ensimmäisen kerran jo v. 1455. Sen nykyinen kaksikerroksinen päärakennus on vuodelta 1810.

Åke Tott

Åke Henrikin poika, sotamarsalkka ja valtaneuvos, joka Preussin sodan aikana sai lisänimen Pohjolan Lumiaura, oli ensimmäinen Kirkniemen marskeista. Hän peri kartanon äidiltään Erik XIV:n ja Kaarina Maununtyttären tyttäreltä Sigrid Vaasalta, joka 30 vuoden ajan oli emännöinyt Kirkniemessä.

Åke Tott'in saadessa isännöidyn tiedetään kartanon olleen kukoistavan ja hyvinvoivan, eikä marsalkka jättänyt sitä pojalleen sen kehnommassa kunnossa.

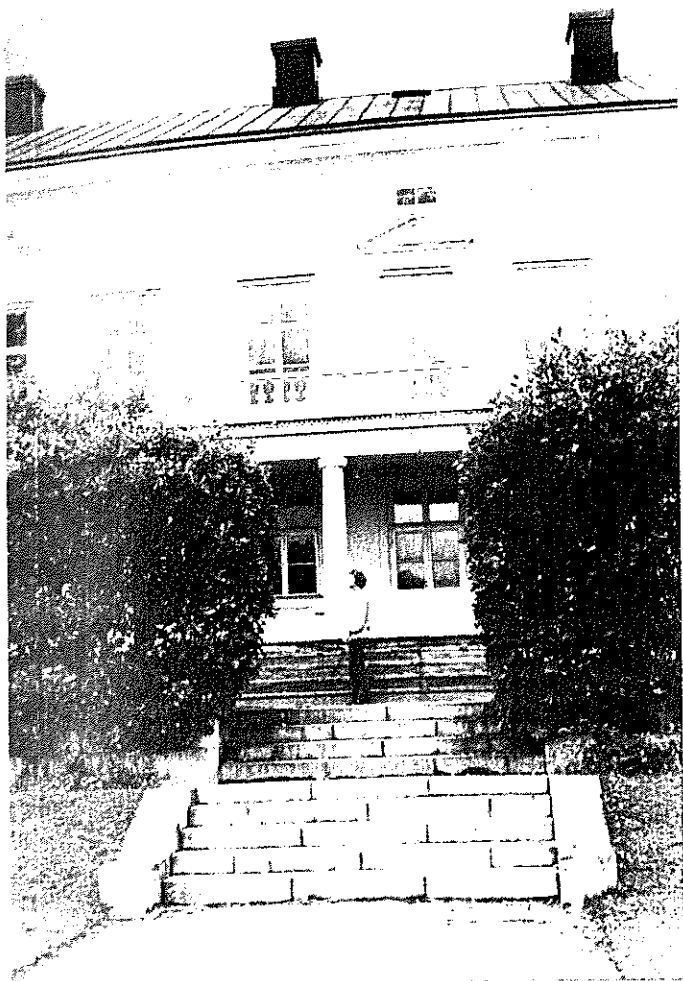
Claes Tott

Claes Åkenpoika, sotamarsalkka, asui Lillsjön kauniilla rannalla syntymästään saakka. Jo kymmenvuotiaana hän peri tilan isältään, joten tässäkin yhteydessä ainakin marsalkan äidillä on ollut ratkaiseva osa kartanon ylläpidossa, vaikka tiluksista on aina vastannut tilanhoitaja kuten vieläkin.

Kuinka pitkiä yhtäjaksoisia rupeamia Claes vietti Kirkniemessä ja millaista mielenkiintoa marsalkka tunsi syntymäkotiaan ja sen laajoja viljelys- ja laidunmaiden hoitoa kohtaan, ei ole tarkkaan selvitettävissä eikä sitäkään, miksi hän luopui tilasta vuonna 1667, jolloin sen hankki hallintaansa amiraali Lauritsa Creutz myyden kartanon kohta (1669) Flemmingeille.

Augustin Ehrensvärd

Kenraalikuvernööri, Louhisaaren (Mannerheimin syntymäkotona) herra Herman Flemming oli sukunsa ensimmäinen Kirk-

Usklassiseen tyyliin vuosina 1796–1810 rakennettu kaksikerroksinen päärakennus.

Villiini kehystämä marsalkkojen "sukupuu".

niemen isäntä. Flemmingien omistuksessa kartano säilyi 75 vuoden ajan, kunnes kolmas marsalkka Augustin Ehrensvärd, linnoitusupseeri, sotamarsalkka, Viaporin ja Svartholman saarilinnostusten ja Suomenlahden saaristolaivaston luoja hankki sen haltuunsa 1759. Hän, vaikka oli aikansa tunnetuin arkkitehti, rakentaja ja Suomen olojen kohentaja, ei ehtinyt vaikuttaa Kirkniemen oloihin, mikä sinänsä on vahinko, sillä yksin kartanon puisto olisi ollut omiaan inspiroimaan Ehrensvärdiä.

Mitä suunnitelmia hänellä lie nee ollutkaan kartanon suhteen, ne katkaisi Pommerin sota vv. 1761–1762, johon hän osallistui tykistökomentajana ja ylipäällikkönä, ja taas Kirkniemi vaihtoi omistajaa.

Vuosisadan vaihteen jälkeen vv. 1807–1812 kartanossa isän-

nöi kenraali Kaarle Juhana Adlercreutz. Sitten kuluihin 133 vuotta autonomian ja itsenäisyyden aikaa, kunnes neljäs marsalkka osti tilan.

Gustaf Mannerheim

Kesällä 1945 Suomen marsalkka, vapaaherra Carl Gustaf Emil Mannerheim, valtionhoitaja, ylipäällikkö ja presidentti osti Kirkniemen tilan osittain eduskunnan hänelle antaman kansalaislahjan varoilla.

Tilan pinta-ala oli 715 hehtaaria, josta viljeltyä 124 hehtaaria. Tilan usklassiseen tyyliin vuosina 1796–1810 uusittu kaksikerroksinen päärakennus kohoisi ja kohoaa vieläkin 1500-luvulta peräisin olevan vanhan puiston keskeltä yli nuun lähimiljööön.

Rakennuksen ikkunoista ja parvekkeilta avautuu mieltä

lämmittävä suomalainen järvi-maisema sinisine selkineen, humisevine harjuineen, lehtoineen, viljelmineen ja asutuksineen.

Kirkniemi on todennäköisesti muistuttanut marsalkan mielestä monin tavoin Louhisaarta – lapsuuden kotia ja sitäpaitsi Helsingistä Lohjalle oli lyhyt matka levähtämään kriisien ja huolien tehtävistä.

Marsalkka piti Kirkniemestä. Luovuttuaan presidentin tehtävästä hän muutti sen vanhuudenkodikseen, jossa pyrki syventymään moniaiheisen elämänsä muistelmien kirjoittamiseen.

Päärakennus, puisto ja tilan rakennukset peruskorjattiin ja osa uusittiin. Marsalkan Kaivopuiston kodista tuotiin irtaimistoa kartanoon, ja vaikka marsalkka sairautensa vuoksi joutui paljon oleskelemaan ulkomailla

hoidossa, hän viihtyi silmin nähtänsä Kirkniemessä.

Viimeisen kerran marsalkka kävi tilallaan myöhäissyksyllä 1950. Kirkniemestä hänet kuljettiin vakavasti sairaana Tukholmaan Karoliiniseen sairaalaan ja sieltä Sveitsiin, jossa hän kuoli 28. tammikuuta 1951.

Tuosta viimeisestä syksystä lähtien kartanon päärakennus on ollut tyhjiillään. Puisto sensijaan on pidetty kunnossa. Kukkat kukkivat siellä käydessäni syksyn väriiloistossaan. Puistoon on yleisöllä vapaa pääsy. Kovin harvat vain tietävät siitä ja sen viisisataavuotisesta historiasta.

PS. Marsalkat Åke Tott ja Carl Gustaf Mannerheim ovat syntyneet kumpikin kesäkuun 4. päivänä. Åke Tott sillä tilalla, jonka itsenäisen Suomen ensimmäinen marsalkka 350 myöhemmin valitsi vanhuudenkodikseen.

Kenraaliluutnantti Sakari Annala: Kehittymistä on tapahtunut kaikissa aselajeissa

Haastattelu: MARTTI SINERMA

Sotilasläänin komentaja on paljosta vastuussa. Onhan sotilaslääni tarvittaessa vaikka sotatoimiyhtymä, jonka on kyettävä itsenäiseen toimintaan. Kaakkois-Suomen sotilasläänin komentaja, kenraaliluutnantti Sakari Annala, 56, pitää tehtävänsä haastavana ja virikkeisenä. Huonona puolena hän näkee sen, että joutuu runsaasti istumaan auton takapenkillä matkatessaan alueensa eri puolille.

Suomalaisen sotilaan laatu ja luonteenpiirteet eivät hänen mukaansa paljoakaan eroa toisistaan oltiinpa millä puolella Suomea tahansa. Puolustusvoimat ovat materiaalisesti menossa eteenpäin, mutta nopeutta saisi kyllä lisätä.

Ei ole olemassa mitään tyypillistä sotilasläänin komentajan työpäivää, sanoo kenraaliluutnantti Sakari Annala.

– Valmiuskysymys on ilman muuta sotilasläänin komentajan tärkein tehtävä, kenraaliluutnantti Sakari Annala, Kaakkois-Suomen sotilasläänin komentaja sanoo painokkaasti. Siihen liittyvät valmiuden ylläpito ja kehittäminen, ennen kaikkea niiden toimintojen johtaminen. Sitten tietysti tällaisessa sotilasläänissä, jossa on runsaasti joukkoja, seuraavana on ilman muuta koulutuksen eteenpäin vieminen. Kolmantena onkin yhteydenpito siviilipuolen maanpuolustusasioita johtaviin viranomaisiin kuten maaherraan ja lääninhallitukseen, erilaisiin piirihallintoveranomaisiin ja maanpuolustusjärjestöihin.

Kenraaliluutnantti Annala ei suinkaan ole ensimmäistä kertaa Kaakkois-Suomessa. Hän on ollut varusmiehenä JR 8:ssa Kouvolassa, koulutustoimiston päällikkönä ja esikuntapäällikkönä KSSIE:ssä sekä SavPr:n komentajana Mikkelissä. Nykyistä tehtävänsä ennen hän oli myös sotilasläänin komentajana Kuopiossa (Savo-Karjalan sotilaslääni), joten hänellä on kokemusta niin oman lääninsä alueesta ja joukoista kuin sotilasläänin komentajan tehtävistäkin.

– Olen todennut, että mitään tyypillistä sotilasläänin komentajan työpäivää ei ole. Periaatteessa näin voisi luulla, mutta käy-

tännössä ne eivät ole samanlaisia. Työpäivään liittyvät luonnollisesti täällä esikunnassa tapahtuvat esittelyt, mutta erittäin runsaasti on monenlaisia matkoja, tarkastuksia ja osallistumisia seuraamaan joukko-osastojen koulutusta, yhä lisääntyviä kertausharjoituksia, ja esimerkiksi juuri tällä hetkellä kutsunnoissa käyntejä, yhteistoimintaneuvotteluita siviilipuolen virkamiesten kanssa ja monia erilaatuisia tukemiskäyntejä.

– Voi oikeastaan sanoa, että pyrin parina päivänä viikossa olemaan virkahuoneessani, mikä antaa jonkinlaisen kuvan, kuinka paljon läänin komentaja joutuu olemaan kentällä tai jo-

ka tapauksessa pois virkapaikaltaan. Mutta toisaalta on todettava, että eihän sotilasläänin johdetakaan vain tämän pöydän takaa.

Esikuntapäivät ovat lähinnä sitä varten, että silloin pidetään tarpeelliset esittelyt. Samalla myös alaiset tietävät, että silloin saa minulta allekirjoituksen, jos joku sellaista tarvitsee.

Matkustamista eli auton taikaistumella torkkumista Annala pitää työnsä ikävimpänä puolena. Vaikka etäisyydet eivät olekaan samaa luokkaa kuin esimerkiksi Pohjois-Suomessa, pääasiassa 100–150 km joutuu sotilasläänin komentaja liikkumaan noin 45–50 000 km vuode-

Paraati ja ohimarssien vastaanotto on sotilasläänin komentajalle usein toistuvuudestaan huolimatta aina juhlallinen tilaisuus.

nessa.

– Ja kun matkustaminen tosiaan pääsääntöisesti tapahtuu päivittäisen virka-ajan ulkopuolella, se pidentää samalla työaikaa. Tilaisuudet alkavat yleensä virka-ajan alkaessa ja päättyvät vastaavasti sen loputtua. Tämä taas merkitsee, että matkustaminen ajoittuu ”yötunneille”. Tämä on siinä mielessä hukkaan heitettyä aikaa, että siinä ei oikeastaan voi tehdä mitään. Minä ainakaan en osaa siinä tilanteessa työskennellä tehokkaasti. Ainoa mitä siinä voi tehdä on lukea, mutta pienen tuikun valossa ja auton pomppiessa sekun on hankalaa.

Kaakkois-Suomen sotilasläänin sinänsä ei Annalan mielestä eroa paljontaan esimerkiksi Savo-Karjalan sotilasläänistä. Sotilasläänin komentajan tehtävät ovat aika pitkälle samanlaiset. Ainoa varsinainen ero on se, että nykyisessä sotilasläänissä on paljon enemmän joukkoja johdettavana, mikä puolestaan painottaa koulutusta hyvin voimakkaasti.

– Kuitenkin toiminta on hyvin selkeää ja samalla rikasta, koska sotilasläänillä on omasta takaa kaikki maavoimien aselajit, neljä sotilasopetuslaitosta (Päällystöopisto, RUK, Pioneerikoulu ja Laskuvarjojääkäri-

koulu), joiden kanssa sotilasläänin joukoilla on hyvin monipuolista kanssakäymistä. Me saamme olla mukana heidän harjoituksissaan – ja mikä on tärkeää – suurimmaksi osaksi heidän resursseillaan. Sillä on melkoinen merkitys, kun joudutaan pelamaan aina vähäisillä määrärahoilla.

– Tässä yhteydessä on muistettava omaleimainen Pahkajärven leiri- ja ampuma-alue, jota käyttävät sotilasläänin alueen joukkojen lisäksi monet ulkopuolisetkin. Se tuo omalla tavallaan lisäpanosta toimintaan. Pahkajärven merkitys on sen alkuajoista selvästi kasvanut. Vi-

tisentoista vuotta sitten siellä pidettiin ensimmäiset tykistön kovapanosammunnat. Kenttätykistöemme käyttää ampuma-alueita edelleen. Tietysti se on yhtä pieni tai suuri kuin silloinkin kun ammunnat aloitettiin – maali-alue vain runsaan neliökilometrin suuruinen – mutta tuliase-
manvaihtoehtoja on riittävästi. Toimintaa jonkin verran rajoittaa se, että tykistön ampuessa ei samanaikaisesti juuri muuta voi tapahtua. Onneksi on kuitenkin löydetty sellainen rytmitys eri joukkojen harjoituksissa, että muita häiritsemättä voidaan jokaisen harjoitukset hoitaa.

– Moneen kertaan on todettu, kuinka tärkeää tykistöllemme on, että tulenavausta voidaan harjoitella omalla alueella, ennen kuin harjoituspatteristo lähtee Rovajärvelle. Karjalan Tykistörykmentillä on matkaa kasarmeilta ampuma-alueelle peninkulman verran. Monien kertausharjoitusten yhteydessä havaitaan toistuneesti, että on hieno asia, ettei jokaista amuntaa varten tarvitse lähteä tämän kauemmaksi.

Joka viides varusmies koulutetaan Kaakkois-Suomessa

– Ehkä kuvan siitä, että kysymyksessä on kouluttava sotilasläänin, saa kun totean, että tähän mennessä enemmän kuin joka viides varusmies on saanut koulutuksensa tässä sotilasläänissä. Ikäluokkien nyt pienentyessä on vielä tässä vaiheessa vaikea sanoa, mille tasolle meidän osuutemme tulee asettumaan.

Suomi on alueeltaan melkoisen suuri. Niinpä voisikin ajatella, että eri puolilta maatamme palvelukseen astuvat varusmiehet ovat myös erilaisia. Kuitenkaan Annala ei näe kovinkaan suuria eroja savokarjalaisten ja kaakkoissuomalaisten nuorukaisten välillä.

– Onhan niitä eroja jossain määrin samalla tavalla kuin esimerkiksi esiintyy heimoeroja. Savolainen ei ehkä ole niin vilkas kuin karjalainen. Sen sijaan on aivan selvä ero sillä aineksella, joka tulee meikäläisittäin suurkaupungista, Helsingistä, Tampereelta, Lahdesta, verrattuna niihin nuorukaisiin, jotka tulevat meidän omilta kulmakunniltamme, maaseudulta. Ul-

Sotilasläänin komentaja joutuu olemaan paljon pois esikunnastaan, mutta vain siten hänellä on mahdollisuus tavata esimerkiksi varusmiehiä ja keskustella heidän kanssaan.

konaisessa esiintymisessä, käytäytymisessä ja tietynlaisissa elämän valmiuksissa saattaa olla joskus suuriakin eroja. Mutta kyllä kaiken kaikkiaan suomalainen nuorukainen on pääpiirtein samanlainen joka puolella maata.

– Tietenkin jokaisessa sotilaspiirissä on palvelukseen tulijoiden joukossa sellaisiakin, joilla on rikosrekisteri jo valmiina. Joskus tuntuu siltä, että jonkun joukko-osastojen komentajan mielestä kaikki lainrikkojat ovat juuri hänen joukko-osastossaan. Näin ei tietenkään voi sanoa yleistämättä asiaa. Kyllä samanlaisia veijareita on muissakin joukko-osastoissa samassa suhteessa.

Aseistakieltäytyjät ja siviilipalvelumiehet ovat olleet runsaasti lehtiä otsikoissa. Ollaanhan parhailaan lainsäädäntöä ja järjestelmää uusimassa. Julkisuudessa liikkuneiden tietojen mukaan vakaumuksen eettisyyttä tutkiva lautakunta olisi jäämässä pois ja siviilipalvelu pitenisi 16 kuukauteen. Miten on ollut tähän asti Kaakkois-Suomen sotilasläänin alueella tilanne tällä sektorilla ja onko mahdollisen uudistuksen myötä siihen tulossa muutoksia?

– Aseistakieltäytyjistä ei meile ole ollut mitään riasaa. Nyt sotilasläänin alueen syksyn kutsunnoissa ilmoitti kieltäytyvänsä aseista 42 miestä, joista 17 pyrki siviilipalvelukseen. Prosentteina nämä luvut ovat 1 % ja 0,4 %. Viime vuonna vastaavat luvut olivat 0,9 % ja 0,5 %. Koko maassahan tilanne on muuttaman viime vuoden aikana ollut laskeva.

– Nyt on vielä ennen aikaista ottaa kantaa siihen, tuleeko julkisuudessa kaavailtu uusi järjestelmä lisäämään tai vähentämään siviilipalvelukseen haluavien määrää. Se jää nähtäväksi ja tulos tulee varmasti olemaan mielenkiintoinen. Siitä voitane tehdä monenlaisia johtopäätöksiä.

Kehitystä tapahtuu – mutta hitaasti

Puolustusvoimien tilanne on parantunut viime vuosien aikana monella toimintasektorilla huomattavasti. Silti on puutteita vieläkin olemassa. Toisaalta ei-

Urheilu on osa koulutusta, jossa sotilasläänin komentajan panos on aina merkittävä.

hän sotilas voi koskaan olla täysin tyytyväinen tilanteeseen: seurauksena on ilman muuta alamäki. Liian hyvä tilanne taas ei voi olla koskaan.

– Tietysti täällä ovat samat puutteet kuin puolustusvoimissa yleensäkin. Nyt maavoimien vuosikymmenellä olemme päässeet poistamaan useita materiaalisia puutteita. Uudet panssaritorjunta-aseet ovat tietysti tulossa, mutta valitettavasti ne tulevat sillä nopeudella – tai hitaudella – kuin niitä pystytään hankkimaan. Sama koskee uusia panssaroituja miehistönkulketusvaunuja, Paseja. Teknillinen kehitys menee eteenpäin. Me kyllä tiedämme, kuinka pitäisi olla, mutta jotta pysyisimme mukana, se on taas rahasta kiinni.

– Monet puutteet näkyvät juuri koulutuspuolella sikäli, että joudumme kouluttamaan vielä pitkään vanhalla kalustolla ja siten osittain myös vanhoilla menetelmillä. Maalaisjärjen mukaan meillä pitäisi nyt olla koulutuksessa käytettävissä se välineistö, mikä on koko liikekannallepannussa armeijassa kymmenen vuoden kuluttua. Mutta siihen ei ole tällä hetkellä mahdollisuuksia. Onneksi harjoitusampumarvikkeita on nyt kohutuullisesti. Bensiinistä on ollut aina silloin tällöin pulaa, tällä hetkellä sitä on käytettävissä. Pahinta on tietenkin se, että jou-

dumme työskentelemään jatkuvasti vajaalla henkilökunnalla, ja se vaikuttaa koulutustuloksiin.

Puutteista huolimatta kenraaliluutnantti Annala näkee paljon positiivista ja edistymistä puolustusvoimien tämän päivän tilanteessa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on edistytty mm. ilmatorjuntapuolella, kun on päästy siirtymään ohjuskauteen. Sama on tapahtunut panssaritorjunnassa, missä uudet ohjukset ja kertasingot ovat voimakkaasti kohottaneet pystykykyä. Rannikkotyöstö on aloittanut Raval-ajan, minkä ohella mm. yhteysalukset ovat moderneinta luokkaa pystyen liikkumaan kaikissa sää- ja jääoloissa. Kenttätyöstön uudet mittaus- ja tulenjohtovälineet sekä rakettiaseet osoittavat, että kehittymistä on tapahtunut kaikissa aselajeissa.

Aseistariisunta on tänä päivänä alue, jolla kansainvälisessä politiikassa on mahdollisuus kerätä pisteitä. Mielellään esitetään ajatus toisten riisumiseksi aseista, mutta ei itse sitä kuitenkaan aloiteta. Miten sotilas uskoo aseistariisunnan tapahtuvan ja pitäisikö Suomen olla esimerkiksi näyttäjänä?

– Aseistariisunta ja sen toteutuminen täällä Suomessa ei ole uskon asia. Meidän kohdaltamme en näe siihen tällä hetkellä mitään realistisia edellytyksiä.

Jos lähdetään siitä esitetystä ajatuksesta, että käytettäessä alle 2 % bruttokansantuotteesta maanpuolustukseen ollaan jo itse asiassa aseistariisunnan tiellä, niin sitähan me olemme tehneet jo vuosikausia. Meillähan vastaava luku on 1,5 %, jolla ylläpidetään ja kehitetään kolmea puolustushaaraa. Kuitenkin on sanottava, että meillä nämä varat on onnistuttu ja osattu käyttää varsin tarkoituksenmukaisesti. Kehitystähän viime vuosina on selvästi tapahtunut. Lisäksi on otettava huomioon, että Suomen kohdalla on kysymys todella puolustusvoimista. On aina halvempaa hankkia ja ylläpitää pelkästään puolustukseen tarkoitettuja aseita ja välineitä kuin varustaa sotaväki viimeistä huippua edustavilla hyökkäyssejärjestelmillä.

Viimeiseen ja henkilökohtaiseen kysymykseen, mihin olette omassa elämässänne tällä hetkellä eniten tyytyväinen. Kaakkois-Suomen sotilasläänin komentaja, kenraaliluutnantti Sakari Annala vastaa:

– Kun palvelusurallani on 17 siirtoa takana, niin olen nyt siinä käsityksessä, että olen siirtomi siirtynyt. Ja erityisesti arvostan sitä, että olen saanut elää terveenä. Vielä lisäisin sen, että tällaisen sotilasläänin johtaminen on monipuolinen ja haastava tehtävä, joka pitää miehen viireessä.

OY RANIMUOVI

68700 Teerijärvi
Puh. 968-75222

TAMHANKE KY

Sorinkatu 4 33100 Tampere
Puh. 931-32 444

OY HERRFORS AB

68800 Kolppi
Puh. 967 - 67 111

CEBECA SAUMAUS KY

Lähderranta 22 H 15 02720 Espoo 72 Puh. 90-590603
Kirkkokatu 48 B 14 90120 Oulu 12 Puh. 981-224801

Suoritamme elementti, silikoni ja polyuretaani saumaukset.

LAPINLEIMU OY

KILSA TUOTTEET 37800 TOIJALA 937-21080 Telex 22380

SAHAUSTEKNIIKKAA METALLITEOLLISUUDELLE

- sahakoneet
- terät kaikkiin sahakoneisiin
- leikkuuöjyt
- terotus ja huolto

OY VALOKAARI

Sienikuja 6, 00770 HELSINKI 77, puh. (90) 385 255, tlx. 124495

AMMATTITAITOA JA ASiantuntemusta metallirakenteitten,
ovien ja ikkunoiden valmistuksessa ja suunnittelussa.

Saarijärven Teräsrakenne Oy

43250 Kolkanlahti puh. 944-39619

PALVELEMME

- alueella Helsinki-Lahti-Jyväskylä
- erikoispikavuoroliikenteellä
 - pikavuoroliikenteellä
 - vakiovuoroliikenteellä
 - suoritamme tilausajoa nykyaikaisella kalustolla

Sukulan Linja Oy

04680 HIRVIHAARA 915/88025

Kahvilaravintola MYLLYLAMPI

03100 Nummela
puh. 912-35 177

Liljendal

BAGARSTUGAN

MAUKASTA KOTIRUOKAA
Puh. 915-66 266
à la Carte
seisova pöytä
joka sunnun-
tai 12-16

Pitäjänlehti Nastolassa

puh. 918-623 047

VUONISLAHDEN KAUPPA

81590 VUONISLAHTI
☎ 975-421 28

Helsingin Osakepankki palvelupankki

HANGON HINAUS

PL 26, 10901 HANKO
Telex 13132 HATUG SF
Puh. 911-84 151

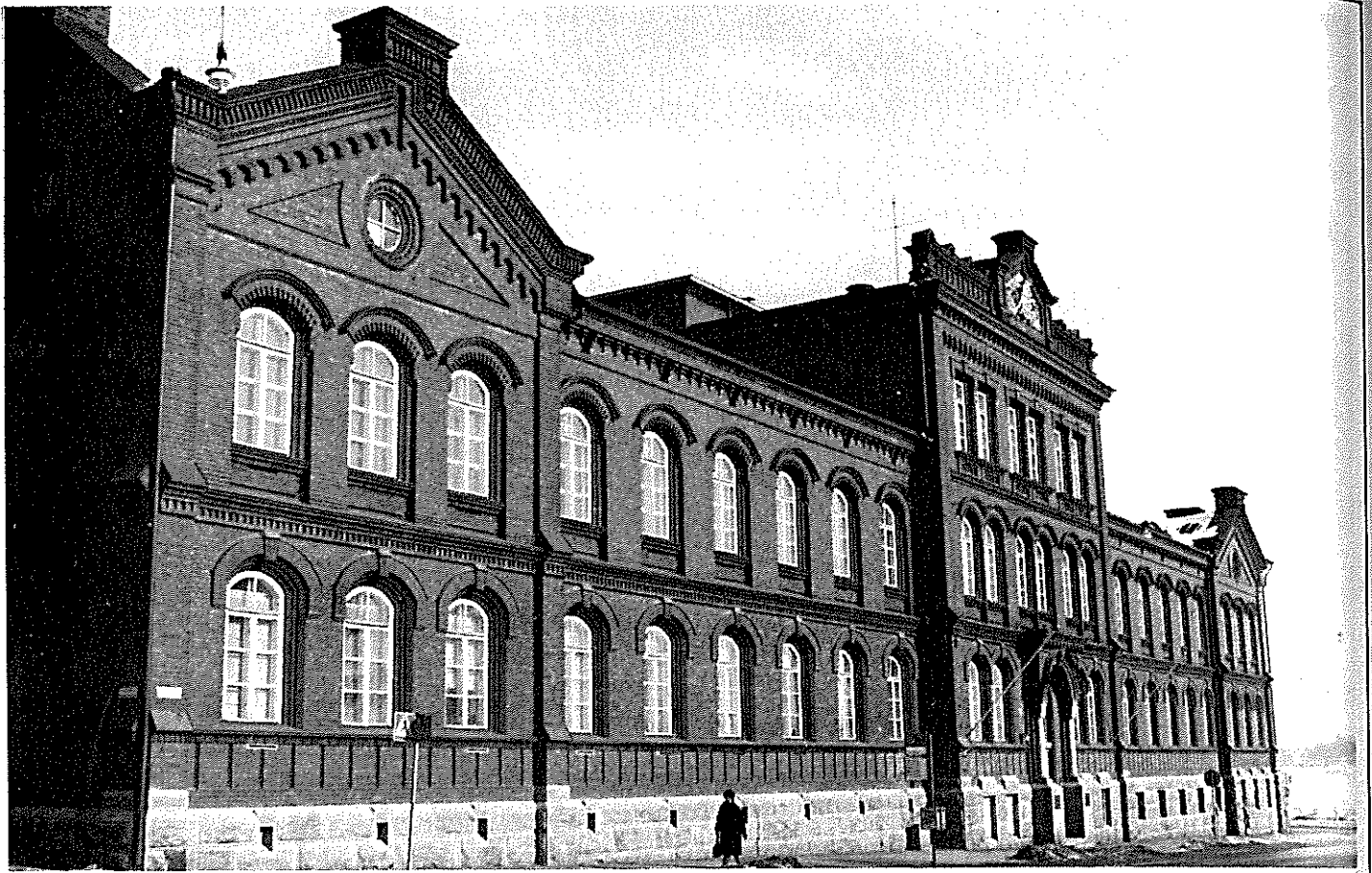
Palveleva puhelin 071 kuuntelee ja auttaa.
Lapsia ja nuoria maan-perj. klo 14-17
Aikuisia joka päivä klo 17-24
pe ja la, klo 17-02

Tampereen evankelis-luterilaiset
Seurakunnat

KYLMÄKOSKEN OSUUSPANKKI

- Paikkakunnan pankki -
KYLMAKOSKI
PUH. 937-51133-51033

60-vuotias Sotakorkeakoulu on kouluttanut 1603 yleisesikuntaupseeria

Suomen itsenäistyttyä ja ryhdyttyessä luomaan maamme puolustusvoimia havaittiin välttämättömäksi aloittaa nopeasti myös sotilasjohtajien kouluttaminen.

Kadettikoulun perustamisen jälkeen tuli lähes välittömästi esiin kysymys yleisesikuntaupseereiden koulutuksesta. Aluksi turvaututtiin ulkomaisiin sotakorkeakouluihin. Mm Sotakorkeakoulun entisistä johtajista viisi on saanut diplominsa ulkomailta, näistä kaksi Italian ja kolme Ranskan Sotakorkeakoulusta.

V 1924 kiinnitti Hornborgin puolustusrevisio voimakkaasti huomiota oman sotakorkeakoulumme tarpeellisuuteen. Vielä samana vuonna tasavallan presidentti vahvisti lain väliaikaista Sotakorkeakoulua varten, ja lokakuussa 1924 annettiin vastaa-

va asetus. Lainsäädännölliset perusteet ylimmän suomalaisen upseerikoulutuksen aloittamiselle olivat nyt olemassa.

Sotakorkeakoulu aloitti toimintansa 3.11.1924 Uudenmaan Tarkk'ampujapataljoonalle v 1883 valmistuneessa kasarmissa. Tässä rakennuksessa korkeakoulu toimii vielä tänäänkin. Sijainti Helsingissä on ollut Sotakorkeakoululle suureksi eduksi, koska se on mahdollistanut tiiviin yhteistoiminnan Sotatie-teen Laitoksen sekä Helsingin muiden korkeakoulujen kanssa.

Sotakorkeakoulustamme valmistui Talvisotaan mennessä yhteensä 370 yleisesikuntaupseeria, jotka joutuivat tärkeisiin tehtäviin sodassa. Juuri Sotakorkeakoulun perustama ryhmä - Talvelan esikunta - komentaja oli Sotakorkeakoulun ensimmäisen kurssin priimus Paavo Talve-

la ja esikuntapäällikkö kuuden kurssin priimus M K Stewen - johti suomalaiset joukot Tolvajärvellä sodan ensimmäiseen, loistavaan voittoon. Tällä oli varsin suuri merkitys kaikkien joukkojemme mielialaan sekä uskoon mahdollisuksiimme ylivoimaiselta tuntuvan tehtävän suorittamisessa. Vuosina 1939-1945 käymisämme sodissa yleisesikuntaupseeristomme kärsi lähes kymmenen prosentin tappiot.

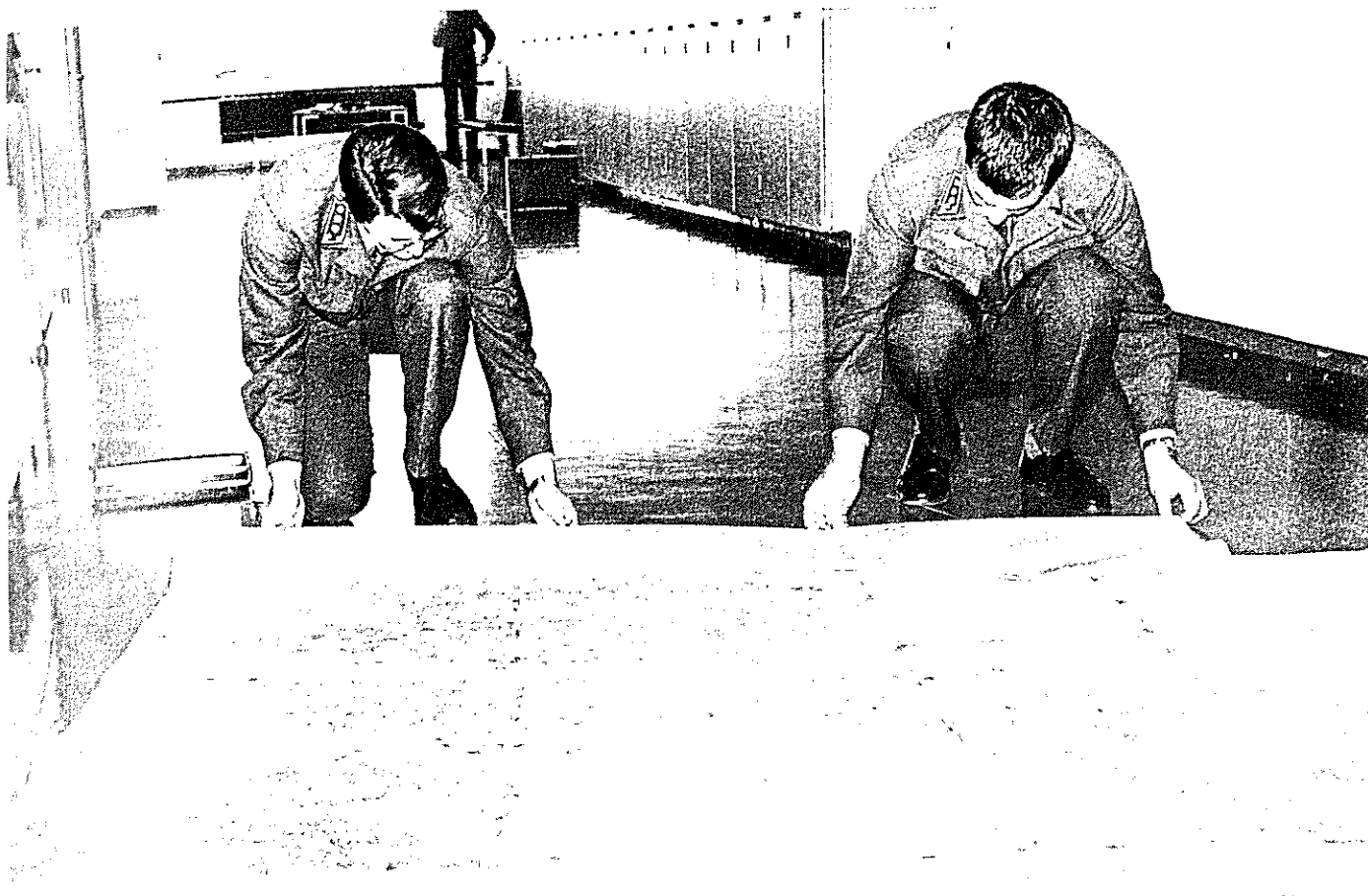
Yleisesikuntaupseerin vaativan tutkinnon on suorittanut v 1983 päättynyt kurssi ml yhteensä 1603 upseeria.

Sotakorkeakoulun tehtävänä on antaa ylintä sotilaallista ja yleistä maanpuolustusopetusta toimeenpanemalla yleisesikuntaupseerikoulutukseen sisältyviä kursseja ja hallinnollisesti vastuullisena valtakunnallisia

maanpuolustuskursseja sekä suorittaa tieteellistä tutkimusta.

Sotakorkeakoulussa annettavan yleisesikuntaupseerikoulutuksen päämääränä on kehittää upseerit hengeltään ja taidoiltaan kykeneviksi toimimaan sodan ja rauhan aikana oman puolustushaaran sotateoimiyhtymien tai joukko-osastojen komentaja- ja esikuntatehtävissä ja ylijohdon esikunnissa yleisesikuntaupseereina sekä suorittamaan oman erikoisalansa vaativia maanpuolustuksen tutkimus- ja suunnittelutehtäviä.

Teknisellä opintosuunnalla annetaan lisäksi opetusta matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa oppilaiden perehdyttäiseksi sotatekniikan sovellutuksiin ja käyttömahdollisuuksiin niin, että he pystyvät toimimaan myös teknillisten alojen johto-, tutkimus- ja opettajatehtävissä.

Tulikohan tästä kartasta riittävän suuri?

SKK:n jälkeen ei työtä pelkää

Lisankatu 1 on ollut Sotakorkeakoulun sijoituspaikkana 3.11.1924 lähtien. Uudenmaan Tärkeäampujapataljoonalle aikoinaan valmistunut punatiilikasarmi sai suojiinsa kenraalimajuri V-P Nenosen johtaman korkeakoulun. Kruununhaka oli saanut arvolleen sopivia asukkaita.

Sotakorkeakoulu antaa ylittä sotilallista koulutusta yleisesikuntaupseerikoulutukseen liittyvillä kursseilla. Tähän mennessä on valmistunut 1603 yleisesikuntaupseeria. Lisäksi Sotakorkeakoulu antaa yleistä maanpuolustusopetusta toimeenpanemalla hallinnollisesti vastuullisena valtakunnallisia maanpuolustuskursseja, sekä suorittaa sotatieteellistä tutkimustoimintaa.

Sotakorkeakoulu vietti 60-vuotisjuhlaansa marraskuun alussa johtajansa kenraalimajuri

Risto J Setälän johdolla. Päiväjuhlaa Helsingin Yliopiston juhlasalissa kunniotti läsnäololleen Tasavallan Presidentti Mauno Koivisto puolisoineen.

Sotakorkeakoulu on haaste

Joukko koulussa opiskelevia upseereita, opettajakunnan edustajia ja muutaman vuosi sitten opiskelunsa päättänyt majuri kokoontuivat keskustelemaan Sotakorkeakoulun asemasta, tehtävistä ja siellä annettavasta opetuksesta. Opettajakahvion pyöreän pöydän ympärille kokoontuivat: everstiluutnantti Seppo Tanskanen (MSL 38:n johtaja), majuri Esko Rajahalme (viestiopin opettaja), majuri Seppo Ala-Honko (HelSpE, valmistunut v. 1981) sekä oppilasupseereista majuri Heikki Harjunmaa (ISL 15), kapteeni-luut-

nantti Ilkka Haapalinn (MeSL 13) ja kapteeni Pauli Lähde (MSL 38).

Sotakorkeakoulun yleisesikuntaupseerikurssin teknillinen opintosuunta kestää kolme ja yleinen opintosuunta kaksi vuotta. Kyseessä on siis suhteellisen pitkistä ajasta upseerin virka-uralla. Mitkä syyt ovat saaneet koolla olevan joukon pyrkiä Sotakorkeakouluun?

Kapteeni Pauli Lähden päätös syntyi vähitellen jo ennen kapteenikurssia.

– Eniten päätökseen vaikutti varmasti se, että Sotakorkeakoulun jälkeen virka-aura tarjoaisi enemmän mahdollisuuksia haastaviin ja mielenkiintoisiin tehtäviin. Kun lisäksi edellisessä palveluspaikassani, Kadettikoulussa, sain läheltä seurata yepseereiden tehtäviä, päätökse-

ni kypsyi lopullisesti, totesi Lähde.

Majuri Seppo Ala-Hongon mielestä kaikki edellä sanottu pitää paikkansa.

– Kohdaltani painoi vielä se seikka, että taloudellisesti ja perheen kannalta oli sama, palvelinko Uudenmaan Jääkäripataljoonassa vai Sotakorkeakoulussa.

Majuri Esko Rajahalmeesta on luonnollista, että jokainen omaa ammattitaitoaan kunniottava upseeri pyrkii opiskelemaan tähän korkeakouluun. Valitettavaa hänen mielestään on se, että ainoastaan osa pyrkijöistä voidaan hyväksyä suorittamaan opintojaan Sotakorkeakoulussa.

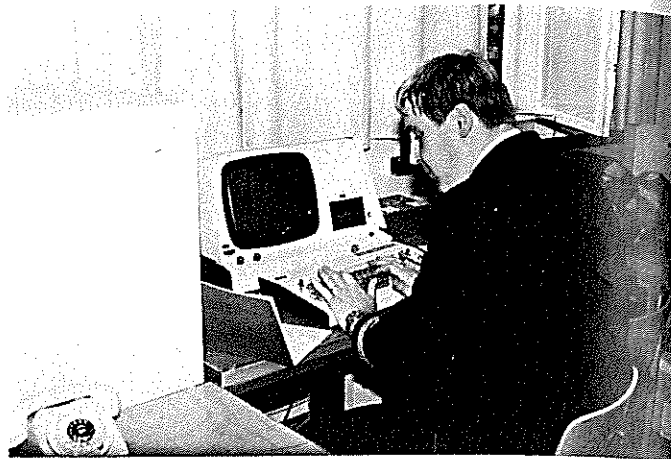
Päätöksen pyrkimisestään Esko Rajahalme joutui tekemään 1970-luvun alussa.

– Palvelin siihen aikaan

Haastattelu ja teksti Lasse Kuparinen
Kuvat Christina Backström

SKK on työteliäs paikka

Teknisen kehityksen mukana on yritettävä pysyä

RUK:ssa. Siellä vallitsi sellainen henki, että on suorastaan kunnia kysymys pyrkiä Sotakorkeakouluun. Sellaista upseeria, joka ei pyrkinyt Sotakorkeakouluun, katsottiin pitkään. Silloin eivät taloudelliset eivätkä muutkaan kysymykset olleet sillä lailla esillä kuin nykyään. Mielestäni jonkinlainen kunnianhimo, vaikka kukaan ei ole sitä uskaltanutkaan tunnustaa, on useimpien pyrkijöiden eräänä taustatekijänä.

Halukkuus on vähentynyt

Pyrkimishalukkuus Sotakorkeakouluun näyttää olevan laskusuunnassa viimeisten pääsykokeiden numeroita tarkasteltaessa. Tosin tilastot antavat hieman vääristynyttä tietoa, koska vertailussa on mukana ns. suurten kadettikurssien pyrkimistulva.

Pyrkimishalukkuutta on tutkittu pääsykokeen yhteydessä kyselyin, mutta niin kauan kunnes luotettava selvitys on tehty, voidaan syitä vain arvailla. Onkohan yhteiskunnassa esiintyvä uudenlaisten arvostusten esiinmarssi jo vaikuttamassa meilläkin? Ei siis haluta lisääntyvien työpaineiden ja siirtojen "oravanpyörään", josta ainakaan lyhyellä tähtämellä ole välitöntä näkyvää hyötyä.

Pöydän ääressä tultiin siihen tulokseen, että jokainen tekee ratkaisunsa itse. Ja sitä on kunnioitettava. On kuitenkin muistettava, että ratkaisujen taustalla olevat tekijät muuttuvat nopeasti. Esimerkkinä tästä on vaikkapa ns. kapteenikysymyksen hoitaminen.

Ilmavoimien edustajana Heik-

ki Harjunmaa pohdiskeli motiivejaan.

– Lentäjänä olen monesti miettinyt näitä pyrkimiskysymyksiä. Olin edellisessä palvelupaikassani lentäjänä toiveitteni huipulla, josta oli vain yksi suunta – alaspäin. Sotakorkeakoulu tarjosi realistisen vaihtoehdon, koska en halunnut helpoita ratkaisua jossain vähäpätöisemmässä tehtävässä ja sen jälkeen äkkiä eläkkeelle. Ilmavoimien upseerille tehtäväkentän muutos on suuri ja vaikuttaa varmasti pyrkimishalukkuuteen. Toivottavasti koulun jälkeen pääsen tehtäviin, jossa voin taas lentää.

Pääsykoe on ennuste tulevaisuudesta

Sotakorkeakoulun pääsytkinto järjestetään joka toinen vuosi keväällä. Kokeeseen ensimmäistä kertaa valmistautuvat saavat kuukauden lukuloman, ja teknilliselle opintosuunnalle pyrkiville järjestetään lisäksi kuukauden pituinen valmistuskurssi Sotakorkeakoulussa.

Varsinainen pääsykoe kestää kuusi päivää päättyen kielistudiossa järjestettävään vieraan kielien ymmärtämiskokeeseen. Pääsykokeesta kiertelee värikkäitä juttuja maakunnassa. Onko se maineensa veroinen?

Esko Rajahalmeen mielestä pääsykoe on pyritty järjestämään niin, että tuurilla ja tärpällä ei ole mitään tekemistä sisänpääsyn kanssa. Kokeen lähdäaineisto on melko laaja. Se käsittää sen, joka jatko-opiskelun kannalta on välttämättä hallittava. Kokeen tarkoituksena

on testata pyrkijän tietoa ja tiedon soveltamiskykyä. Kysymykset kattavat koko luettavaksi määrätyn aineiston. Ne eivät sisällä mitään "knoppikysymyksiä", vaan yleensä perusasioita ja niiden hallintaa. Koe on osoittautunut onnistuneeksi. Se ei ainoastaan aseta pyrkijöitä paremmuusjärjestykseen, vaan aanta myös melko luotettavan ennusteen tulevasta opintomenestyksestä.

Pauli Lähteen mielestä koe on varmasti maineensa veroinen! Varmistaakseen pääsynsä koulun on pyrkijän valmistauttava suunnitelmallisesti vähintään puoli vuotta. Varsinainen pääsykoe tämän lisäksi kestää kuusi päivää, jona aikana on koko ajan yritettävä parastaan.

– Kyllä se rasittaa, muistelee Lähde.

Everstiluutnantti Seppo Tanskasella oli pääsykoeviikko vielä runsaan 14 vuoden jälkeenkin hyvin mielessä.

– Kokeellahan pyritään valikoimaan korkeakouluun ne upseerit, joilla on edellytykset selvitä vaativasta opiskelusta ja myöhemmin yleisesikuntaupseerin tehtävistä.

– Tämä oppilasvalinnan suoritustapa on aika ajoittain ollut yleisemminkin puntaroitavana ja Sotakorkeakoulun sisäisessä työryhmässä viimeksi v 1982. Lopputyön lopuksi tuolloinkin päädyttiin tähän perinteiseen koeviikkoon, jota sitten aikanaan "hienosäädettiin" sekä tutkintokirjallisuuden että kevään 1984 koejärjestelyjen osalta.

– Käsitykseni onkin, että harvoja poikkeuksia lukuun otta-

matta tällä järjestelmällä on kyetty valitsemaan oikeat henkilöt yleisesikuntaupseereiksi. Ja tuleville pyrkijöille ohje: Hyvän tuurin ja tärppien varaan ei vakavissaan taloon aikovan pidä kohdaloaan uskoa.

SKK:n jälkeen ei työtä pelkää

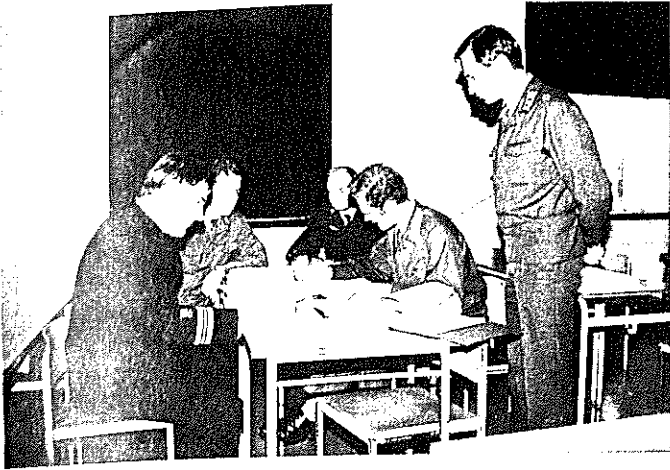
Koulussa opiskelevilla upseereilla on vielä vajaa vuosi jäljellä. Kiivaimman opiskeluvaiheen keskellä on uskallettu kysyä, mikä on parasta ja mikä huonointa opiskelussa Sotakorkeakoulussa, mutta tehdään se nyt kuitenkin.

Pauli Lähteen mielestä parasta on ehkä se, että tietoa on tullut paljon lisää ja ettei enää säikähdä oikeastaan minkäänlaista työtä. Lisäksi hän on oppinut laatimaan töilleen selvät aikakalvat. Heikointa on ehkä se, että näiden valmiuksien hankkiminen vaatii suhteettoman suuren työmäärän. Edullisempiakin tapoja varmasti on olemassa.

Teknillisen opintosuunnan valinneet upseerit opiskelevat ensimmäisen opintovuotensa matemaattis-luonnontieteellisiä aineita. Toisesta opintovuodesta alkaen "teknikot" liittyvät yhä tiiviimmin yleisen opintosuunnan opetukseen. Kapteeniluutnantti Ilkka Haapalinnan mielestä parasta koulussa on ollut teknillinen opintovuosi.

– Se teetti kylläkin paljon töitä, mutta vastaavasti antoi tähän mennessä eniten.

– Teknillinen opintosuunta ei mielestäni missään tapauksessa pyri kouluttamaan upseereista insinöörejä. Näen sen pyrkivän antamaan perusvalmiudet, jotta

Ryhmätöihin ainakin oppii

sotilasjohtaja osaa vaatia tekniikkaa sen mitä siltä voidaan vaatia. Tärkeä se auttaa ymmärtämään insinöörien puhetta ja näin edesauttamaan yhteistyötä.

Teknillisen opintovuoden eräänä parhaista anneista on se, että sen aikana saadut opit ovat välittömästi hyödynnettävissä myös sivuelämässä.

Majuri Seppo Ala-Hogolla on Sotakorkeakoulun jälkeen kolmen vuoden kokemus työskentelystä sotilaspiirin esikunnassa. Miten kommentoit kouluaikaa ja sen antamia valmiuksia?

Ymmärrän kyllä koulussa parhaikaa opiskelevien mielialat, koska ajattelin itse aikoinaan samalla tavalla. Syynä oli se, että lyhyessä ajassa "kaadettiin" valtavasti tietoa eri aloilta, eivätkä kaikki osat sopineet paikoilleen. Nykyiseen tehtävään Sotakorkeakoulu antoi erittäin hyvät lähtökohdat. Koulu opetti tekemään työtä tunteja laske-matta ja tehtävää pelkäämättä.

Jos jotain kritiikin siemeniä haluaa kylvää, niin mielestäni luovuutta tulisi kehittää ja vaalia Sotakorkeakoulun opetuksessa nykyistä enemmän.

Stressi tulee tekemättömistä töistä

Sotakorkeakoulussa on 60-vuotisjuhlavuotena käynnissä kolme linjaa. Maasotalinjalla opiskelee 45, merisotalinjalla 14 ja ilmasotalinjalla 9 upseeria. Syksyllä aloitti MSL 39:n ja MeSL 14:n teknillisellä opintusuunnalla 12 upseeria opintonsa. Yleisesikuntaupseerin koulutukseen kuuluu puolustushaarojen ja aselajien perusteiden hal-

linta. Näiden perusteiden painottaminen on varmaan iät ja ajat puhuttanut puolustushaarojen ja aselajien mieliä. Niin nytkin.

Majuri Harjunmaa ja kapteeniluutnantti Haapalinna toivoivat enemmän oman puolustushaaransa opetusta ja vähemmän prikaatien ja muiden maavoimien yhtymien käsittelyä. Väriä keskusteluun saatiin kun viestiopin opettaja Esko Rajahalme kumosi puolustushaarojen edustajien väitettä.

– Onhan teillä omat linjanne. Kyllä yleisesikuntaupseerin tulee hallita perusteet myös muista puolustushaaroista. Aselajien edustajana voisin samalla perusteella sanoa koulun olevan jalkaväen SKK. Mutta en sano niin.

Keskustelun jatkuessa päästiin asiasta yhteisymmärrykseen, ainakin suurin piirtein. Kurssin aikana syntyneitä ystävyys- ja tuttavuussuhteita yli puolustushaarojen ja aselajien pidettiin yksimielisesti positiivisena piirteenä. Aina löytyy tuttu upseeri, jolta voi asioista kysellä.

Seppo Tanskasen mielestä hänen opiskeluaikanaan parasta oli rajallinen vastuu vain omista opinnoista, jotka nekin ohjelmoitiin hyvin pitkälle valmiiksi. Ja näin jälkeenpäin heikointa oli perheen laiminlyönti monen vuoden ajan.

Opettajan ja linjanjohtajan tehtävässään hän näki parhaana yritteliäitä ja korkeatasoisia opettajia. Ikävänä hän koki suhteellisen arvostelun, jossa opiskelijat laitetaan jonoon ja kolmanneksi. Aina joidenkin osana on olla kolmannessa kolman-

neksessa.

Uusien ja laaja-alaisten asioiden opiskelu vaatii suurta työpanosta. Oppilasupseeri työskentelee kahden vuoden aikana pääsääntöisesti kuutena päivänä viikossa, jolloin viikottainen tuntimäärä saattaa nousta 65–75 tuntiin. Tavanomaisena opiskelupäivänä saattaa olla 1–2 tuntia luentoja strategiasta, sotahistoriasta tai uuden karttajarjoituksen perusteista. Loppuosa päivästä kuluu työryhmissä tai esikuntakokoonpanossa laadittujen esitysten seuraamisessa ja kommentoimiseen tai oppilasyhteisöjen seminaariesitelmien kuuntelemiseen. Pirstävänä välipalana on kerran viikossa liikuntailtapäivä ja säännöllisesti toistuvat pysyväämääräysten mukaiset urheilusuoritukset ammunnessa, suunnistuksessa, hiihdossa ja uinnissa.

Eri puolilla Suomea järjestettävät esikunta- ja viestiharjoitukset sekä johtamisharjoitukset ovat oppilasupseerien ja opettajien mielestä antoisimpia opetustilaisuuksia.

Oppilasupseereiden työpäivää kuvaillaan myös siten, että se alkaa aamuhämärissä ja päättyy iltapäivällä. Maasotalinjan johtaja, everstiluutnantti Seppo Tanskanen, miten on...?

– Tähän vuodenaikaanhan tuo ei vielä kovin pitkää työpäivää edellytäkään... Vakavasti puhuen toteaisin, että oppilasupseerit ovat valmiita pitkäänkin mielekkääksi kokemaansa

työpäivään. Kieltämättä näitä harjoituksista ja tehtävistä riippuen tuleekin tässä talossa aiemmin opiskelleiden tuntemaan tahtiin.

– Korostaisin kuitenkin, että iltatöiden teettäminen ei ole itsetarkoituksellista. Se on eräs monista käytetyistä opetusmenetelmistä, jolla pyritään harjoitusten opetustavoitteiden ohella hyvän työskentelyrutiinin harjoittamiseen. Ja sanotaanhan sitä niinkin, että ei työnteosta tule stressiä. Se tulee tekemättömistä töistä.

Juttutuokion päättyessä syksyinen ilta alkaa hämärtyä. Pohjoisrannan asuintaloissa alkavat valot syttyä. Perheet alkavat palata kotiin työpäivän päätyttyä.

Liisankatu 1:ssä syttyy myös lisää valoja luokkiin ja käytäville. Pari majurin arvoon yltänyttä oppilasupseeria, mutta pääosa kapteeneja ja kapteeniluutnantteja levittävät karttansa ja valmistautumisen seuraavaan opiskelupäivään.

Luokista kuuluu työskentelyäänien yli muutamia kysymyksiä:

– Oksanen! Missä sen prikaatin vasen raja on...?

– Kantola! Paljonko Saudi-Arabian öljytuotanto on...?

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö vajaan vuoden kuluttua valmistu ammattitaitoinen ja tehtävistään vastuunsa tunteva ye-upseerien joukko.

KOKO PERHEEN HOTELLIRAVINTOLA

Hotelli PELTOHOVI

Kiuruvesi puh: 977-52951

RAVINTOLA KELTALYHTY

Kauppakatu 29 70100 Kuopio 10
Puh. 971-112008

– Tule viihtymään –

Suomen 3M Oy

Sinimäentie 6
02630 Espoo 63
Puh. 90-52 00 11

3M

**RAUTA JA
KONETARVE OY**
HELSINKI

Oy Multor Ab
KIRJA JA OFFSETPAINO

Lönnrotinkatu 32, 00180 Helsinki 18, puh. 640 654

**Suomen
Sähkölaitosyhdistys r.y.**

OY HACKMAN AB
Puolustusvälineryhmä
Leppävirta

TEHOVALVONTA PARKKINEN & CO

Väinönkatu 12, 49400 Hamina
Puh. 952 - 43056

KAIPANEN OY

Leipomouunit ja koneet
Riihimäenkatu 79, 05880 Hyvinkää
Puh. 914 - 89 915

Vesijohtoliike Wilén Ky

49400 Hamina
Puh. 952 - 42 905

**KIVIJÄRVEN
VAKUUTUSYHDISTYS**

KIVIJÄRVI, puh. 944-81398

Puh. 963 - 11 499 Kauhajoki

**Lieksan
Metsänhoitoyhdistys r.y.**

Kuhmonkatu 15, 81700 Lieksa
Puh. 975-23 422

**LVI-SUUNNITTELU
O. SJÖMAN KY & CO**

Opistotie 3, 13800 Katinala
Puh. 917 - 73 477

KOPIOLA Oy

Ruissalontie 3
Turku
Puh. 921 - 309059

KORSON LÄVISTYS OY

Hakkilan teollisuustalo 01380 Vantaa 38
Puh. 90-8733551

Valmisbetoni- ja betonialan tuotteet
Betonielementit

POHJOIS-HÄMEEN BETONI

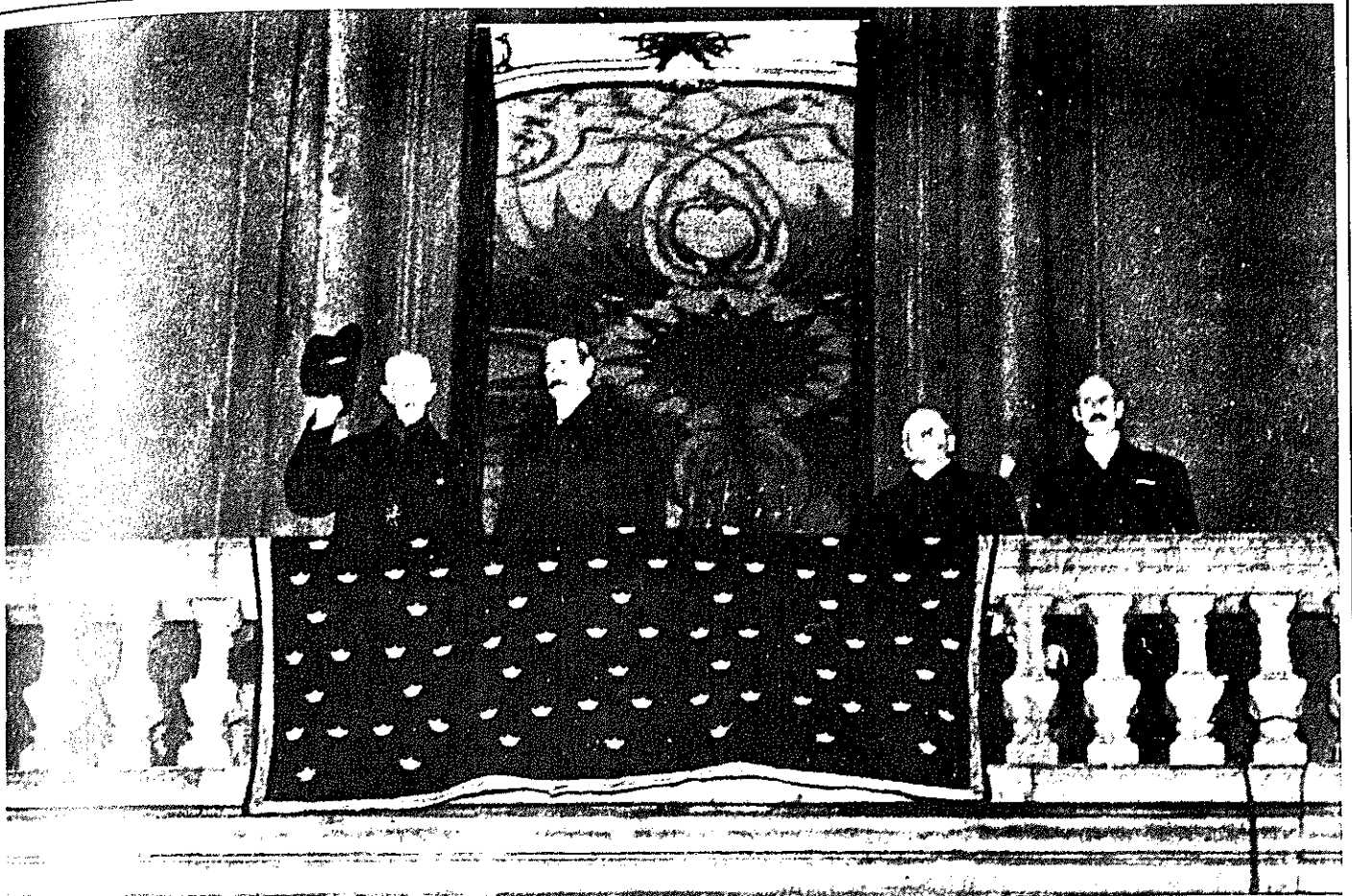
Mänttä, puh. 934-412 030
Vilppula, puh. 934-44 203

Oy CALORMATIC Ab

Särkiniementie 5 B
00210 Helsinki 21
Puh. 692 6655 Telex 12-3169

Tulotie 14, 33470 Ylöjärvi, puh. 931-481 355

Meklari

Petosta ja epäluottamusta

Vanha sananlasku kuuluu: "Oma suu on lähempänä kuin kontin suu." Tätä tulee jälleen ajatelleeksi, kun julkisuuteen on tullut Ruotsin arkistojen kätöistä talvisotaa edeltänyttä aikaa paljastavia salaisia papereita. Ruotsalaiset olivat valmistautuneet avustamaan Suomea hyvin voimakkaasti, myös sotilaallisesti. Ruotsin sotilasjohto ajatteli, että Rajajoki on siltäkin edullisempi puolustusasema kuin Tornionjoki. Tästähen heillä oli vuosien 1808-09 sodasta kokemuksia.

Mutta kun todellinen tilanne sodan muodossa astui esiin, poliittiset jämsivät, eikä Suomea autettukaan. Näin jällenpäin ajatellen Ruotsin kannalta ratkaisu saattoi olla aivan oikea. On mitä ilmeisintä, että maa olisi kiedottu toisen maailmansodan sotateihin vahvoin sitein. Tuskinpa Suomen tilanne siitä olisi helpottunut, päinvastoin. Mista me silloin olisimme saaneet apua sodanjälkeisen yhteiskuntamme rakentamiseen?

Mutta kyllä vaan kismittää,

ettei naapuriin voi luottaa. Kymmenkunta ruotsalaista divisioonaa – ehkä tiukan tullen enemmänkin – olisi tehnyt ihmeitä Kannaksella. Tosin tätäkään juttua ei ehkä siinä tapauksessa olisi kirjoitettu – vai olisiko?

Luutnantti pitää Kadettikoulussa oppituntia aiheena sotilasmaantiede. Hän on juuri kuvailut erilaisia maastonmuotoja ja kysyy:

– Millaista maastoa maamme etupäässä on?

Kadetti ei tajua kysymystä ja miettii päänsä puhki.

– Tarkoitan, onko maasto peitettyä vai avonaista?

Silloin kadetilla viimein sytyttää:

– Herra luutnantti, talvella peitettyä ja kesällä avonaista!

Rauhanliike on ajatuksena hyväksyttävä, kannatettava ja jopa tarpeellinenkin. Jos se saa suurten päättäjien ajatukset eri puolilla maailmaa kääntymään sodan mielettömyyteen ja pää-

tökseen olla käyttämättä ydinaseita, niin on voitettu äärettömän paljon.

Kuitenkin ainakin Suomessa rauhanliike merkitsi pitkään omien puolustusvoimien vastustamista, pelkkää vasemmistolaisuutta sekä Idän toimenpiteiden hyväksymistä ja Lännessä tuomitsemista. Rauhanliikkeen on lähdeittävä toiminnassaan tasapuolisuudesta kaikessa.

Viime vuosina on meillä tapahtunut seestymistä. Rauhanliikkeen on tajunnut, että sota ja väkivalta ovat yhtä pahoja riipumatta siitä, missä ilmiansuunnassa sitä harrastetaan. Poliittis-takin tasapainoa on saavutettu, eivätkä puolustusvoimatkaan ole yhtenä hampaissa.

Mutta kun viime lokakuun rauhannarssilla estettiin kantamasta kylttiä "Neuvostoliitto pois Afganista" mutta sallittiin "USA – näpit irti Väli-Amerikasta", niin uskottavuus kyllä pettää. Rauhanliike saa taas toimia useita vuosia, ennen kuin siihen voidaan suhtautua vaka-

vasti ja luottavaisesti.

Väpäli: Miten tuli ja liike toimivat yhdessä?

Alokas: Herra väpäli, jos jossakin syttyy tulipalo, niin palokunnalle tulee liikettä.

Olisipa todella hauska nähdä, mitä tapahtuisi, jos siviilipalvelumiesten palvelusaika pitenisi 16 kuukauteen ja samalla siviilipalveluun olisi mahdollista päästä vain ilmoittautumalla halukkaaksi. Viiden kuukauden ero varusmiespalvelukseen (11 kk) antanee siihen selvän vastauksen. Eihän kukaan voi lähteä sotapalvelukseen ajattelemalla etukäteen, että palvelusaika on kahdeksan kuukautta. Veikkaanpa, että jonot siviilipalvelukseen pyrkivien kohdalla lyhenevät ratkaisevasti. – Niin siinä sitten ovat ne vakaumukset! Vakaumus pyrkiä helpompaan palvelukseen, ehkä vielä mahdollisuus saada harjoittaa samalla omaa ammattiaan.

Prikaatin huoltoupseeri syventymässä tehtävien vaihtoa koskeviin ohjeisiin. Taustalla niin tarpeelliset: kenraalikunta ja Suomen tieverkosto!

MARTTI KÄHKÖNEN

Siikaa savustettuna ja lohta loisteella

Jos on uskomista Simo Hämiläisen Suomalainen sotilasslangikirjan sanastoihin, niin on hieno olla huoltoupseeri. Jaloissa kun on litravartistet hillopieksut ja hurmahousut, yllä valloitus-takki ja päässä koppis. Varmemmaksi vakuudeksi on työpukukin jyskyfrakki, varustarkastus loppujuhla ja itse huoltomiehet marmelaatikauppiaita!

Hyvin ovat pullat uunissa huoltoupseerin alaisillakin. Varusvaraston hoitaja on räntimnisteri, keittiöhenkilöstö vitamiiniparoneita, lääkintämies lääketieteen korpraali, muonittaja lotinaleijona ja rehimestari kaukafoordien korsikuningas!

Arki onkin jo ankeampi!

Huoltoupseerin arki on kuitenkin toisenlaista kuin kirjoissa kerrotaan! Siitä antaa jo aika realistisen kuvan se, miten alalle tullaan:

– Jouduin huoltoupseeriksi 1978 ihan ”kylmiltään”, kun silloisella huoltopäälliköllä oli selkeä suunnitelma kouluttaa minut huoltomieheksi. Kävin samana vuonna kuljetusupseerikurssin, mutta pitemmän ”pestin” huoltoupseeriksi sain vasta viime vuonna, vaikka olen suorittanut huoltoesiupseerikurssin jo 1979–80!

Näin totetaa Pohjan Prikaatin huoltoupseeri, kapteeni Seppo

Herajärvi, joka hoitaa käytännössä prikaatin talous- ja vaateuspuolta. Vaatimattomana miehenä hän ei laske prikaatin ruuan tason nousua omaksi ansiokseen:

– Totta on, että ruoka on parantunut ja tullut monipuolisemmaksi. Se johtuu monestakin tekijästä. Henkilökunnan taso on tietysti yksi tekijä ja eiköhän esimerkiksi monipuolistuminen heijastu kauempaa niistä tutkimuksista, mitä ravintoainealalla on tehty.

– Vaatetuksen puolelta on mainittava se hyödyllinen yhteistyö, mitä prikaati ja Aluetyöterveyslaitos ovat tehneet jo vuo-

sia. Esimerkiksi talvijalkineissa prikaatin johto pyrkii siihen, että jokaisella varusmiehellä olisi irtovuorisaappaat varustettuna vaihtovaihtovuorilla.

YK-tehtävissä oppi syömään!

Seppo oli YK-tehtävissä 1976–77, puoli vuotta Golanilla ja toiset puoli vuotta Libanonissa.

– Reissusta jäi hyvä maku suuhun, vaikka en autoa hankkinnutkaan! Seppo myhäilee.

– Perhe oli mukana niin, että menimme ja tulimme yhtä matkaa. Vaimo ja kolme lasta asui-

Kapteeni Seppo Herajärvi YK-valmiuspäivystäjänä Tiberiaksessa. Takana Herajärvien "YK-koti"

Trubaduurit kotiparketillaan Oulun Upseerikerholla. Vasemmalta Sepi, Kalle ja Jammu.

vat Tiberiaksessa Genesaretin-järven rannalla ja nauttivat varmasti olostaan; mitä nyt minusta huolta kantoivat! Nuorinhan oli vasta kolmivuotias ja keskimääräinen viiden, joten vain vanhin muistaa jotain omakohtaisesti.

Varsinaisen työ Golanilla oli hyvin yksitoikkoista, kun siellä ei – onneksi! – sattunut mitään Libanon oli taas "toista maata" kun siellä saattoi odottaa mitä tahansa. Syyrialaisetkin hyökkäsivät Beirutin syksyllä 1976 ja rauhanturvajoukot ottivat sen haltuunsa. Esimerkiksi meiltä jotkut "rättipäät" ryöstivät sen vuoden aikana 40 YK-autoa!

– Olen nykyisin kaikkiruokainen, sillä YK-reissu opetti syömään! Seppo vinnistää. – "Kokit" nimittäin vaihtuivat OP:llä (Observation Post, YK:n tähtytyspaikka) joka viikko ja olisi ollut epäkohteliasta olla syömättä, jos kaveri teki jotain! OP:llä oli kaksi miestä neljän päivän ajan kerrallaan ja miehiä oli Australiasta, Uudesta Seelannista, Euroopan maista, Amerikasta, Brasiliasta, Argentiinasta jne.

– Esimerkiksi sipulia en "osannut" syödä ennen YK-tehtävien lähtöä, mutta nyt se on ihan herkkua! Herajärven suvussa on sen verran merikalastajia, että jos jokin lempiruoka huoltoseurilla pitää olla, niin olkoon se sitten "siika savustettuna" ja "lohi loisteella"!

Trubaduuri ja riimittäjä

1970-luvun loppupuolella perustivat kapteenit Seppo Herajärvi, Jarmo "Jammu" Nuoto

ja Kaarlo "Kalle" Niininen trion, jonka nimeksi keksaistiin Trubaduurit. Tilalle on tarjottu nimeä Köyhät ritarit, mutta se ei ole iskenyt tulta; puuttunee sitten köyhyyttä vaiko ritarillisuutta?

– Keskikouluajana perustettiin muutaman koulukaverin kanssa orkesteri ja instrumentikseni tuli kitara, Seppo selvittää musikaalisuutensa taustaa. – Sitteen ryhdyttiin kulkemaan tanssi-paikoissa pitkin Torniojokilaaksoa ja se tietysti osaltaan huononsi koulunumeroita.

Reserviupseerikoulun 115. kurssin kurssijulkaisu tietää kertoa upseerioppilas Seppo O Herajärvestä näin: Soolokitaristi, jolle säästyskään ei ollut vierasta. Tunsin laulun kuin laulun pari versiota elämän eri aloilta. Hyväillä "kultaansa" iltalomaillatkin muistellen omaansa kaukana Pohjolassa.

Laulujen sanamuisti on säilynyt ja epävirallisissa testeissä Seppo on mykistännyt paikalla olleen tuomariston laulamalla ulkomuistista satoja lauluja peräjälkeen!

– Varusmiesaikana soitin mielelläni, sillä sehän oli oivallinen keino välttää siivouspalvelusta! AUK:ssa ja RUK:ssa oli mahtavat orkesterit ja ne oli koottu lähes kokonaan kovista ammattimuusikoista. Mieleen ovat jääneet erityisesti teekkari Timo Lappalainen, joka puhalteli trumpettia Retuperän WBK:ssa, ja saksofonisti Jouni Kärrnä, joka soitti mitä instrumenttia tahansa!

– Trubaduurit esiintyvät vuodessa kymmeniä kertoja, mutta näin pikkujoulujen aikoihin

esiintymisiä on useita viikossa. Mehän esinnyimme monenlaisissa juhlatilaisuuksissa, useimmiten tietysti isänmaallisissa, ja Vanhan jermun purnausta on saatuttanut melkoisen suosion.

Sepon riimitystaidosta antanee jonkinlaisen kuvan Pohjan Prikaatin upseerikunnan läksiäisissä esitetty laulupari:

Everstilutnantti Lauri Korhoselle (siirtyi Jääkäriprikaattiin); sävelenä Lapin tango:

Lapin luonto luo outoa taikaa.

se on kaunis ja vertaamaton.

Lare Korhosen joiku kun kaikaa.

jäänyt toiseksi Aslakki on.

Aina muistaapi hän Hiukka-vaaran.

Ristilammen ja myös Intiön.

Kohti huippua tiensä nyt johtaa miehen nuorena niin vintiön.

Kapteeni Ilkka Nymanille (siirtyi Ilmavoimien Teknilliseen Koulun); sävelenä Keski-Suomen kotiseutulaulu:

Pois Suomen harmaista Nymanin lähti.

ihmisten ilmoilta muutti hän pois.

Näkykö sinne ees tuo Pohjan-tähti.

ilmojen viestikö lohtua tois?

Sataprocenttinen leijona!

Seppo Herajärvi on "vanha leijona", joka vuodesta 1969 pitänyt 100 prosentin tahdin yllä. Hän on Lions Club Oulu Avainperustajajäsen:

– Siinä oli perustettaessa ideana se, että se olisi avoin klubi kaikille Ouluun muuttaneille "siirtolajonille" (ei tarkoita

kenraaleita; lat. huom.), ja upseerithan perinteisesti siirtyvät useastikin uransa aikana. Klubissamme on tätä nykyä puolisenkymmentä kadettiupseeria.

– Leijonatyössä minua viehättää palvelutyö vähäosaisten hyväksi. Erityisesti on mainittava viimeinen Punainen sulka, kansallinen aktiviteetti, joka kohdistui onnistuneella tavalla viime sotiemme veteraaneihin.

– Pitkässä ajassa ehtii olla monessakin tehtävässä ja olen "kahlannut" läpi lähes kaikki virkailijatehtävät. Olen toiminut sihteerinä, klubimestarina, tiedotussihteerinä ja viime vuonna sitten – "leijonaurani" hui-pulla! – klubini presidenttinä.

Kuljetukset kiinnostavat

Vankat sotilashuhut ovat pitkän syksyä kertoneet, että kapteeni Seppo Herajärvi siirtyy Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikuntaan kuljetustoimiston päälliköksi. Mahdollista siirtymistä "uudeksi Auviseksi" Seppo suostuu pitkän tinkaamisen jälkeen kommentoimaan näin:

– No, se on se paikka, jota minä olen tähyillyt pitkään – oikeastaan jo siitä lähtien, kun kävin huoltoesiupseerikurssin neljä, viisi vuotta sitten. Ja tietysti – suohan se mahdollisuuden saada virkanimitys!

Mitenkäs 51. kadettikurssi on menestynyt virkanimityksissä? Onko kaikki mennyt niin kuin te aikoinaan suunnittelitte?

– Ei läheskään! Minusta tuntuu, että juuri meidän kurssimme on suurista kadettikurseista kaikkein huonoimmassa saumas-

sa. Kyllä siinä ovat monen pojan toiveet romahtaneet. Minulkin tulee maaliskuun 1. päivänä kymmenen vuotta kapteenina täyteen!

– Kun sitten katselee eräiden toimiupseerien etenemistä, niin oudoltahan se tuntuu. Etsimättä tulee joskus mieleen se järjeväntä tuntuva totuus: "Eihän merkonomistakaan tule ekonomia muuten kuin kaupparkorkeakoulun kautta".

– Nuorella kadettiupseerilla on todella erikoinen asema, kun hän – ainakin teoriassa! – saattaa joutua olemaan huomattavasti vähemmän siviili- ja sotilaskoulutusta saaneen toimiupseerin käskyläisenä. Onneksi itse olen sen verran vanhaa kadettikurssia, ettei toimiupseerikapteeneissa ole sotilasarvoltaan vanhempaa!

– Näistä räikeistä epäkohdista huolimatta en ole katunut uran valintaani, vakuuttaa Alatorniolla syntynyt Seppo Herajärvi, joka päätyi sotilasuralle varusmiesaikanaan. – Aikaisemmin olin ajatellut jäädä kansankyntiläksi ja olinkin ylioppilaaksi tu-

lon jälkeen vuoden kansankyntilänä "kaamosta valaisemassa" Ranualla.

– Työ on tarjonnut sopivasti vaihtelua ja tuonut paljon hyviä ystäviä. Varsinkin viimeisissä tehtävissäni, erityisesti sotilaspörrin esikunnassa, olen solminut hienoja kontakteja myös siviilimaailmaan. Niitä saa myös harrastusten, lions-työn, musisoinnin ja sinibaretin kautta. Oulussa sinibaretit toimivat todella virkeästi ja itse olen jatkuvassa kirjeenvaihdossa YK-tutujen kanssa.

Hyväksi lopuksi sopinee muoti-iskelmän Miljoona ruusua tahtiin laulettava Sepon riimitys Huollon perusajatus:

On hetki nyt huollolle tää, se mieleemme ainiaaks jää.

ei huollotta taistelut käy, vaikk aina ei päältä se näy!

Miljoona miljoona miljoona ryysyä, miljoona miljoona päiväannosta,

miljoona miljoona miljoona leikkausta, miljoona miljoona auton korjausta!

Todellinen "Pohjan Poika" – kapteeni Seppo Herajärvi.

LOMA LOPELLA – LAAKASALOSSA

Vietä loma uusissa korkeatasoisissa hirsihuiloissa, joissa on takkaolohuone, 2 makuusoppea, sauna, pesuhuone, WC, keittiö astiastoinen, lämmin- ja kylmä vesi, sähkölämmitys, rantaan 20 m.

Motellissa 1–3 hengen huoneita 16 kpl (WC, suihku, puh.). Ravintola 150 hengelle, A-oik., baari, 2–3 iltana/vko orkesterimusiikkia.

Sunnuntaisin HÄMÄLÄINEN PITOPÖYTÄ klo 12–15 tarjoaa aidot hämäläiset herkut.

Alueella sähköistetty Caravanalue 200–300 vaunulle.

Tule viihtymään Laakasalon ystävälliseen ilmapiiriin!

MOTELLI-RAVINTOLA LAAKASALO

12700 LOPPI 914-41 010

TÄYSIN PORTAATTOMASTI SÄÄDETTÄVÄ SIVURAJOITIN

- Lukitus voidaan löysätä kuormitettunakin
- Aurasvälkyksen portaaton säätö
- Ei kiinnijuuttuvia tappeja
- Ei ruostuvia klerteitä
- Ei kuormita sokkia
- Ei heikentäviä porauksia
- Patenti No 65884

Lukitusvipu

Oma sisäinen hydraulijärjestelmä (ei letkuja)

Sopii kaikkiin tr-merkkeihin

Myynti: FORD-tractoreihin – FORD-kauppiat IH-tractoreihin – SOK Muut merkit suoraan tehtaalta

KONETEKIJÄT OY

RAJAKATU 11 85800 HAAPAJÄRVI
PUH.984-22600, MYÖS ILT.

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin puhe kadeteille

Herrat Kadetit.

Teille puhuu vanha sotilas, joka 60 vuotta sitten 19 vuoden vanhana nimettiin ja ylennettiin aktiivupseeriksi yhdessä 50 kadettiverinsa kanssa, niistä 65 nuoresta kadetista, jotka 1.12.1922 aloittivat Helsingin Arkadiankadulla sijaitsevassa Kadettikoulussa opiskelunsa. 4 kaatui Talvisodassa. Elossa on vielä 9.

Olemme nöyrän kiitollisia että olemme saaneet olla mukana rakkaan Isänmaan sodissa, joissa itsenäinen Suomi syntyi, taisteli olemassaolostaan ja jätti tuleville polville itsenäisen, vapaan Suomen, jossa kansa saa – jos haluaa – itse päättää kohtalostaan. Tämän kansan ja sen johtajien taistelulle asetetut päämäärät saavutettiin. On väärin puhua hävityistä sodista, kun kerran sodalle asetettuja päämääriä saavutettiin.

Te – Herrat Kadetit – olette valinneet ammasteista vaikeimman: johtaa kanssaihmiä sodassa ja taistelussa, jonka kukaan ei toivo syttyvän, mutta johon Teidät – niinkuin kerran meidät – koulutetaan. Se on tehtävistä kunniallakin, olkaa ylpeitä upseerin ammatista ja kunnioittakaa menneitten sukupolvien työtä Suomen itsenäisyystaisteluissa. Kunnioittakaa ja vaalikaa Haapaniemen, Haminan ja itsenäisen Suomen Kadettien luomia perinteitä. Älkää hävittäkö niitä, silloin teette suuren virheen, sillä sotilasammattiin kuuluu perinteitä, niitä kunnioitetaan kaikkialla niin Idässä kuin Lännessä ja meillä niitä on ollut kerran mukana luomassa Suomen Marsalkka Mannerheim, Suomen itsenäisyystaistelun merkittävin persoona. Mitä sukupolvet ovat kerran rakentaneet ja kehittäneet, ei kevytmielisesti saa hävittää. Ainoa, mikä ei kuulu suomalaisen kadettikoulutuksen perinteisiin on ihmisarvoa loukkaavat teot

ja muodot.

Teille on opetettu psykologiaa. Sellaista opetusta ei meille annettu yli 60 vuotta sitten. Mutta me opimme sodan ja taistelukentän karua psykologiaa, jota ilman johtaja ei voi onnistua tehtävässään. Se ei ole teoriaa mutta tätä enemmän käytännön opetusta. Ellet tunne johdettaviasi, et onnistu. Muista, että he ovat suomalaisia eikä neuvostoliittolaisia, amerikkalaisia tai jonkun muun kansan jäseniä. Olen sanonut ja sanon sen nyt teille: "suomalainen sotilas on valmis antamaan henkensä, hän haluaa vain tietää, minkä tähden". Ellet löydä sitä, ellet osaa tuoda sitä yksinkertaisella, vaikuttavalla tavalla esille, on toiminta usein sen mukaista, ontuvaa, ilman innostusta, purnaavaa. Muista tämä myös kouluttajana. Koulutus, jota ei ymmärretä on "herrojen temppuja". Koulutus, jonka annat itse vakuuttuneena sen välttämättömyydestä taistelukentällä ja johon paneudut koko nuoruutesi innostuksella, menee perille. Suomalainen on yksilö, ei massaeläjä, hän pystyy näkemään välttämättömän, hän ei koskaan ole hyväksynyt eikä tule hyväksymään turhaa temppuulua ja lyhyen koulutusajan tuhlausta. Taistelu, käyttäytyminen taistelukentällä, aseitten käytön hallitseminen, siinä eräitä asioita, jotka tekivät meidän taistelijoitamme vastustajan vastaavia parempia. He osasivat, he ja heidän johtajansa, silloin kun tarvittiin – nämä 20-vuotiaat, vähän nuorempia ja vanhempia – yhden ammatin, mutta sen he osasivat paremmin kuin kaikkien muiden kansojen taistelijat – muuten ette olisi itsenäisen Suomen tulevia taistelijoitten kouluttajia ja johtajia sodassa, josta Jumala meitä varjelloon, mutta johon valmistautuminen on teidän tärkein tehtävänne.

Muistakaa myös, ettei kanssaihmiä johdeta vain aivoilla.

Jos haluat sodassa tulla alaisesi oikeaksi ja hyväksytyksi johtajaksi, täytyy sydämen olla mukana, alaisesi edestä sykkivä, lämmin "isä-johtajan" sydän. Se ilmenee huolenpitona pojista, se ei ole pehmeää johtamista, vaan teräksen kovaa silloin kun se on tarpeen. Se on molemminpuolista luottamusta: "en jätä teitä pulaan". Se on vaarojen, taistelun kovuuden jakamista joukon kanssa. Se ei ole korsussa kykkimistä ja kirjallisten, teoriassa 10:n arvoisten käskyjen jakamista. Ei, se on johtamista, sellaista johtamista, että joukko näkee, tuntee, tietää, että johtajana on meidän "Pekka", tai meidän "Rasa" tai "Aatu itse". Johtamisen täytyy olla rehtiä, ei nälviää ja sättivää eikä vähemmässä määrin kiroilevaa tai pistoolin heiluttamista. Johtamiseen – myös koulutukseen, muista se – kuuluu tunnustuksen antamista – reilu Suomalainen kiitos. Sättivä tyyli ei koskaan vie, eikä tule viemään hyvin tuloksiin. Jos moittimisen aihetta tuntuu olevan, niin moiti, mutta sano syy moittimiseen. Jos on aikaa, käy haavoittuneita katsomassa – älä pelkää. Joka itse on maannut kentällä paarilla ja sairasvuoteella, tietää miten ratkaisevan merkityksellistä on aseveljen, johtajan, komentajan käynti elämän ja kuoleman rajalla kampailevalle soturille. Muista, rohkeimmista rohkeinkin on puolustuskyvyttömäksi haavoittuneena kuin lapsi, joka haluaa pois ympäristöstä, joka häntä pelottaa.

Muista myös, että hiljaisuudessa valmistaudut taisteluasi varten. Älä jätä sitä tekemättä. Mieti, tutki itseäsi. Olenko minä tosi sodassa miesteni johtajaksi kelpaava? Siihen et löydä vastausta vain arvosanojen parista, jotka on annettu rauhan kentillä. Siihen löydät vastauksen itsetutkiskelun ja lujan tahdon alalta. Olen nähnyt ihmisiä,

t.s. upseereja, niin aktiiveja kuin reserviläisiä, jotka eivät täyttäneet "mittaa", vaikka rauhan aikana olivat aikamoisia "herroja". Olen nähnyt taasen sellaisia, joitten arvostelu on enemmän kuin heikko, kasvavan johtajiksi, sellaisiksi joitten perässä joukko, komppania meni vaikkapa "harmaan kiven läpi". Rakkaat kadettiverini, sellainen oli erään kadettiveljen nuorempi veli, joka kaatui Äyräpään kovissa taisteluissa heinäkuun 4. päivä 1944, komppanian rakastamansa, pelottomana päällikkönä ja "isähahmona".

Suomalaisen taistelijan johtajaksi ei koskaan tule vain teoreettisella taidolla ja aivoilla, sillä siihen kuuluu yhtä tärkeänä usko itseesi ja kanssaihmisille sykkivä lämmin sydän.

Me vanhat kaaderit 60 vuoden takaisilta tantereilta toivomme Teille – Herrat Kadetit – uskoa tulevaisuuteen, uskoa itsenäisyystaistelumme oikeutukseen ja upseeriammatin tärkeyteen, välttämättömyyteen, vaikkapa rauhan aikana niin usein toisarvoiseen tärkeysjärjestykseen asetettuna. Olkaa ylpeitä siitä, että teistä tulee itsenäisen Suomen aktiivupseereita valmiina jatkamaan sitä työtä, jonka suurimpana työntekijänä on ollut entinen Haminan kadetti, Suomen Marsalkka Mannerheim, kahdesti Valtion päämiehenä, kolmasti ylipäällikkönä sodissa, joissa hän, yhdessä Suomen kansan kanssa, loi itsenäisen Suomen ja puolusti itsenäisyyttämme niin että nyt elämme vapaassa Isänmaassa.

Jumala varjelkoon Suomen maata ja sen puolustajia!

Jumala antakoon Teille, Herrat Kadetit, voimia, taitoa ja tahtoa puolustaa Suomen ja sen kansan itsenäisyyttä, vapautta ja itsemääräämisoikeutta.

**Adolf Ehrnrooth
Kadetti no 277**

10 KYSYMYSTÄ

Vastaajana on tällä kertaa pääesikunnan tiedotusosaston uusi päällikkö, everstiluutnantti Olli Nepponen. Hänen vastuullaan on pitkälti se, millainen kuva puolustustoimista julkisuudessa muodostuu.

1. Miten suhtauduit tietoon nimityksestäsi tiedotusosaston päälliköksi?

Olin hetken hiljaa ja ajattelin. Sen jälkeen olo oli kuin vähän ennen laskuvarjojohppyä tai tärkeätä kilpailutilannetta, pumppu hakkasi, adrenaliinia erittyi vereen, jännitys kohosi – seurasi keskittyminen.

Mielessäni kävi nopeasti, ketkä ovat aikaisemmin hoitaneet tätä tehtävää ja totesin edeltäjieni olevan todella kovia nimiä. Tajusin, että edessäni on nyt todella haastava ja vaativa tehtävä, joka on hoidettava parhaalla mahdollisella tavalla.

2. Mitä tiesit tiedotustoiminnasta ennen osastopäälliköksi tuloasi?

Prikaatin esikuntapäällikön vastuulla on tiedotustoiminta ja

yhteyksien pito yhteiskunnan eri sidosryhmiin. Kyllä paikallisellakin tasolla kokee tiedottamisen tärkeyden. Ihmiset haluavat tietoja puolustusvoimista, meidän prikaatista, meidän varuskunnasta ja heillä tulee olla oikeus ja mahdollisuus saada niitä. Joukko-osastojen ovien on oltava avoinna.

3. Minkälainen käsitys sinulla on kansalaisten maanpuolustustahdosta?

Kyllä se on hyvin korkea, kuten tutkimuksetkin osoittavat. Maakunnassa siitä saa aivan välittömän kuvan. Aste-eroja tietenkin on riipuen siitä, mitä painotetaan tai mitataan. Suurin osa haluaa puolustaa maataan, mutta jos maanpuolustustahdolla tarkoitetaan esimerkiksi halua antaa riittävästi varoja puolustusvoimien kehittämiseen, silloin mielipiteet hajoavat.

4. Varusmiehet ja reserviläiset muodostavat käsityksensä puolustusvoimista paljolti saamansa koulutuksen ja kohtelun perusteella. Viime aikoina on erityisesti kertausharjoituksista ollut useita hyvinkin kriittisiä lehtikirjoituksia. Ovatko nämä yksittäistapauksia vai onko järjestelmässä jotain vialla?

Kyllä ne ovat yksittäistapauksia. Järjestelmä kokonaisuutena on hyvä. Se vaatii kuitenkin koajan seurantaa ja sen perusteella kehittämistä. Kun tehdään paljon ja koulutetaan reserviläisiä enemmän kuin varusmiehiä, on aivan inhimillistä, että jotain aina valitettavasti sattuu. Tällöin saatavassa aiheellisessa kriitikkissä ei tietysti ole mitään pahaa.

5. Koetko puolustusvoimiin kohdistuvan kritiikin koko puolustusjärjestelmämme vastaisena vai onko kriitikkissä jotain hyvääkkin?

Kritiikki on tarpeen. Se pitää

varpaillaan ja pakottaa meidät paneutumaan asioihin entistä yksityiskohtaisemmin ja löytämään epäkohtiin parannuskeinoja. Joskus esimerkiksi onnettomuustapauksissa tuntuu, että saamme kaiken syyn päällemme, myös aiheettoman. On muistettava, että meillä on valtava vastuu suuresta joukosta varusmiehiä ja reserviläisiä. Joissakin yksittäistapauksissa kriitti on jatkuvastikin koko puolustusjärjestelmämme vastaista, mutta pääsääntöisesti se kohdistuu kuitenkin sen yksityiskohtiin.

6. Usein väitetään, että julkinen sana käsittelee puolustustoimia hyvin kielteisesti. Onko väite mielestäsi oikeutettu?

Väite on ehdottomasti kumottava. Meitä kohdellaan pääsääntöisesti asiallisesti ja myönteisesti. Niin kuin edellä sanoin myös kritiikki rakentaa. Kyllä meidän on myös sitä kestävä.

7. Minkälaisena koet puolustusvoimien ja yhteiskunnan väliset suhteet?

Ne ovat kunnossa ja keskusteluyhteydet toimivat. Ne ovat tietenkin herkkiä ja niitä on vaalittava. Mielestäni sotilaiden kielteisiltä tasoilta on oltava mukana yhteiskunnan toiminnoissa ja näin vaikutettava ympäröivään yhteiskuntaan.

8. Minkälaisena koit kolmen vuoden joukko-osastopalvelun pitkän esikuntakauden jälkeen?

Se oli tervetullutta ja erittäin tarpeellinen vaihe. Siinä sai tervettä itsekritiikkiä ja jalat pysyivät maassa. Sain pitkästä aikaa olla kouluttamassa ja kasvattamassa tämän päivän varusmiehiä ja reserviläisiä. He ovat kriittisiä, mutta pääosin myönteisesti suhtautuvia ja vastaanottavaisia. Joukko-osastossa sai myös kokea yhteiskunnan ja sen eri sidosryhmien tiedonhalun ja yhteistyöhalun. Siellä koki samanaikaisesti olevansa sekä saavana että antavana osapuolena.

9. Luuletko ajastasi "kentällä" olevan jotain hyötyä nykyisessä tehtävässä?

Ehdottomasti!

Nyt voin sanoa tietäväni ainakin jotain myös perustasolta. Tiedän, miten varusmiehet ja reserviläiset elävät, miten heitä koulutetaan, miten he suhtautuvat saamaansa koulutukseen ja koko maanpuolustukseen. Tiedän, miten joukko-osasto toimii. Tiedän, miten varuskunta vaikuttaa sijaintipaikkakuntansa elämään ja miten siihen suhtaudutaan. Kritiikki kohdistuu useimmiten juuri näihin jokapäiväisiin varuskunnan tapahtumiin. Ilman omakohtaista kokemusta on varmasti vaikea ymmärtää kaikkea sitä toimintaa, mitä joukko-osastossa tapahtuu. Uskoisin tällä hetkellä ymmärtäväni monta asiaa paremmin kuin kolme vuotta sitten.

10. Mitä asioita puolustusvoimien tiedotustoiminnassa tullaan vastaisuudessa painottamaan?

Meillä on käsittääkseni hyvät ja luottamukselliset suhteet tiedotusvälineisiin ja koko yhteiskuntaan. Niitä on kuitenkin koko ajan vaalittava ja syvennettävä. Aktiivisuutta ja julkiseen keskusteluun vaikuttamista meidän on tietysti myös aina muistettava painottaa. Tiedotustoiminnassa ei juuri voi jäädä ajastaan jälkeen vaan meidän on yrittävä pysyä koko ajan kuvassa mukana.

Ensi vuonna painotamme tiedotustoiminnassa erityisesti kertausharjoituksia ja niiden merkitystä koko koulutusjärjestelmässämme. Eräs asia, jota haluan erityisesti painottaa, on yksilön vastuu. Jokaisella puolustusvoimissa palvelevalla on osavastuu tiedotustoiminnassa. Meidän jokaisen tulee ainakin oikaista ja korjata virheelliset tiedot ja olla valmis välittämään tietoa puolustusvoimista, kukin kykyjensä mukaan. Ulkopuoliset muodostavat käsitystään puolustusvoimista saamiensa kokemusten, tietojensa ja tapaamiensa puolustusvoimien edustajien kautta. Silloin ei ole yhdentekevää miten käyttäydymme ja esiinnymme työssämme ja sen ulkopuolella.

MUISTA:

Kun päätät ase- ja panoskaupoista, ota yhteys Seppo Kastepohja Ky

SE KANNATTA!

Aseita Ampumatarvikkeita
Seppo Kastepohja Ky

Parolantie 68 A
13100 Hämeenlinna 10

Puhelin
917-22219

LOUHELA lounaspaikkojen ykkönen Kuhmossa. Tule, tutustu ja liity sinäkin hyväntuulen lounastajiin Kuhmossa.

**Kahvila-Ravintola
LOUHELA**

Pentti Väätäinen
Pekka Poikonen

Eiser

Eiser -Trading Oy

Itälahdenkatu 11
00210 HELSINKI
Puh. (90) 676 322

ENO SAI UUDEN VENEEN

Uusi entistäkin ehompi A-oikeuksin varustettu kyläravintola Enon keskustassa. Hyvä lounas ja ruokapaikka. Reilut kokous- ja neuvottelutilat. Tule ja tutustu-Enossa tavataan!

KYLÄRAVINTOLA
ENON VENE
ENO PUH.761417

AHLSTRÖM

**Ahlström
parempien
tulosten
vuoksi.**

RAVINTOLA IISOPPI

VÄLIKATU 20
NOKIA

☎ 931-413 678

PAIKKAKUNNAN PARAS
PIHVIPAikka

KANSAINVÄLISESTIKIN TUNNETTU

SAHATTUA, HÖYLÄTTYÄ JA KYLLÄSTETTYÄ PUUTAVARAA
OMAKOTITALOJA JA -HIRSIMÖKKEJÄ

OY METSÄ-SKOGBY AB

Myynti auki ma-pe klo 08.00-14.40
Tilausten vastaanotto klo 15.30 saakka
Puh. ennen klo 08.00, 911-434 80

10680 SKOGBY. Puh. 911-43 400/25

Haluaisitko hetkeksi hiljaisuutta, rauhaa ja kaunista luontoa lähellesi?

Tule silloin Nielsin AHOLANSAAREEN - lepäämään, ulkoilemaan tai hiljentymään. Tarjoamme sinulle edullisia majoitustiloja, maukasta kotiruokaa ja hyviä ulkoilumahdollisuuksia. Lisäksi voit osallistua ohjelmoiduille kursseillemme. Soita meille ja kysy tarkempaa ohjelmaamme.

AHOLANSAARISÄÄTIÖ Puh. 971-441117

Kanadalainen kaksoispostimerkki kadetteineen ja lippuvartioineen.

Jyri Paulaharju

Sotakoulut postimerkeillä

Postimerkki on arvopaperi, joka on alunperin tarkoitettu maksulipukkeeksi kirjeen tai muun postilähetyksen kuljettamisesta lähettäjältä vastaanottajalle. Postimerkki syntyi 1850-luvulla ja sen käyttö yleistyi nopeasti maailmanlaajuisesti. Samalla alkoivat myös muut maksulipukkeeseen liittyvät ilmiöt kuten merkkien keräily eli filatelia sekä merkin kuvapinnan hyväksikäyttö. Ensimmäiset postimerkit olivat aiheiltaan varsin yksinkertaisia, numeroarvon ohella painettiin kaiken kansan ihailtaviksi valtakunnan vaakunoita sekä hallitsijoiden jaloja piirteitä. Myöhemmin havaittiin arvopaperi myös oivalliseksi propagandan välittäjäksi ja jo I maailmansodan päivinä tuli sotapropaganda mukaan, ensin hieman arastellen ja sittemmin täysin palkein aina mauttomuuteen asti paisuvana kuten eräät viime vuosien sotatapahtumat ja vallankumoukset ovat osoittaneet.

Postimerkkien aiheisto käsittää nykyään lähes kaiken inhimillisen, elämään liittyvän toiminnan aina kehdestä hautaan.

Kansakuntien merkkimiehet ovat saaneet sijansa merkkien pinnoilla siinä kuin sienet ja metsän eläimet sekä laivojen potkurit. Sotilaat ovat myös astelleet merkeille ja erityisen sijaan ovat valloittaneet aseet ja asejärjestelmät. Siinä ohessa ovat myös sotakoulut ansainneet omat merkkinsä monissa maissa. Suomessakin upseerikoulutuksen 200-vuotisjuhlassuoksien yhteydessä julkaistiin oma postimerkki, mikä sinänsä osoittaa arvontantoa annettulle koulutukselle ja maanpuolustukselle yleensä. Koska mainittu tapaus on verrattain tuore, vain kuuden vuoden takainen, on mielenkiintoista tarkastella muiden maiden vastaavia anteja, ihan vain filatellisessa mielessä.

Peruskuviot

Yleisin hahmo sotakoulujen muistopostimerkeissä on kiistatonta seisova kadetti tai upseerioppilas. Kaikissa maissahan ei käytetä kadetti-nimitystä, sen sijaan koulutettava voi olla esimerkiksi oppilas tai kurssilai-

nen. Kadetti, joksi mainittua sotilasta on viisainta kutsua, on yleensä paraatiasussaan, joka saattaa olla eräissä kehitysmuotoissa prässätty taisteluasua. Luonteenomaista kaikille hahmoille on niiden tuimailmeisyys. Jos vielä sattuu olemaan kypärä päässä, vaikuttaa sotilaan katse suorastaan porautuvalta. Painotekniikalla on toki osuutensa tässäkin.

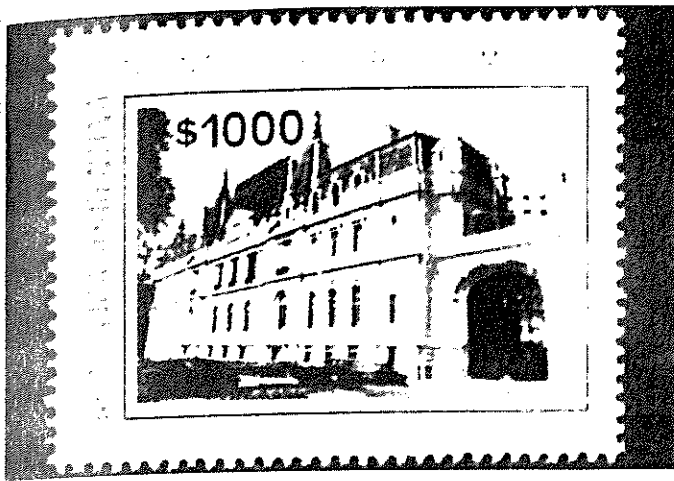
Peruskuvioihin kuuluu myös kadetin ase. Yleensä siihen riittää perinteinen miekka. Sivuase on suorasäiläinen tai kaareva sabeli maasta ja aselajista riippuen. Miekkahan on ikivanha johtajuuden ja vallan vertauskuva. Parissa postimerkissä on kuvattu ainoastaan miekkoja, norjalaisessa korkeamman sotilaskoulutuksen annissa aihe on pelkistetty kolmeen miekkaan, jotka yhdessä akateemisuuden, lehvien ja pilarin kanssa luonnehtivat koulutuksen monipuolisuutta ja tasokkuutta.

Taustoja

Kuva-aihe sisältää sotilaan

ohella paljon muutakin. Varsin yleinen on koulurakennuksen kaivertaminen arvopaperin pinnalle. Tulokset ovat vaihtelevia kuvastaen samalla asianomaisen maan painoteknillistä tasoa kuin myös kansan makua. Kenties heikoin esitys tällä alalla on argentiinalainen sotakoulun postimerkki, jossa offset-menetelmällä on aikaansaatu värillinen sanomalehden uutiskuva. Eikä juuri muuta. Koulurakennus on myös meidän muistopostimerkissämme ja varsin onnistuneena, joskaan ei välttämättä omaperäisenä.

Koulutalon ohella aiheeseen on usein myös piirretty asianomaisen koulun lippu hulmuavana tai siististi rullautuneena lippuvartion ympärille. Tavallisesti lippu on esitetty asiaankuuluvan vartion yhteydessä ja tavat ovat selvästi samat kaikkialla. Pelkkä lippu riittää monen maan antiin kuten meidän merkissämme. Kauniisti siinä Kadettikoulun lippu kuvautuu, mutta tämäkään ratkaisu ei kovin omintakeinen ole. Kuubalaisessa merkissä lippuvartio ponnahtaa jalka ojossa suoraan kes-

Argentiinalaiset aikaansaivat koulurakennuksestaan suhteellisen mi-
tään sanomattoman postimerkin.

Kreikkalainen sotakoulu täytti 150 vuotta, kadetti ja koulurakennus
aiheena.

Suomalainen upseerikoulutus täytti 200 vuotta

Norjassa tehtiin tyylikäs juhlapostimerkki korkeamman sotilasope-
tuksen kunniaksi.

keltä merkkiä. Marssin askel muistuttaa kovin eräiden sotilas-
mahtien harrastamia rauta-antu-
roiden jyskettä.

Kanadalaiset ovat ratkaisseet
ongelman hienosti. He painoi-
vat ns kaksoismerkin, jonka
kumpikin osa sellaisenaan kel-
paa postitukseen omana merkki-
nään. Yhdistelmään on sitten
mahduttettu seisova kadetti
miekkoineen ja kokonainen oh-
jesäännön mukainen lippuvartio
lippuineen. Kaksoisanti sellaise-
naan on tämän päivän suurta
muotia ja ainakin tässä tapauk-
sessa ratkaisu on oivallinen.

Tanskalaiset juhlivat aikoi-
naan meriupseerikoulutustaan
julkaisemalla vuonna 1951 kau-
min purjesotalaivan, linjalaiva
"Fredericus Quartus"ta" esittele-
vän postimerkin. Merkki on sot-
takouluja käsittävässä sarjassa
mitä parhaimpia sekä aiheel-
taan että painoteknilliseltä to-
teutustavaltaan. Italialaiset, jot-
ka jo vuonna 1931 painoivat meri-
sotakoulunsa kunniaksi meri-
kin, eivät ole yltäneet läheskään

samaan tulokseen.

Verrattaessa sotakoulujen
juhlapostimerkkejä toisiinsa, ha-
vaitaan helposti tietyn perusai-
heiston samankaltaisuus. Kadet-
tia, miekkaa, lippua ja koulura-
kennusta on esitelty eri kulsista
ja hieman erilaisin yhdistelmin,
mutta kovin suurta omintakei-
suutta ei ole saatu syntymään.
Suomalainenkin upseerikoulu-
tuksen 200-vuotisjuhlamerkki
on sommittelultaan hyvä mutta
sisällöltään peruskaavan mukai-
nen. Tietävästi eräitä hyvinkin
omintakeisia esityksiä oli aika-
naan asianomaisen lautakunnan
tutkittavana, mutta jostain syys-
tä päädyttiin suhteellisen tavalli-
seen aiheeseen.

Filateliala on harraste, joka pi-
tää sisällään postimerkkien ke-
räilyä, mutta siihen sisältyy
myös lukuisia eritteleviäkin toi-
mintoja. Sotakoulujen annit an-
tavat tutkijalleen eräänlaisen
historiallisen läpileikkauksen up-
seerikoulutuksen ominaispainos-
ta julkaisumaissa.

SOTAKOULUJEN MUISTOPOSTIMERKKEJÄ

Maa	Ilmestymis- vuosi	Tapahtuma
Argentiina	1981	Sotilasakatemia 100 v.
Chile	1972	Sota- ja meriakatemia
Espanja	1982	Sotilasakatemia 100 v.
Italia	1931	Merisotakoulu
	1973	Ilmasotakoulu
Filippiinit	1975	Sota-akatemia 70 v.
Etelä-Korea	1976	Sota-akatemia 30 v.
Kreikka	1978	Sota-akatemia 150 v.
Kanada	1976	Sota-akatemia 100 v.
Kuuba	1978	Sotilaskoulutus 5 v.
Meksiko	1973	Sota-akatemia 150 v.
Neuvostoliitto	1948	Sotakoulu
	1949	Kirov'in sotilaslääke- tieteellinen koulu
	1947	Kadettikoulutus 29 v.
Peru	1970	Sota-akatemia
Ranska	1954	St Cyr 150 v.
	1965	Ilmasotakoulu 30 v.
	1981	St Maxent 100 v.
Suomi	1978	Upseerikoulutus 200 v.
Taiwan	1974	Sota-akatemia 150 v.
Tanska	1951	Merisotakoulu 250 v.
USA	1936	West-Point-sotilasakatemia
	1936	Merisotakoulu

Luettelossa on käytetty suomalaisia sotakoulujen nimikkeitä sii-
nä laajuudessa kuin asian selventäminen on edellyttänyt.

Suomalaiset ylittämässä rajaa Virojoella kesällä 1941.

Sotahistorioitsija omilla teillään

JUKKA PAJULA

Todettuaan Suomen joutumista tai lähtemistä jatkosotaan koskevat aikaisemmat tutkimukset harhaanjohtaviksi, kaunisteleviksi ja tendenssimäisiksi lupaa everstiluutnantti Helge Seppälä tarjota asiasta vihdoin karun totuuden: ”Rakentavassa hengessä arvostelen myös sotilasjohtamme ja varsinkin päämajaa. Luonnollisesti pyrin ottamaan huomioon

kaikissa tapauksissa silloisen tilanteen ja olosuhteet, jolloin päätösten tekijöillä oli käytettävissään paljon vähemmän tietoja kuin tämän päivän tutkijalla.” Nämä kirjan – Helge Seppälä: Suomi hyökkääjänä 1941, WSOY, Juva 1984, 268 s – johdannossa esitetyt kauniit periaatteet ja pyrkimykset jäivät asioiden käsittelyssä valitettavasti jokseenkin pelkäksi sanahelinäksi.

Et voi välttyä epäilyltä, että kirjoittaja on päättänyt jostakin syystä todistaa lukijoille, että

Suomi heti talvisodan päättymisestä alkaen hautoi hyökkäyssotaa Neuvostoliittoa vastaan.

Hyökkäys toteutettiin kesällä 1941 täysin saksalaisten sanelemalla ja heidän Barbarossa-suunnitelmaansa palvelevalla tavalla, mikä merkitsi joukoillemme raskaita tappioita, sekä että

sotasijohtomme toimi muutenkin vailla omaa tahtoa ja vastoin "sodankäynnin sääntöjä".

Laajasta lähdeaineistosta, mitä toinen tunnettu sotahistorioitsijamme everstiluutnantti Sampo Ahto tosin pitää puutteellisenä, on kirjoittaja tehnyt mielestäni yksipuolisia johtopäätöksiä, jotka systemaattisesti palvelevat ylläesitettyä ajatusrakennelmaa. Ylimpään sotilasjohtoomme, Marsalkka Mannerheimin mukaanlukien kohdistettu "rakentava kritiikki" on jopa pilkallisen sävyistä.

Linnoittaminen pelkkää silmänlumetta

Mitä ylimmän johtomme – niin poliittisen kuin sotilaallisenkin – toimii välirauhan aikana tulee, on muistettava, että Suomi oli täysin yksin ja perustellusti huolissaan turvallisuudestaan. Neuvostoliiton käyttäytyminen ja toimenpiteet koettiin uhkaavina, eikä esimerkiksi Baltian maiden miehittäminen ollut omiaan mielialoja rauhoittamaan.

Saksa ilmoitti vielä 16.7.1940, että "Suomen joutuessa sotaan Neuvostoliiton kanssa Saksa ei tekisi mitään, mikä olisi ristiriidassa sen ja Neuvostoliiton kanssa solmitun sopimuksen kanssa". Ei siis ihme, että Suomessa ryhdyttiin heti talvisodan päätyttyä tehostamaan puolustusvalmiutta mm. aloittamalla uudella rajalla erittäin laajamittaiset linnoitustyöt.

Seppälä toteaa, että voimakasta linnoitustoimintaa ovat jotkut pitäneet osoituksena siitä, että Suomi ei valmistautunut hyökkäyssotaan. Hän on kuitenkin eri mieltä. "Tällaisten väit-

teiden esittäjät eivät ole ottaneet huomioon, että kutakuinkin kaikki maat linnoittivat rajojaan riippumatta sotasuunnitelmista." Kirjoittajan logiikan mukaan Suomi siis linnoitti rajojaan, uhrasi siihen valtavia summia vain linnoittamisen ilosta ja ilmeisesti kaiken aikaa hautoi hyökkäyssotaa Neuvostoliittoa vastaan. Kieltämättä Suomessa koettiin Moskovan rauhanehdot ja rajat epäoikeudenmukaisina, mikä aiheutti katkeruutta ja myös revanssihenkeä, mutta täysin epärealistisiin hyökkäyshaaveisiin ei vastuullinen johtomme vuonna 1940 sentään sortunut.

Oliko suomalais-saksalainen yhteistoiminnan aloittaminen vuonna 1941 maamme kannalta viisasta vai ei, on kysymys, josta on paljon peistä taitettu ja erilaisia mielipiteitä esitetty. Silloin Saksa koettiin oljenkorreksi, johon tartuttiin, koska vaihtoehdot ei juuri tuntunut olevan. Seppälän mielestä tämä johti kohtalokkaiisiin sitoumuksiin, jotka myöhemmin saimme raskaasti maksaa. En puutu tähän jälkiviisauteen. Sen sijaan on pakko puuttua eräisiin itse sotatoimia ja niiden johtamista koskeviin kirjoittajan johtopäätöksiin ja väitteisiin, joiden perustelut ovat hataria ja ristiriitaisiakin.

Ylimmän johdon rajua arvostelua

Seppälä syyttää Suomen sotilasjohtoa siitä, että se tyytyi nöyrästi hyväksymään kaikki saksalaisten Barbarossa-suunnitelmaan liittyneet esitykset ja toivomukset ja että sillä ei ollut mitään omaa, itsenäistä suunnitelmaa eikä edes päätäntävaltaa. Suomalaisen sodan päämääräkin on kirjoittajan mielestä horjuva ja epämääräinen, vaikka ylipäällikkö itse asiassa julisti sen kuuluisassa "miekan-tuppipäiväkäsytäänkin" heinäkuussa 1941.

Että hyökkäyssuunnitelma sopeutettiin saksalaisten toimintaan, oli sotilaalliselta kannalta täysin luonnollista ja Seppälän usein peräämien "sotataidon

sääntöjen" mukaista. Osoituksena siitä, että ylijohtomme kuitenkin teki itsenäisiä päätöksiä vastoin saksalaisten esityksiä mainittakoon ylipäällikön kieltäytyminen jatkamasta hyökkäystä Syväriltä. Samoin ylipäällikkö vaikutti siihen, että saksalaisille alistettu kenraali Siilasvuo pysäytti kohti Muurmannin rataa käynnissä olleen armeijakuntansa hyökkäyksen.

Nämäkään ratkaisut eivät kuitenkaan kelpaa Seppälälle, joka pitää niitä osoituksena ponnettomasta sodankäynnistä ja Syvärin tapausta lähes petoksena saksalaisia kohtaan. Eli teit niin taikka näin, niin aina väärin! Kumpikin tapaus osoittaa, että ylijohtomme teki maan edun kannalta tärkeitä päätöksiä itsenäisesti ja että Suomi todella pyrki käymään erillissotaa, minä ajatuksen kirjoittaja tyrnäätäysin.

Ylin sotilasjohto leimataan kirjassa jokseenkin kykenemättömäksi. Suurimmat virheet on nähty sotatoimia koskevissa ratkaisuissa ja päätöksissä, joita pidetään epäitsenäisinä, sekavina ja horjuvina sekä "sotataidon sääntöjen" vastaisina. Seppälä pitää virheenä myös sitä, että hyökkäystä ei aloitettu liikekannallepanon jälkeen välittömästi ja kaikilla rintamilla samanaikaisesti, jolloin hänen mukaansa olisi päästy yllätykseen. Toisaalla hän kuitenkin mainitsee, että "neuvostojohto odotti maavoimien operaatioita heti sodan alettua Pohjolassa, jossa se oli niihin huolellisesti varautunut".

Tämän mukaan mihinkään yllätykseen ei siis olisi missään tapauksessa päästy. Kirjoittajan pitäisi hyvin tietää, että sodankäynnin eräs johtavista periaatteista – mistään säännöistä ei mielestäni voida puhua – on yllätyksen pyrkimisen ohella toiminnan painopisteen muodostaminen. Tämä puolestaan saattaa aiheuttaa eri suuntien hyökkäyksen porrastamista, kuten tapahtui Suomen armeijan hyökkäyksessä kesällä 1941.

Kirjoittajan asenne on ylintä johtoa kohtaan varsin vähättelevä ja jopa pilkallinen. Eräitä esimerkkejä tästä: "Niin sanotuissa muistelmissaan Talvela kir-

joittaa..." Kysymys on kenraaliluutnantti Talvelasta. Marsalkka Mannerheimin päätöksiä arvostellessaan Seppälä ihmettelee "mikä muutti suuren johtajan päätöksen" ja lisää että Mannerheim olisi ansainnut kunniamerkin Leningradin pelastamisesta, niin ponnetonta oli hänen sodankäyntinsä.

Englanti julisti sodan Suomele itsenäisyyspäivänä 1941. Seppälän mukaan "tämä ei näyttänyt järkyttäneen päämajaa. Seuraavana päivänä olikin esillä tärkeä kysymys, komentopäällikön ylentäminen kenraaliluutnantiksi". Omana kommenttinaan totean, että onneksi päämaja ei järkyttynyt, vaan jatkoi jokapäiväisiä tehtäviään, joihin pienenä osana kuuluivat myös Seppälän irvistelemät ylennys- ja palkitsemisasiat.

Everstiluutnantti Helge Seppälä on tunnetuimpia sotahistorian tutkijoitamme, joka varsin usein on esittänyt muiden tutkijoiden käsityksistä poikkeavia ja muita ärsyttäneitä mielipiteitä. Tavallista lukijaa ovat erimielisyydet ja niitä seuranneet sanaharkat yleensä vain piristyneet.

Olematta sotahistorian erikoistuntija on tällä kerralla todettava, että Helge Seppälä on kyllä perehtynyt laajaan lähdeaineistoon, mutta hänen tekemänsä johtopäätökset ovat siinä määrin yksipuolisia, osin ristiriitaisia ja tarkoituksenhakuisen jälkiviisauden sävyttämiä, että niitä en mitenkään voi purematta niellä.

Jos kirjoittajan tarkoitus on ollut ärsyttää lukijoita ja nostaa vuoden 1941 tapahtumat jälleen puheenaiheeksi, hän todennäköisesti onnistuu pyrkimyksissään. Jos tarkoituksena on ollut uuden historiallisen totuuden syöttäminen Suomen kansalle lienee yritys tuomittu epäonnistumaan. Niin rajut syytökset, mitkä kirjassa kohdistuvat esimerkiksi Sotahistorialliseen toimistoon ja sen tutkijoihin, joiden Seppälä väittää väärentäneen sotapäiväkirjojakin voidakseen kirjoittaa historiaa halumallaan tavalla, kääntyvät toteen näyttämättöminä syytösten esittäjää itseään vastaan.

Taistelukentän psykologiaa

Ben Shalif; Konflikten och stridens psykologi
Förlag Liber
Stockholm 1983

Kirjoittaja Ben Shalif on Ruotsin puolustuslaitoksen tutkimuskeskuksen palveluksessa ja on aiemmin ollut Israelin puolustusvoimien pääpsykologi. Hän on kaikesta päätellen kokenut mies ja liittää kirjaansa laajan sotilaspsykologisen lähdeluettelon.

Israelilla on runsaasti tuoreita sotilaallisia elämyksiä ja kiihkeitä tunnesyitä, koko kansan keskuudessa. On ollut kysymys erittäin voimakkaasta ja välittömästä uhasta valtion olemassaololle. Sotilaspsykologilla on paljon oppia saatavana maasta, joka on kokenut vihamielisemmän ja sotaisemman historian kuin muut nykypäivänä.

Israelin käymät monet sodat ovat saattaneet vaikuttaa siellä vallitsevaan sotilaalliseen asenteeseen. Sota on ollut tosiasia ja yksilö on katsonut luonnolliseksi luoda lujan puolustuksen ja osallistua siihen – sotilaallinen motivaatio on ollut itsestään selvä.

Shalif kuvaa päätöksenteon psykologista mekanismia selkausten ja taistelujen yhteydessä. Hän tutkii ja selittää niitä tosiasioita, jotka vaikuttavat henkilöihin ja henkilöryhmiin ja jotka ovat saaneet ne osallistumaan taisteluihin.

Yksilöiden välisessä suorituskyvyssä on todettu suuriakin eroavaisuuksia. On kysymys vaikeiden tilanteiden hallitsemisesta. Kuvaan tulevat myös yksilöiden väliset fyysiset kestävyyserot. Kirjoittaja kuvaa taitavasti, miten taistelussa tulee sankariksi, johtajaksi, kapinalliseksi ja sotakuriksi.

Sankarin kuvaus

Israelilaiset joukkoyksiköt, komppaniat, joukkueet ja ryhmät taistelivat selkää seinää vasten tilanteessa, jossa ei ollut valinnanvaraa. Tilanne, jota yleensä

pidetään mielettömänä. Rohkea käyttäytyminen on epätavallista ja omaperäistä toimintaa, joka olisi monelta jäänyt toteuttamatta vastaavanlaisessa tilanteessa.

Israelin historiassa esiintyy sanontatapa ”Meillä ei ollut valinnanvaraa”. Jokainen sota on ollut taistelua elämästä, maan ja kansalaisten olemassaolosta. Israelilaiset katsovat, että sota on jotain, mikä on voitettava. Voidaan odottaa, että hyvin koonpanun ryhmän jäsenet lisääntyneiden paineiden kautta ovat valmiit uhraamaan itsensä toisten puolesta. Mitä parempi on yhteenkuuluvuus sitä suurempi on yksilön valmius tukea tovereitaan.

Israelissa voidaan johtajan rooli kiteyttää sanontaan ”Seuratkaa minua”. Hän vahvistaa tällä mallin ja ryhmän käyttäytymisen. Miehet koulutetaan itsetuottamukseen ja uskoon omaan kykyynsä sekä tahtoon kohdata ympäristön sekä tapahtumien vaatimukset. Kasvatuksen päämääränä on pikemminkin kouluttaa rohkeita ja asiallisesti käyttäytyviä sotilaita, kuin tehdä heistä sankareita. Taito käyttää yhteiskunnan antamia aseita on vaatimus taistelussa.

Johtajan rooli

Johtajan tehokkuus on hyvin yksilöllistä – kyky tehdä päätöksiä, hoitaa yhteydenpitoa ylös ja alaspäin, toteuttaa käskyjä sekä koordinoita asioita yksikön sisällä ja ulkopuolella. Ei riitä, että johtaja pystyy herättämään luottamusta. Jollei hän samalla myös toimi taitavasti, laskee joukon taistelukelpoisuus. Luottamus johtajaan vaikuttaa suorituksiin.

Johtajan rooli joukonjohtajana tai valtion päämiehenä on luoda alaisilleen yhdenmukai-

nen tilannekuva. Henkilö, joka tuntee välitöntä vastuuta tekemänsä päätöksen seurauksista, on myös epävarmempi lopullisesta tuloksesta. Tämä epävarmuus voi lisääntyä vastuun delegoinnin myötä.

On päällystöön kuuluvia upseereita, jotka psykologisessa mielessä tarvitsevat ulkopuolista tukea. Toiset tietävät ja osaavat esiintyä oikein kovan paikan tullessa. Nämä ovat synnynnäisiä johtajia, jotka eivät tarvitse tukea ulkopuolelta. Johtajan oikea psykologinen ote vähentää paineita, luo yhteenkuuluvuutta ja nostaa siten tehoa. Kenttäkokenus vahvistaa tietystä määrin johtajakykyä. Johtaja joutuu kentällä arvioimaan omaa suorituskykyään sekä soveltamaan kykyään toimia ja johtaa.

Vihollisarviointi;

Kun todetaan, että omat mahdollisuudet ovat murskaavan pienet, lakkaa myös usein vastarinta. Hyväksytään ja tunnustetaan tilanne sekä ollaan valmiina selityksiin: ”Se on kohtalon oikku” tai ”Jumalan tahto”.

Jalkaväkisotilaan käsitys panssarivaunusta muodostuu lähinnä sen koosta, äänestä ja tulivoimasta. Hän joutuu usein toimimaan vastustajan panssarivaunun vaikutuspiirissä. Viheltävät pommit ja kranaatit koetaan tehokkaampina ja peloittavampina kuin äänettömät.

Vihollisen luonteenkuvaus taitavana ja nokkelana voi muodostaa uhan taistelumoraalille, mutta meidän on samalla oivallettava, että voimme itse toimia ja selviytyä vastustajasta. Näin muunnetaan vihollisarviointi potentiaalisenä uhkana.

Kokemus on osoittanut, että tulenavaus laukaisee jännityksen taistelussa. Se suoritetaan joskus myös hetkellä, jolloin sitä ei pitäisi tehdä.

Neljä persoonallisuustyyppiä

On yksilöitä, jotka – tuntevat pelkoa, mutta eivät paljasta sitä ja jatkavat toimintaansa,

– tuntevat pelkoa, paljastavat sen ja jatkavat toimintaansa, – tuntevat pelkoa, paljastavat sen ja lopettavat toimintansa tai – tuntevat pelkoa, eivät paljasta sitä ja lopettavat toimintansa.

Yksilöillä on erilaiset kynnysarvot ja voivat siten kestää eriasteisia paineita ennenkuin tuntevat pelkoa. Rohkeus voi syntyä myös välinpitämättömyydestä. Sitä voi olla, vaikka vaarasta on tietoa, synnynnäisenä ominaisuutena. On yksilöitä, jotka ovat etevä hyökkäystaistelussa ja sellaisia, jotka taistelevat paremmin puolustustilanteissa.

Kirjoittaja toteaa, että kaikki pelkäävät, mutta eräät ihmiset salaavat pelkonsa toisiltaan.

Kurin merkitys

Miten on mahdollista, että Israelin armeija, joita puuttuu muodollinen kuri, on niin tehokas sotakone? ”Seuratkaa” -tyyli on sen hyväksymä kuri. Käskyn voima piilee siinä, että hyväksytään sen sisältö, ei niinkään siinä, että käskyn antaja on arvovaltainen henkilö.

On todettu, että kuri, joka koetaan mielettömänä, vähentää sotilaan halukkuutta toimia, jolloin taistelutahto laskee. Tiukka kuri asiaankuulumattomalla tavalla ei ole omiaan lisäämään luottamusta aseisiin tai organisaatioon.

On esitetty käsitys, että tiukka kuri ei välttämättä ole merkki moraalista, vaan se voi taistelutilanteissa olla huonon taistelukelpoisuuden ilmaisu.

Taistelukokemusta omaavat sotilaat oppivat nopeasti hyväk-

synään käskyt ja kurin ja pitävät niitä harvoin painolastina. He hyväksyvät armeijan menetehtävät henkiin jäämisensä välittömänä tekijöinä. Kenttäoloissa toimiva sotilas antaa arvoa tiukalle kurille, sillä silloin hän ja hänen ryhmänsä tietävät, miten sopeutua. On tärkeää säilyttää yksilön kyky itsenäiseen ajatteluun, samalla kun yksilö oppii hyväksymään kurin yleisen merkityksen.

On tärkeää taistelussa olla ylepä yksiköstään, luottaa aseisiin ja varusteisiin sekä päällystöön. Myös israelilaisilla on kokemus siitä, että se, joka ei välitä kurista jollain alalla, ei myöskään välitä siitä toisella alalla.

Rohkeuden määritelmä

V. 1948 itsenäisyys sodan aikana Israelin valtio myönsi vain vähän kunniamerkkejä taisteiluista. Kunniamerkin ei katsottu sopivan uuden valtion kuvioi-

hin. Pidettiin luonnollisena asiana tehdä parhaansa.

Myöhempien kriisien aikoina Israel on myöntänyt runsaasti kunniamerkkejä - rohkeat teot vaativat huomionsoituksia. Korostetaan, että rohkeus on oikeaa toimintaa oikealla paikalla ja oikealla hetkellä. Rohkeus luonnehditaan voimana, kykyä, rauhallisuutena ja peräänantamattomuutena yhdistettynä itseluottamukseen, päättäväisyyteen ja tarpeeseen toimia. On kysymys tietyn toiminnan arvioimisesta, toiminnasta, jolla tietyllä hetkellä ja paikalla voi olla suuri merkitys ryhmälle.

Ne israelilaiset, joille on myönnetty kunniamerkkejä, ovat yleensä väestön keskivertoa parempia, mitä tulee henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kuten johtamistaitoon, velvollisuudentuntoon ja kestävyteen paineen alaisena.

K-E Lindeman

Hyvää Joulua ja Onnekasta Uutta Vuotta

Oy Veikkaus Ab

BILJARDI DART COLF

tarvikkeiden ja välineiden erikoisliike

Myynti ja huolto

OY MULTIFAC AB

Sorsantie 1 20110 TURKU 11

puh. 921 - 515 311

Hämeentie 8 00530 HELSINKI 53

puh. 90-701 2504

Upseerielämää

Upseerin elämä on koulutusta ja kasvatusta, ja niin on ollut jo ennenkin, kuten oheisesti vapaussodan aikaisesta käskystä voidaan todeta.

Seinäjoella 12.3.1918

Etelä-Pohjanmaan Jääkärit

Herroille Komppanioiden Johtajille (Persoonallisesti)

Huomautan Herrojen Komppanioiden Johtajia, että heidän tehtäviinsä kuuluu läheisesti myöskin nuorempien upseerien kasvatusta. Lukuunottamatta varsinaisia palvelustehtäviä, tulee tässä kysymykseen upseerien käyttäytyminen palveluksen ulkopuolella. Esimerkiksi usein olen huomannut upseerien tervehtivän huoneeseen tultuaan lakki päässä. Ulkona upseerit tervehtivät toisiaan. Upseerien käyttäytymiseen ruokapöydän ääressä on kiinnitettävä huomiota. Vanhemman upseerin puhutellessa nuorempaa, ei nuorempi esim. saa pitää käsiään taskussa ja tulee nuoremman ylipäänsä olla enempi vaitelias keskusteluissa.

Gadolin majuri ja pataljoonan komentaja

- VARATTU -

KIRJAT

**Paavo Susitaival
Ahvola
(4. painos)
WSOY**

Paavo Susitaival kirjoitti teoksen Ahvola jo vuonna 1937, vajaat 20 vuotta vapaussodan jälkeen, jolloin taistelusta oli varmasti jo tarpeeksi ajallista etäisyyttä. Se onkin kiihkoton kuvaus ehkä koko sodan ei suinkaan tärkeimmästä mutta silti ilmeisesti verisimmästä taistelupaikasta. Oli suurempia taisteluja lukuisasti joskin myös pienempiä, mutta Ahvola oli eräänlainen vapaussodan Verdun, kuten Susitaival sattuvasti mainitsee.

Neljännän painoksen ottaminen kirjasta, joka periaatteessa on vanha tämän päivän ympyröihin, osoittanee kuitenkin, että ehkä nyt olemme riittävän kaukana tuon ajan tapahtumista, jotta niitä voidaan palauttaa mieliin. Toisaalta: kirjan kerrota on vanhaa sotahistoriaa. Eikä pelkästään sotahistoriaa. Siitä saa kuvan sodan mielettömyydestä, sotilaan kuolemanpelosta sekä ns. jokapäiväisestä elämästä sodassa.

Susitaipaleen teksti ei vaikuta lioittelulta, mutta se ei myöskään vähättele tapahtumia. Hän kertoo yhtä luontevasti nukahtamisestaan ruumiskuorman päälle – tosin jälkepäin kauhua tuntien – kuin upseerien juomingeistakin, jolloin "nautintoaineena" oli hevosille tarkoitettu ulostusaineella jatkettu sprii. Eiväthän tällaiset seikat viime sodissammekaan olleet mitään salaisuuksia.

On suorastaan ihmeellistä, kuinka monenlaisia muistikuvia kirjoittajalle on jäänyt Ahvolasta, jonne hän joutui kahteen kertaan. Kirja tarjoaa myös nykyajan sotilaalle mielenkiintoisia näkemyksiä ja miksei myös opiksi otettavaa.

MSI

Toimituskunta Sotahistoriallinen aikakauskirja 3 Pohjois-Karjalan Kirjapaino

Sotahistoriallinen Seura jatkaa tasokkaiden julkaisujensa tuottamista. Onhan niissä toki näkyvällä panoksella mukana myös Sotatieteen laitos. Todettakoon myös, että seuran puheenjohtajan ja laitoksen johtajan persoonassa yhdistyy samalla näiden kahden yhteistoiminnan mahdollisuus mitä parhaimmalla tavalla.

Matti Lappalainen selvittelee aluksi Sotahistoriallisen Seuran 40 vuotista taipaletta, sillä onhan aikakauskirja samalla tarkoitettu seuran 40-vuotisjulkaisuksi. Luonnollisesti julkaisu- ja tutkimustoiminta ovat olleet seuran pääharrastuksia, mutta lisäksi on tehty erilaisia lausuntoja, tuettu Sotamuseota, tehty muistomerkkialoitteita, annettu erilaisia lausuntoja, harrastettu ulkomaille suuntautuvaa yhteistoimintaa sekä oltu ilmailumuseohankkeen alkuunpanijoita.

Erittäin mielenkiintoinen on **Sampo Ahton** tutkimus "Sotateoriat maailmansotien välisenä aikana". Vaikka on kysymys vain kahdesta vuosikymmenestä, voidaan havaita, että oli lukuisia sotateoreetikkoja, jotka pyrkivät vaikuttamaan tulevan sodan kuvan muotoutumiseen. Nimet Fuller, Liddel Hart, Maginot, von Seeckt ja Ludendorff vain esimerkkeinä mainiten kertovat, että täysin vastakkaisiakin näkemyksiä esiintyi.

Kai von Fieandt valottaa Haminan kadettien arvomaailmaa 1860-luvulla isoäitinsä ja Magnus von Essenin sisaren veljeltään saamien kirjeiden valossa. *Sirkka Syrjö on tutkinut yleis-esikunnan ja sotaväen esikunnan sijoituspaikkoja ja ulkonaisia puitteita vuosina 1918-1925 esittäen varsin mielenkiintoisia yksityiskohtia. Paavo Talvio, entinen Sotamuseon johtaja, tarkastelee kirjoituksessaan vuosien 1919-1939 joukko-osastolippuja.*

Heikki Pohjanpää on selvittellyt joukko-osastohistorioita. Suorastaan hämmästyttävää on todeta, että yhdelläkään prikaatillamme ei ole painettua historiaa! Mitenkähän on prikaatien komentajat ja killat? Puutetta on kuitenkin hieman korjannut

äskettäin ilmestynyt Pohjan Prikaatin historia.

Eero Elfvengrenin ja Tapio Koskimiehen raportti jääkäriilikeseminaarista antaa sellaisen kuvan alustuksista ja esitelmisistä, että jäämme mielenkiinnolla odottamaan tulevaa (?) julkaisua tilaisuuden annista.

"Pakollinen" katsaus sotahistoriaan liittyviin tutkimuksiin ja kirjoituksiin on kuitenkin useimmille sotahistorian tutkijoille erittäin tervetullut koonnos. Sen ovat laatineet Martti Turto ja Sampo Ahto. Sitä ehkä kannattaisi kehittää siten, että jätetään painetut teokset pois – varsinkaan kun ne eivät kata nytkään koko kenttää, vain kaupallisten kustantajien teokset on mainittu – ja keskitytään enemmän väitöskirjoihin. Samalla olisi toivottavaa, että yliopistolliset pro gradu-tutkimukset tulisi mainittua!" kuten samaa tasoa olevat SKK:n diplomityöt jo onkin esitetty. Toisaalta esiupseerikurssien tutkielmista kannattaisi mainita sellaiset, jotka yltyvät tavanomaista tasoa korkeammalle.

Mitä tulee Sotahistoriallisessa aikakauskirjassa toimituskunnan esittämään kysymykseen, voitaisiinko aikakauskirjan julkaiseminen muuttaa jokavuotiseksi, niin ilman taloudellista vastuuta kuulukoon lukijan ääni: ainakin mielenkiinnon kannalta KYLLÄ.

MSI

Stig Roudasmaa POHJAN PRIKAATIN HISTORIA 1626-1983

**Pohjan Prikaati
Pohjan Prikaatin Kilta**

Joukko-osastojen historiikka on olemassa joitakin, muutamia on tekeillä, mutta monta vielä puuttuu. Virkamiestyönä tehtävänä historiankirjoitus tuskin koskaan pääsee joukko-osastojen historioita tekemään, joten niiden teko jää innokkaiden harrastajien vastuulle. Onneksi tätä harrastusta näyttää löytyvän.

Everstiluutnantti Stig Roudasmaa on tehnyt noin vuodessa todella mittavan työn. Laajaa

asiakirjatutkimusta täydentävät lukuisat haastattelut. Juuri haastattelujen saamisen vuoksi näillä historiokeilla onkin jo kiire. Itsenäisyyden alkuaikoina kertoja ei ole enää montaa ja kovaa vauhtia vähenevät myös sodan ajan historiasta tiedävät miehet.

Roudasmaa on kirjoittanut historiantutkimukseksi sujuvaa ja helppolukuista kieltä. Erityisen kiitoksen ansaitsee majuri Martti Kähkönen, joka on hankkinut mielenkiintoista ja suureksi osaksi ennen julkaisematonta kuva-aineistoa. Hänen journalistinen otteensa kirjan toimittamisessa tekee siitä monesta muusta historiategoksesta edukseen poikkeavan.

E.P.

Lasse Lehtinen TUNTEMATON KERSANTTI

WSOY

Kirjallisuutemme on aina kaivannut lisää humoristeja. Kahden viimeisimmän kirjansa perusteella Lasse Lehtinen voidaan hyvällä syyllä lukea tosi humoristien joukkoon. Tuntemattomassa kersantissa Lehtinen on kehitellyt huikean veijaritarinan, jonka tekee melkein uskottavaksi sen sitominen joihinkin sotahistoriallisesti tuttuihin tapauksiin.

Tarinan sankari, kersantti Mömmö on suomalaisen kaukopartiomiehen perikuva, joka sen lisäksi on suuri elämän nautiskelija. Marskin salaisena aseena hänellä on mahdollisuus asemansa perusteella ankeistakin olosuhteista ottaa irti ilo ja hyöty. Ja sen hän myös osaa.

Sodistamme on kirjoitettu lukematon määrä kirjoja ja paljon on varmasti vielä tulossa. Erilaisena "sotakirjana" Tuntematon kersantti on todella nautittava ja tervetullut poikkeus. Mielenkiinnolla jää odottamaan, mitä Lehtinen käsittelee seuraavassa kirjassaan politiikan ja sodan jälkeen. Toivottavasti hän kuitenkin jatkaa humoristin uraansa. Näytteet ovat vakuuttavia.

E.P.

SÄHKÖINSINÖÖRITOIMISTO
KUNTO LEHTO KY

Itäinen Pitkätie 39 B 39
20700 TURKU 70
☎ 921-511 888

RAVINTOLA ZIVAGO

Anderš Pub
Saaristonkatu 12 Oulu
Puh. 981 - 223886

INSINÖÖRITOIMISTO
SUORA OY

KALEVANKATU 28 A 17
HELSINKI
PUH. 90-642942

**HAMMASLÄÄKÄRI
TIMO IMMONEN
KY SUOMEN HAMMASHUOLTO**

Kauppakatu 9 B 10
87100 Kajaani 10
Puh. 986-23 322

**ARSA ARKKITEHTITOIMISTO
AARNO SAUNALUOMA**

OULU 10

RAIKKAITA RUOKIA RAHKASTA
OSUUSKUNTA MAITOKOLMIO

69300 Toholampi
Puh. 968-85 102

VIIHTYISÄ, REILU RUOKAPAIKKA HAMIINASSA
PUNAHÄRKÄ
FREDRIKINKATU 5 HAMIINA
PUH. 40850

Kaisaniemi
romanttinen ravintola hovi 632 223
Tervetuloa!

INSINÖÖRILIITTO IL r.y.

Ratavartijankatu 2, 00520 Helsinki 52
Puh. 144 411

TERVEYDEN HYVÄKSI – MONIIN VAIVOIHIIN
Hoidamme mm.:

- iskias- ja selkäkipuja ● verenkierto- ja ruuansulatushäiriöitä ● reumaa

KIISKISEN LUONTAISPARANTOLA

21500 Piikkiö. Puh. 921 - 728 700.

**ORIMATTILAN
APTEEKKI**

ORIMATTILA, puh. 918-71585

Liikenneterveisin Napapiiriltä
**LIIKENNE OY
KUUSELA**

Marttiintie 4 96300 ROVANIEMI 30 Puh. 991 - 14688.

 mancon oy

PL 101
SF 28101 PORI 10 (939) 413110

 SERMET OY
74700 KIURUVESI Puh. 977-53421

Kotimainen energia ja Sermet-polttotekniikka

HYVÄN KUNNON ASEMA

– nikamakäsittely – hermohieronta – paastokurssit
Haapaniemenkatu 12 C A
Puh. 7011451, 7011371, (768664)

**SEPPO JÄRVINEN
LUONTAISTUOTTEET**
Hakaniemen Metrokäytävä

Ravintola Kultajyvä

Torikatu 8
FORSSA .
puh. (916) 11191

KADETTI-KUNTA

HALLITUS

Puheenjohtaja	kenrm	M Vanonen
Varapuheenjohtaja	evl	N Palmén

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja	kenrl	J Pajula
---------------	-------	----------

TOIMISTO

Toiminnanjohtaja	kom	R Waris
Toimistonhoitaja	rva	M Lehtinen

KADETTIPIIRI

Helsinki	kapt	M Orlamo
Itä-Uusimaa	kapt	P Enlund
Lahti	ltn	K Karmala
Hämeenlinna	kapt	J-P Mustonen
Länsi-Uusimaa	ylil	Ö Björkman
Riihimäki	ylil	A Salo
Turku	ylil	T Rouhiainen
Niinisalo	ylil	M Soini
Säkylä	ltn	M Vihottula
Pirkka-Häme	kapt	E Helorinne
Keski-Suomi	kapt	S Liettu
Pohjois-Kymenlaakso	ltn	M Vainonen
Etelä-Karjala	ylil	M Keskinen
Mikkeli	ylil	J Riikonen
Savonlinna	kapt	R Natunen
Hamina	kapt	L Lind
Kuopio	maj	J Ruutu
Pohjois-Karjala	kapt	R Uusitalo
Vaasa	ylil	I Vakkuri
Seinäjoki	kapt	T Vihriälä
Kokkola	maj	K Pökkä
Oulu	ltn	R Lankila
Kainuu	ylil	E Hartikainen
Lappi	ylil	T Härkönen
Kadettiopilaskunta	kad	P Kurronen

SIHTEERI

OSOITE

SKK, PL 266, 00171 HKI	90-177 791
Vemmelsäärent. 6 B 7	
02130 Espoo	(t) 90-765 066

Viipurint. 21 A 7, 13210 HML	917-68 771
------------------------------	------------

Punavuorenk. 14 B 32, 00150 HKI

.....	90-665 137
.....	90-665 739

OSOITE

PEknto-os, PL 919, 00101 HKI	90-625 801
I-USpE, PL 45, 04301 Hyrylä	90-255 233
HämRJP, PL 6, 15701 Lahti	918-40 811
PsPrE, PL 5, 13701 Parolannummi	917-207 218
UudPr, PL 5, 10641 Dragsvik	911-13 760
Ek/ViestiR, PL 5, 11311 RMK	914-35 071
TurItPsto, PL 5, 20811 Turku	921-359 200
SatTR, PL 5, 38841 Niinisalo	930-36 050
PorPr, PL 5, 27911 Huovinrinne	938-70 200
TamISpE, PL 37, 33541 Tampere	931-165 440
Tyypälänt. 13 C 14, 40250 JKL	941-261 200
SalItPsto, PL 122, 45101 KVL	951-21 161
Upseerit, 4 A 4, 53900 LPT	953-12 900
SavPr, PL 5, 50151 Mikkeli	955-10 222
SavISpE, PL 12, 57101 SVL	957-22 704
Sibeliuksenk. I bB 13, 49400 Hamina	952-43 020
SKSIE, PL 80, 70101 Kuopio	971-222 422
PL 15, 81701 Lieksa	973-80 171
VaaRPsto, PL 61, 65101 Vaasa	964-21 983
Tiaisentaival 5, 60200 SJK	964-21 983
KokSpE, PL 24, 67101 Kokkola	968-14 466
OullItPsto, PL 335, 90101 Oulu	981-224 833
Rak 3 E 28, 87600 Kajaani	986-25 751
RovItPsto, PL 5, 96961 ROI	991-61 451
KadK, PL 7, 00861 HKI	90-68 601

PUHELIN

90-177 791

(t) 90-765 066

917-68 771

90-665 137

90-665 739

PUHELIN

90-625 801

90-255 233

918-40 811

917-207 218

911-13 760

914-35 071

921-359 200

930-36 050

938-70 200

931-165 440

941-261 200

951-21 161

953-12 900

955-10 222

957-22 704

952-43 020

971-222 422

973-80 171

964-21 983

964-21 983

968-14 466

981-224 833

986-25 751

991-61 451

90-68 601

Lapin kadettiipiirit 1.1.1985

Etelä-Lapin kadettiipiiri

Tornio	Tervola
Keminmaa	Rovaniemen mlk
Kemi	Rovaniemi
Simo	Kemijärvi
Ranua	Salla
Posio	Pello
Ylitornio	Kolari

Pohjois-Lapin kadettiipiiri

Muonio	Savukoski
Kittilä	Enontekiö
Sodankylä	Inari
Pelkosenniemi	Utsjoki

KADETTIKUNTA KIITTÄÄ

apurahoin, tukimaksuin, ilmoituksin ja
muulla tavoin työtämme tukeneita
ja toivottaa Teille

ONNELLISTA VUOTTA 1985

Hallitus

KYLKIRAUDAN 50-VUOTISJUHLAKILPA- KIRJOITUS

Järjestölehtemme Kylkirauta täyttää ensi vuoden toukokuussa 50 vuotta. Sen juhlistamiseksi Kadettikunnan hallitus on päättänyt, että lehti järjestää jäsenistölleen kirjoituskilpailun. Siten jokaisella Kadettikunnan jäsenellä on mahdollisuus osallistua juhlintaan.

Kilpailussa jaetaan kolme stipendipalkintoa: 1. P 2500 mk, 2. P 1500 mk ja 3. P 1000 mk. Kuitenkin palkintolautakunnalla on oikeus jakaa palkintosumma myös muulla tavalla, kirjoitusten tason mukaisesti. Palkintolautakuntaan kuuluvat: kenraalimajuri Risto Setälä (pj.), kirjailija Reijo Ahtokari, päätoimittaja Mikko Pohtola, everstiluutnantti Anssi Vuorenmaa ja Kylkiraudan päätoimittaja Martti Sinerma.

Kylkirauta julkaisee palkitut kirjoitukset sekä on oikeutettu julkaisemaan harkinnan mukaan palkitsemattomiakin kirjoituksia. Kaikista julkaistuista maksetaan tavanomainen lehden kirjoituspalkkio.

Kirjoitusten aiheiden on liityttävä turvallisuuspolitiikkaan sen laajassa mielessä. Siten myös sotahistorialliset aiheet ovat kilpailussa mukana. Sama kirjoittaja voi osallistua kilpailuun useammallakin kirjoituksella. Kirjoitusten maksimipituus on kuusi konekirjoitusliuskaa (à 30 riviä). Liitteinä voi lisäksi olla kuvia, taulukoita yms.

Kirjoitukset varustetaan nimimerkillä, mukaan liitetään suljetussa erillisessä kuoressa kirjoittajan nimi, osoite, henkilötunnus ja pankkiyhteys. Kilpakirjoituksen on oltava Kadettikunnan toimistossa viimeistään 1.3.1985. Osoite: Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Helsinki.

Voittajien nimet ja parhaat kirjoitukset julkaistaan Kylkiraudan juhlanumerossa, joka ilmestyy 20.5.1985.

VUOSIKOKOUS 1985

pidetään Taistelukoululla lauantaina 9.3.1985.

Vuosikokousilmoitus on Kylkiraudassa n:o 1/1985 (20.2.85) sekä Helsingin Sanomissa ja Uudessa Suomessa 16.2.1985

MATRIKKELIKUULUMISIA

Matrikkelikyselyn vastauksia oli 15.11. mennessä tullut n. 1 700 kappaletta. Tämän ja runsaiden yhteydenottojen perusteella voidaan todeta, että aktiivisuus on ollut asiallisen hyvää. Valokuvien tai muiden viivästymisten vuoksi lienee lähes sama määrä vastauksia tulossa vielä lähiviikkoina, joten muutamia matrikkelitoimittajan havaintoja kannattaa julkaista asian kiirehtimiseksi.

1) Vielä voi vastata. Vastaukset pyydetään lähettämään ehdottomasti päättyvän vuoden aikana, sillä sen jälkeen alkaa varsinaisten "Matti Myöhäisten" etsiminen.

2) Valokuva saa olla mitä kokoa tahansa, mutta vain mustavalkoinen kelpaa. Harras pyyntö olisi, ettei kuvia pilattaisi "klemmareilla".

3) Tilausasiassa suositellaan kääntymistä suoraan Kadettikunnan toimiston puoleen.

4) Pari kolme vastaajaa on heittänyt esille kysymyksen naisten tasa-arvosta. Puolisoiden arvo tai ammatti on tervetullut kuten edellisissäkin matrikkelissa, jos vastaaja niin haluaa.

5) Useampi vastaaja, joukossa kunnioitettu entinen esimieskin, on varoitellut evp-käsitteen liiasta käytöstä. Toimittaja on heidän kanssaan täysin samaa mieltä. Oli onneton sattuma, että asioita tältä osin niputettiin lomakkeeseen "sotilasarvo" otsikolla. Joka tapauksessa ko otsikko ei näy matrikkelitekstissä. Ja kirjan käyttökelpoisuuden vuoksi on hyödyllistä nähdä jo ensi riviltä onko (tai oliko) asianomainen vielä vakinaisessa palveluksessa. Työn alla olevassa kirjassa käytetään evp lyhennettä tämän asian selvittäjänä.

Evp-käsitteen liikkakäytön vaaroista kelvannee esimerkiksi kolmen tunnollisen tarkan vastaajan teksti "kapteeni evp majuri res". Kyllä majuri on majuri olipa ylipäällikkö ylentänyt hänet missä vaiheessa tahansa.

Lopuksi matrikkelitoimittaja esittää parhaat kiitoksensa saamastaan tuesta. Sitä tukea tarvitaan vielä jatkossakin.

Eversti Arvo Lauri

Kadettikunnan vuosipäivä 27.1.1985 Helsingissä

Kadettikunnan vuosipäivää vietetään 27.1.1985 laskeamalla perinteisesti seppeleet sanakariristille ja Suomen Marsalkka Mannerheimin haudalle kello 12.00. Kokoontuminen kello 11.45 Hietaniemen sankarihautausmaahan pääportille.

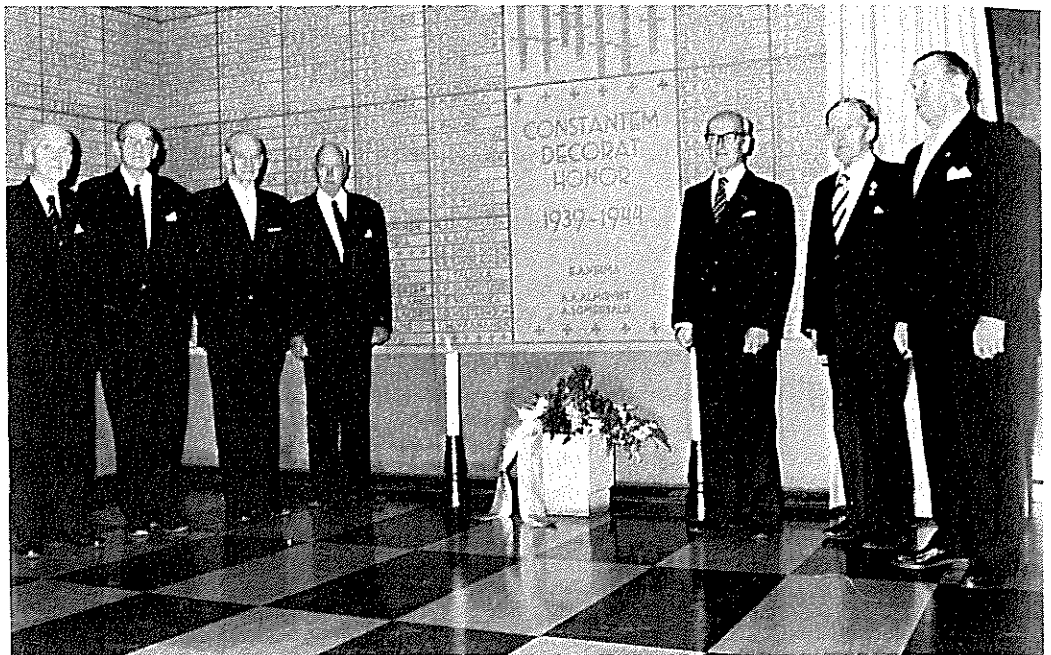
KURSSI- KUULU- MISIA

5. Kadettikurssi 60 vuotta

5. Kadettikurssi aloitti opiskelunsa 1.12.22 ja jätti koulunsa 16.10.24 siirtyäkseen tuleviin tehtäviin eri joukko-osastoissa.

Kurssin vahvuus 1922 oli 66 oppilasta, mutta pieneni eri syistä niin, että vain 51 oppilasta sai päästötodistuksen. Varsinkin aktiivipalveluksen alkuvuosina vähensivät sairaudet ja onnettomuudet kurssin vahvuutta ja myöhemmin sodat ja luonnollinen poistuminen ottivat osansa, joten nyt on elossa vain 9.

5. Kadettikurssin oppilaat ovat eläneet varsin tapahtumarikasta aikaa. He muistavat ensimmäisen maailmansodan syttymisen ja Venäjän vallan loppuvuodet. Monet olivat mukana Vapaussodassa, rintamalla tai vartiopalveluksessa. Tämän jälkeen he ovat voineet seurata maamme järjestäytymistä itsenäisen valtakunnan olotilaan, ja nyt jälkeensä täytyy ihmetellä, miten nopeasti luotiin maalle puolustusvoimat ja muut itsenäisyyden vaatimat elimet. Kehitys on ollut voimakasta, dramatiikkaa ei ole puuttunut ja sodat

5. Kurssi 60. vuotisjuhlassaan

1939–1945 on aikaa, jota mukana olleet eivät hevin unohda.

Opislu aloitettiin Arkadiankadun koululla, mutta Pääskylahdessa erilaisten harjoitusten ja touhujen merkeissä vietetyn kesän jälkeen jatkettiin Munkkiniemessä, missä entinen täysihöhtöarakenus oli otettu Kadettikoulun käyttöön. Silloinen Munkkiniemen maasto soveltui hyvin kenttäharjoitusten pitoon, jopa hiihtoammuntaan ja ratsastukseen.

Elossa olevien kantajoukko on kokoontunut säännöllisesti vuosipäivän viettoon, jolloin ensiksi on pidetty lyhyt kokous ja sen jälkeen on syöty yhteinen ateria. Usein ovat vaimot olleet mukana. Näiden säännöllisten tapaamisien lisäksi on käyty joukolla onnittelemassa merkkipuo-

sia täyttäviä kadettiovereita. Surullisia aiheita kokoontumisiin on tietysti myös ollut. Viime vuosina – rivien harvetessa – on yhteydenpitoa tiivistetty siten, että talvisaikaan ovat Helsingissä ja lähiseuduilla asuvat kokoontuneet 2-3 kuukauden välein lounasta syömään.

Tämän syksyn vuosipäivän vietto aloitettiin kuulakkaana lokakuun 16. päivänä laskemalla kukkia Suomen Marsalkan ja Hietaniemen sankarihaudalle. Neljä kadettia oli kunniavarti-ona. Hietaniemeltä siirryimme Kadettikoululle Santahaminaan, jossa laskimme kukkia kaatuneiden kadettien muistotaululle. Sen jälkeen söimme lounaan yhdessä kadettien kanssa ja kenraali Ehrnrooth piti kadeteille puheen, jossa hän pai-

nosti puolustushengen ja puolustuslaitoksen merkitystä ja tulevien upseerien velvoitetta tämän hengen ylläpitäjänä ja asevelvollisten kouluttajina. – Puhe on kokonaisuudessaan tässä lehdessä.

Iltapäivän aikana saimme tustua Kadettikoulun tiloihin, kuulimme selostuksen koulun opetusohjelmasta ja saimme välähdyksen korkeatasoisen tekniikan osuudesta opetuksessa.

Käyntimme Kadettikoululla päättyi kahvitilaisuuteen. Kiitimme ystävällisiä isäntiämme ja oppaitamme ja matkasimme omassa piirissä vietettävään iltaan, jolloin muisteltiin menneitä sekä rauhan että sodan vuosilta.

Kadetti n:o 256

22. KADETTIKURSSI 45 VUOTTA

12.10.1984 tuli kuluneeksi 45 vuotta, kun kadettikurssimme talvisodan aattona siirrettiin joukko-osastoihin ja edelleen rintamalle perusyksikön päälliköksi tai joukkueenjohtajiksi (vast). Kadettikurssimme vahvuus oli tällöin 87 kadettia, joista sodissamme kaatui 31.

Päivän juhlallisuuksia aloitettiin Hietaniemessä seppeleen laskulla sankariristille ja Suomen Marsalkan haudalle, jonka jälkeen siirryttiin ravintola Perhoon kahville. Osallistuminen tilaisuuteen oli runsasta, sillä oli-

han 36 elossaolevasta kadettiveljestä paikalla 22 ja rouvia 12. Kadettiveli Gunnar Öhman selosti ensi kevääksi suunniteltua kurssin Unkarin matkaa ja 23. kadettikurssin tervehdyksen "herroille vanhemmille" toi eversti Risto Erjola kertoen eloisasti mieleenpaineista tapahtumista yhteiseltä taipaleelta.

Illalla oli vanhan tavan mukaan Kalastajatorpalla juhlaillallinen ohjelmineen ja tanssiaisineen. Kokoonkutsujien puolesta kadetti Unto Matikaisen

toivotettua paikallaolijat tervetulleiksi siirryttiin illalliselle, jonka ainana kadettiväpeli Osmo Vihma piti puheen ja kadettiveli Kai Dunder kohdisti sanansa samoin kuin kadettiveli Eero Mattila laulunsa daameille. Tanssin ja vilkkaan seurustelun lomassa moni kadettiveli kertoili muistojaan kadettiajan hauskoista "koulutustilaisuuksista". Kun seuraavana päivänä yhteisen lounaan aikana ravintola Hesperia oli kerrottu loputkin kuulumisistamme, erosimme tyytyväisinä juhliimme.

Monet kadettiveljet ovat suorittaneet upseeriuransa lisäksi pitkän ja merkittävän työn siviilielämän aloilla. Yhteys kurssiin on kuitenkin säilynyt kiinteänä. Kurssin miesten kuin myös rousienkin säännölliset tapaamiset – lounastilaisuudet kaksi kertaa vuodessa, yhteiset matkat, juhlatilaisuudet – sekä yhteiset kokemukset ja koettelemukset ja pitkäaikainen ystävyys ovat hionneet joukosta yhtenäisen.

Kadetti N:o 1662

22. Kadettikurssi

Kun "joudut" ottamaan,* lopetta ajoissa!

Ajoissa lopettaminen on
kohtuuden terveimpiä muotoja.
Mitä tekee viina, kun nuket?
Huomista kohmeola!

*Mitä se "joutuminen" sitten on?

Kohtuus on olemassa.
Ajoissa: kiitos ei.
ALKO

BÖRJE SJÖGREN
HASSE WIND
— hävittäjälentäjä
Ässien ässän ja
kaksinkertaisen
Mannerheim-ristin
ritarin huimimmat
taistelut.

Ovh. sid. 94,-

Tammi

VUONNA 1985 MERKKIPÄIVÄÄNSÄ VIETTÄVÄT KADETTIKUNNAN JÄSENET

Huom!

Luetteloon on merkitty vain Kadettikuntaan kuuluvat jäsenet. Niiden nimet on jätetty pois luettelosta, jotka ovat sitä erikseen toivoneet. Havaituista virheistä pyydetään ystävällisesti ilmoittamaan toimistoon, jotta ne voidaan oikaista seuraavassa Kylkiraudan numerossa.

85 vuotta

Juutilainen, Alve Allan	evl	2.k	8. 3.85
Kraamer, Bror August	ev	1.k	22. 2.85
Sorri, Teppo Alfred	evl	6.k	5. 3.85
Väänänen, Akseli Olli	maj	10.k	20.10.85

80 vuotta

Aaltonen, Reino Olavi	ev	9.k	8. 2.85
Ehrnrooth, Adolf Erik	juvkenr	5.k	9. 2.85
Ericsson, Helge Arthur			
Magnus Yngve	evl	8.k	19. 8.85
Förnäs, Evert Hemming	maj	18.k	16.10.85
Grönholm, Hakon Arthur Säteri	kom	3.mek	4. 4.85
Hahtela, Väinö Henrik	evl	13.k	27. 8.85
Halsti, Wolf Hallsten	ev	9.k	13.10.85
Hartikainen, Toivo	maj	12.k	10.10.85
Hiltunen, Toimi Ilmari	evl	9.k	18. 5.85
Karela, Paavo	maj	2.rtk	4.12.85
Karhunen, Veikko Evert	kenrm	16.k	15. 3.85
Korpijaakko, Nils Erik	maj	14.k	5. 6.85
Kurimo, Alfred Gustaf	evl	10.k	8. 4.85
Mäkinen, Pentti Antero	evl	9.k	19. 7.85
Niemi, Aarne Frans Johannes	evl	8.k	1. 4.85
Pukkila, Eino Olavi	komdri	4.mek	6. 2.85
Rautavaara, Antero Bertel	maj	2.rtk	18. 4.85
Saarelainen, Yrjö Erkki	evl	10.k	17. 9.85
Sarkia, Lauri Armas	maj	8.k	15. 9.85
Stjernvall, Erik Woldemar	kom- kapt	3.mek	10. 4.85
Talamo, Jean Sven Leo	maj	12.k	10. 3.85
Wikman, Karl Leo	maj	6.k	6. 7.85
Vuorenmaa, Juho Anselm	evl	12.k	6.12.85
Vähätupa, Viktor Viljam	ev	9.k	8. 7.85

75 vuotta

Ahtiainen, Esko	maj	14.k	10. 4.85
Auvinen, Mauno Sakari	kom	7.mek	26. 8.85
Avela, Martti Sakari (matkoilla)	kenrm	15.k	4.12.85
Erwe, Tor-Oskar Agapetus	maj	16.k	27. 7.85
Grönholm, Rainer Edgar	maj	11.mek	21.11.85
Huhta, Eino Ilmari	kom	9.mek	27.10.85
Hurme, Sulo Rikhard	ev	17.k	7. 2.85
Jarkka, Jarl Edvin	ev	15.k	23.12.85
Jauri, Erkki Toivo Aslak	evl	18.k	30. 6.85
Jääskeläinen, Unto Ilmari	maj	16.k	30. 9.85
Kallio, Toivo Erland	ev	15.k	14.10.85
Karijärvi, Aarno Lennart	maj	4.rtk	31. 5.85
Karu, Veikko Johannes	maj	18.k	8.11.85
Keravuori, Aito	maj	16.k	14. 5.84
(ev USA)			
Kettunen, Viljo Antero	maj	5.rtk	8.10.85
Kiviluoto, Tauno Yrjö	maj	22.k	3. 6.85

Koppinen, Veikko William	kenrl	14.k	31. 3.85
Korpinen, Johannes Kaarlo	ev	15.k	24. 4.85
Koskinen, Olavi Johannes	evl	18.k	25.11.85
Laaksonen, Esko Matti Olavi (matkoilla)	ev	10.mek	14. 5.85
Lassila, Eino Kalervo	maj	16.k	16. 4.85
Leskinen, Urho Kalevi	ev	15.k	15. 6.85
Linnavuori, Kalevi	maj	21.k	10. 7.85
Lounila, Veikko Vilhelm	evl	16.k	8. 2.85
Luomala, Oiva Päiviö	ev	16.k	17. 7.85
Mesterton, Matts Johan	maj	17.k	4.10.85
Mikkola, Heikki	evl	17.k	4.10.85
Ollila, Tuure Pellervo	evl	19.k	8. 2.85
Pukkinen, Arvi Emil	evl	16.k	1.11.85
Pösö, Vilho	evl	16.k	16. 8.85
Rönquist, Lars	evl	12.k	14. 3.85
Simojoki, Niilo Armas Alarik	ev	14.k	9.10.85
Siren, Yrjö Mikael	kapt	15.k	29. 9.85
Soiniemi, Allan Alarik	evl	15.k	18.12.85
Taskinen, Kauko Antti	evl	19.k	30.11.85
Teräväinen, Taisto Heikki	kapt	16.k	10. 7.85
Uski, Lauri Esaías	ev	4.rtk	1. 6.85
Utela, Eero Uolevi	evl	15.k	14. 5.85
Wartiovaara, Jouko Kalevi	kapt	14.k	14. 6.85
Vetre, Osmo Untamo	maj	17.k	16. 6.85
Vuorela, Veikko	ev	4.rtk	10. 3.85
Åkesson, Åke Gustaf	kapt	26.k	14. 6.85

70 vuotta

Aittola, Heikki Eero	maj	12.mek	19.11.85
Anttinen, Kaarlo Erkki Kustavi	evl	20.k	10. 3.85
Auterinen, Jaakko	komdri	10.mek	4. 4.85
Hakala, Sampsa (matkoilla)	maj	24.k	20. 7.85
Heikkilä, Kauko Antero	maj	20.k	3. 9.85
Heikkilä, Paavo Ilmari	evl	11.mek	15. 9.85
Hälvä, Eero Pietari	maj	21.k	27. 4.85
Inkinen, Pauli	ev	24.k	14. 6.85
Isotalo, Jorma Erik Olavi	maj	23.k	11. 7.85
Jaarva, Väinö Gunnar	maj	21.k	4. 6.85
Kajakka, Johannes	maj	22.k	6. 9.85
Karttunen, Kalle Fredrik	ev	21.k	29. 6.85
Kiviranta, Torsti Oiva	evl	12.mek	17.12.85
Koivulehto, Osvald Kalevi	evl	25.k	17. 1.85
Kontiala, Lassi	maj	25.k	20. 2.85
Korhonen, Kaarlo Kalevi	kapt	24.k	24. 3.85
Koskenpalo, Otto Uolevi	ev	23.k	21.11.85
Krogerus, Holger Felix Valter	kenrm	26.k	25.12.85
Kujari, Eino	maj	25.k	31.10.85
Landtman, Wilfrid	maj	20.k	6.10.85
Lassila, Aate Emil Kalevi	maj	23.k	22. 7.85
Lehti, Taisto Olavi	ev	24.k	4. 6.85
Masalin, Jarl-Erik Henrik	ev	24.k	23. 7.85

Matikainen, Unto Oswald	kenrl	22.k	11. 4.85	Björkell, Johan Anders	evl	42.k	9. 2.85
Mattila, Ahti Tuomo Tapani	kom	11.mek	26.12.85	(matkoilla)			
Meisola, Eelis Vilho	maj	22.k	23. 1.85	Erkinheimo, Erkki Niilo	maj	45.k	7.11.85
Muttonen, Jouko	ev	22.k	8. 9.85	Friberg, Kauko Alexander	maj	29.mek	20.11.85
Mäkinen, Esko Johannes	kapt	21.k	16. 2.85	Honkanen, Yrjö Artturi	ev	41.k	31. 3.85
Opas, Sulo Verner	maj	26.k	15. 5.85	Hurme, Jaakko Olavi	maj	44.k	23.11.85
Palokangas, Markus Vilhelm	evl	20.k	11. 9.85	Iivonen, Heimo Matti	komdri	29.mek	24. 8.85
Pentti, Arvo Veikko	evl	26.k	13. 2.85	Isomursu, Veikko Aarne	evl	44.k	24. 1.85
Peraste-Bernitz, Eino	kapt	37.k	29. 6.85	Jakonen, Reijo Mikael	maj	44.k	29. 9.85
Perkki, Väinö Kaarlo Juhana	maj	11.mek	25.10.85	Jokinen, Rauno Kauko Kalevi	evl	45.k	6.12.85
Pirhonen, Jouko Kalevi Esaias	vara- amir	10.mek	13.12.85	Järvi, Mikko Kalevi	evl	44.k	29. 9.85
				Kaarnola, Jorma Juhani	ev	42.k	25.10.85
Puolakkainen, Jaakko Antero	evl	22.k	29. 9.85	Kairikko, Leo	maj	45.k	17. 9.85
Puuperä, Erkki Yrjö Ilmari	maj	26.k	16. 1.85	Kalavainen, Aimo Juhani	maj	44.k	19. 5.85
Pyykkö, Onni Olavi	maj	24.k	7. 9.85	Karsi, Kari Ilmari	maj	45.k	2. 8.85
Pyysalo, Eino Olavi	maj	17.mek	19. 6.85	Kasanko, Juhani	maj	46.k	29. 7.85
Raimoranta, Teuvo Reino Johannes	maj	20.k	21. 5.85	Keskitalo, Martti Allan	ev	42.k	9. 3.85
Riihimäki, Martti Johannes	evl	19.k	26. 8.85	Kinnunen, Ahti Alpo Antero	maj	43.k	1. 5.85
Sallamaa, Stig Einar Daniel	maj	27.k	11.12.85	Koskelo, Heikki Juhani	ev	43.k	12.12.85
Salmela, Väinö	kenrm	22.k	25. 9.85	Koskinen, Allan Olavi	evl	42.k	19. 7.85
Saloranta, Yrjö Veikko	kapt	21.k	8.11.85	Koskinen, Asko Joonas	maj	44.k	11.10.85
Sävy, Erkki Johannes	ev	18.k	13. 8.85	Kujala, Lemmitty Martti Matias	maj	46.k	13.12.85
Tervasmäki, Vilho Olavi	ev	25.k	11. 7.85	Käkelä, Erkki Johannes	maj	43.k	18. 2.85
Varanka, Reino Eskil Ensio	evl	24.k	21. 7.85	Laakso, Kauko Aleksanteri	evl	42.k	27. 1.85
				Laukkanen, Matti Kalevi	maj	45.k	8. 4.85
				Lehtola, Jukka	maj	45.k	10. 9.85
60 vuotta				Leppänen, Kari Heikki Juhani	maj	44.k	26.10.85
Airola, Aimo Antero	ev	33.k	30.11.85	Maunula, Reijo Jorma	maj	41.k	30. 3.85
Caselius, Marcus Eero Olavi	maj	28.k	4. 6.85	Merjola, Tuomo Olavi	evl	41.k	13. 8.85
Forsman, Lars Birger	evl	28.k	10. 8.85	Metso, Pentti Antero	ylil	42.k	5. 5.85
Hanikka, Jalo Jouko	evl	28.k	25.11.85	Myllyniemi, Pekka Juhani	maj	41.k	1. 6.85
Joutsen, Aarne Johannes	kom	22.mek	26. 2.85	Mäkinen, Pertti Aatto Ilmari	maj	44.k	13. 3.85
Kallio, Erkki Juhani	kom- kapt	22.mek	30. 6.85	Mälkiä, Rauno Rainer	maj	44.k	3. 5.85
				Nevalainen, Pentti	maj	44.k	14.12.85
Kiira, Heikki Iiska Johannes	evl	28.k	10.11.85	Nieminen, Jaakko Veli	ylil	42.k	1.11.85
Laaksonen, Erkki Kustaa-Adolf	kapt	28.k	16.11.85	Nurmi, Heikki Ilmari	evl	41.k	9. 7.85
(matkoilla)				Pahta, Pentti Kaarlo	evl	45.k	30. 8.85
Laine, Juha Jouko Ilpo	evl	28.k	16. 5.85	Pajuniemi, Pertti Johannes	maj	44.k	20. 6.85
Leijala, Seppo Hilpas	kapt	19.mek	3. 3.85	Palos, Pertti Tapio	maj	42.k	18. 6.85
Lilius, Herbert Arvid Hjalmar	kapt	29.k	1. 4.85	Palsi, Paavo Veli	evl	41.k	8. 4.85
Lucander, Hans Georg	kapt	28.k	4. 3.85	Pankakoski, Heikki Olavi	maj	42.k	24. 3.85
Makkonen, Lauri Reino Juhani	ev	28.k	10. 5.85	Parkkari, Kalle Olavi	maj	43.k	13. 9.85
Palmu, Pentti Kalervo	evl	28.k	24.10.85	Peltoniemi, Toimi Leander	kapt	46.k	7.12.85
Rannisto, Lari Kullervo	maj	19.mek	25. 9.85	Porkka, Jaakko	kom- kapt	31.mek	3. 4.85
Reinikainen, Erkki-Paavo	maj	28.k	25. 3.85	Raasakka, Reijo Aatos	evl	46.k	20. 7.85
Seppälä, Risto Veikko Johannes	evl	28.k	25. 5.85	Ropo, Paavo Ensio	maj	44.k	31. 8.85
Untolahti, Aarne Olavi	kapt	28.k	26. 5.85	Rutanen, Veijo Kalevi	evl	42.k	18.12.85
Valtanen, Jaakko Joukamo	kenr	18.mek	9. 2.85	Savonheimo, Matti Juhani	ev	43.k	31.10.85
Vanninen, Erkki Petteri	kenrm	28.k	4. 6.85	Seppänen, Pertti	evl	42.k	31. 5.85
Veltheim, Antonio	kom- kapt	19.mek	16. 4.85	Sillman, Eero Edvin	maj	43.k	30. 8.85
				Simola, Jarmo Olavi	evl	29.mek	2. 7.85
Wihtol, Erik Harry Johan	komdri	19.mek	3. 5.85	Tiainen, Matti Olavi	maj	41.k	20. 4.85
Vilkko, Lauri Tapani	ev	28.k	13. 8.85	Usva, Jorma Kalevi	ev	42.k	3.10.85
				Usvaranta, Kalevi Tarmo	maj	46.k	25.11.85
50 vuotta				Vehviläinen, Erkki Juhani	maj	43.k	15. 7.85
Aakkula, Matti Juhani	maj	45.k	3. 7.85	Wetterstrand, Viljo Olavi	evl	42.k	27. 1.85
Ahokas, Ilkka Velimies	maj	44.k	1.11.85	Virola, Jouko Martti Ilmari	maj	45.k	11. 8.85
Ahtikoski, Seppo Juhani	evl	45.k	27. 4.85				

KADETTIKUNTA TOIVOTTAAN ONNEA!

*Neste toivottaa
asiakkailleen ja ystävilleen
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta*

NESTE

FERREX

**suojaa ruosteelta
saranasta siltaan**

TEKNOS - MAALIT OY

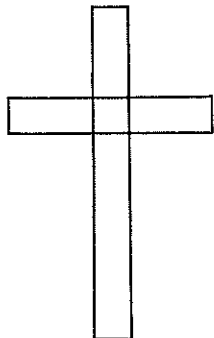
Takkatie 3, 00370 Helsinki 37. Puh. 55 44 58

IN MEMORIAM

Majuri
Sinisalo,
Aulis Tapio
s 2.12.1917
k 11.6.1984
Kad N:o 2619
26. kurssi

Majuri
Miller,
Carl Fritiof Eugen
s 1.10.1905
k 29.6.1984
Kad N:o 1328
19. kurssi

Kapteeni
Mäkinen,
Tauno Fredrik
s 19.8.1918
k 18.8.1984
Kad N:o 2096
25. kurssi

Everstiluutnantti
von Essen,
Torsten Waldemar
s 6.3.1909
k 11.9.1984
Kad N:o 958
15. kurssi

Kapteeni
Hartiala,
Anssi Sakari
s 2.3.1922
k 15.9.1984
Kad N:o 2009
25. kurssi

Majuri
Sarviala,
Erkki Väinö
s 16.8.1918
k 29.9.1984
Kad N:o 2323
26. kurssi

Everstiluutnantti
Ranta,
Mauri Kustaa Kalervo
s 8.8. 1912
k 11.10.1984
Kad N:o 1198
17. kurssi

Majuri
Hjelt,
Bror Sixten
s 17.11.1897
k 14.10.1984
Kad N:o 63
2. kurssi

Everstiluutnantti
Seppälä,
Yrjö Bernhard
s 19.4.1902
k 24.10.1984
Kad N:o 342
6. kurssi

Majuri
Sainio,
Arvo Robert
s 30.7.1921
k .10.1984
Kad N:o 2869
27. kurssi

Everstiluutnantti
Airakorpi,
Sulo Arnold
s.12.11.1917
k.11.1984
Kad N:o 2121
25. kurssi

SOTAINVALIDI- ADRESSIT

saatte kätevästi
puhelimitse
669 008

Sotainvalidien Veljesliitto

KUKKASRAHASTO
Kasarmikatu 34 A
00130 Helsinki 13

Maaseudulla mukavimmin
Rahalaitoksista

AUPATEC OY

On Elektroniikan Pakkaus- ja Liitäntätekniiikan
alueella toimiva yritys.

Suunnittelemme ja valmistamme erilaiset piiri-
levy tuotteet, kuten:

- Yksipuoliset levyt
- Kaksipuoliset
- Läpikuparoidut
- Taipuisat
- Proto- ja piensarjat varsin nopeasti
- Juotteenestopinnoitteella
- Johdinpinoitteina ym. tinalyijy, tina tai pronssioksidi
- Liitinkultauksella

Teemme

- Komponenttilevyjen ladonta- ja juotos-
töitä
- Laitekoonpanoa
- Testausta

Tarvitessasi yllämainittuja palveluja ota yhteys
puh. 919-2838.

AUPATEC OY

PL 1, 17501 PADASJOKI

Paavo Susitaival
AHVOLA

WSOY

Dramaattinen kuvaus vapaussotamme verisimmistä taisteluista. 4.p. Ovh. sid. 88 mk

MATTI LAUERMA
**JÄÄKÄRIEN
TIE**

Toimittaneet Markku Onttonen ja Hilkka Vitikka

Harvinaiseen kuvamateriaaliin pohjautuva jääkäri liikkeen historia. Ovh. sid.148 mk

WSOY

MARTTI TURTOLA

**TORNION-
JOELTA
RAJAJOELLE**

Suomen ja Ruotsin salainen yhteistoiminta Neuvostoliiton hyökkäyksen varalle vuosina 1923-1940

Tähän asti salassa pidettyjä tietoja Ruotsin sotilasjohdon suunnitelmista Suomen auttamiseksi jo 20-luvun alkupuolelta lähtien. Ovh. sid. 115 mk

WSOY

**Ennin
tarina**

**TAISTO
HUUSKONEN**

Laps' Suomen nyt Ennin silmin, Neuvostoliittoon loikanneen pariskunnan vaiheet vaimon kokemina. Ovh. sid.85 mk WSOY

REINO LEHVÄSLAIHO

**JÄNKÄ
PALAA**

Sissiosasto motissa Vienan korvessa. Ovh. sid. 89 mk

WSOY

**Kaarlo R.
Tuomi**

Amerikansuomalaisen ainutlaatuisen elämäntarinan kohtalo supervaltojen kaksoisvakoilijana. Ovh. sid. 94 mk

WSOY

WEXI KORHONEN
**SKY DIVERS
TAPPAJAT
TANNAITA**

WSOY

Ilmavoimien ensimmäinen sukko- ja räjäkkeitä käyttävien salaisesta tehtävästä. Ovh. sid. 79 mk

**ISÄN-
MAATTOMAN
TARINA**

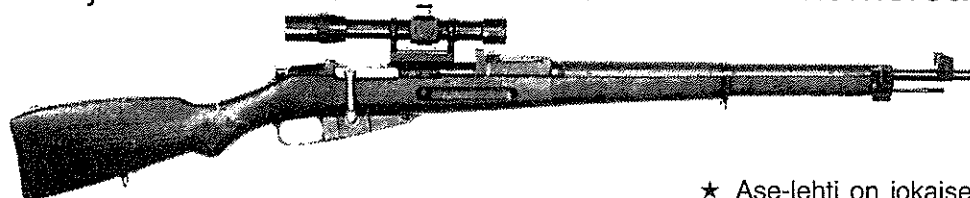
ASE- HARRASTAJA

Tilaa nyt edullisesti Ase-lehti vuodeksi 1985

Saat rautaisen annoksen asetietoutta, ja vielä vanhalla hinnalla. Uudelle tilaajalle numero 6/84 kaupan päälle. Tarjous on voimassa 31.12.84 asti.

KUUSI
numeroa

90,-

★ ASE-lehti tuntee aseet, patruunat ja teräaseet. Lehden palstoilta löytyvät myös artikkelit mustaruutiammunnoista, mitaleista, kunniamerkeistä ym militariasta.

★ Ase-lehti on jokaiselle aseharrastajalle ja alan ammattilaiselle tarkoitettu puolueeton harrastuslehti.
★ Ase-lehden artikkelit ovat asiantuntijoiden kirjoittamia.

Seuraavassa numerossa:

- ★ 9,00 mm Parabellum - pistooli m 08
- ★ Tikka Trapper - metsästyskivääri
- ★ Patruuna 7x33
- ★ Aselaiva John Grafton
- ★ Suojeluskuntain kiikariviväärit
- ★ Itsenäisen Suomen ratsuväen miekat
- ★ U.S. laivaston Colt - revolverit
- ★ Venäläiset kunniamerkit ennen v. 1918, I-osa.
- ★ Feinwerkbau 600 - ilmakivääri
- ★ Flodman haulikko
- ★ Marttiin puukot
- ★ Asemessut Lontoossa

TILAUSKUPONKI

Rasti ruutuun, kiitos

Tilaan ASE-lehden vuodeksi 1985 hintaan 90 mk.
 Kestofilauks numerosta 1/1985 alkaen
 Olen vanha tilaaja
 Olen uusi tilaaja

Nimi

Lähiosoite:

Postitoimipaikka:

Vastaanottaja maksaa postimaksun

Vastauslähetyks
Kangasala pk Lupa 38

ASE-lehti

PL 15
36241 Nattari